

**ВЯРАТА,
НУЖНА НА
ВСЕКИ**

от

Мевляна Халид-и Багдади

СЪДЪРЖАНИЕ

ПРЕДИСЛОВИЕ	3
ПРЕДГОВОР.....	7
ВЯРА и ИСЛЯМ.....	12
УСЛОВИЯ НА ИСЛЯМА	15
УСЛОВИЯ НА ВЯРАТА	20
ПИСМО НА ШЕРЕФУДДИН МУНЇРЙ (<i>рахиме-хуллāху теāля</i>).....	65
АЛЛĀХУ ТЕĀЛĀ СЪЩЕСТВУВА И Е ЕДИН. ВСИЧКИ СЪЩЕСТВА, ОСВЕН НЕГО, БИЛИ В НЕБИТИЕ И СЛЕД ВРЕМЕ ПАК ЩЕ ИЗЧЕЗНАТ	72

“Субхāналлāхи ве би-хамдихи субхāналлāхил-азъйм”. Греховете на този, който чете посочения келиме-и тензйх по сто пъти сутрин и вечер, ще бъдат опростени и ще бъде опазен от повторното им извършване. Тази ду’ā е написана в 307. и 308. писмо на **“Мектūбāt”** и става причина за заличаване на всякакви проблеми.

ВЯРАТА, НУЖНА НА ВСЕКИ

[Вяра и ислям]

ПРЕДИСЛОВИЕ

Аллāху теāлй проявява милост към всички хора по света. Създава и изпраща всяко нещо, от което имат нужда те. Показва им пътя, водещ към вечно щастие. Някои хора се отклоняват от правия път и попадат в неверие и заблуда вследствие на вредни влияния от страна на нефса¹, лоши приятели, вредни книги и чужди медии. Но Аллāху теāлй показва напътствието на онези от тях, които се разкайват и искат прошка, като по този начин ги спасява от вечна гибел. Той обаче не дарява с тази благодат жестоки и незначителни хора, а ги оставя в неверието, което сами желаят и харесват. В āхирета (отвѣдния живот) Създателят ще опрости когото пожелае от онези мюсюлмани, които са заслужили да отидат в Джехеннема (Ада), и ще ги въведе в Дженнета (Рая). Само Той създаде всички живи същества и ги поддържа в битие, само Той ги защитава от страха и ужаса. Осланяйки се на уважаемото име на Аллах, т.е. очаквайки помощ от Него, започваме да пишем тази книга.

Хвала (хамд) на Аллāху теāлй, салят и селйам за Неговия любим Пейгамбер Мухаммед (*aleyхисселйам*) и добри ду'и (молитви) за всеки от чистия Ехли бейт (близки роднини) и справедливия и верен Есхāб (сподвижници) на този велик Пейгамбер.

Хамд означава да се вярва и казва, че всяка благословия е създадена и изпратена от Аллāху теāлй, а шукр (благодарност) означава използване на всички благословии по начин, показан от исляма.

Написани са хиляди ценни книги, разясняващи вярванията, законите и забраните на ислямската религия. Голяма част от тях са преведени на чужди езици и разпространени из всички страни на света. От друга страна, злонамерени и ограничени хора, както и невежи религиозни водачи и зъндъци², подмамани от английски шпиони, винаги се опитвали да нападат, петнят и променят полезните и сияйни закони на исляма, като по този начин да подмамят мюсюлманите.

Все още с благодарност виждаме, че почти навсякъде по света ислямските учени се опитват да разпространят и защитят ислямската вяра. Учените по правия път, които са записали исляма в книгите си, изучавайки религията от Есхāб-и кирām, се наричат **учени на ехли суннет**. Забелязват се обаче и хора, нечели или неразбрали книгите на суннитските учени, да тълкуват погрешно знаменията на Корāн-и керйим и хадйс-и шерйфите

¹ Зла сила, която е характерна за хората и джиновете, и е източникът на желанията, несъответстващи на исляма – нарича се още нефс-и еммāре.

² Ислямски врагове, представящи се за мюсюлмани.

(словата) на Пейгамбера ни (*алейхисселѣм*) и да изнасят неподходящи речи, и пишат вредни статии. Въпреки това тези техни речи и статии не вършат нищо друго, освен да покажат невежеството им и да се стопят пред силната вяра на мюсюлманите.

Когато някой човек казва, че е мюсюлманин или кланя намāз в джемаат (групово), следва да бъде третиран като му'мин (вярващ). По-късно ако в негово слово, писание или поведение се забележи нещо, несъответстващо на вярата, съобщена от сунитските учени, следва да бъде предупреден, че това е куфр (неверие) или заблуда. Трябва да му се каже да престане и да направи тевбе (покаяние). Ако не се откаже и отговори, опирайки се на късия си ум и грешни разсъждения, става ясно, че е отклонен или муртед (вероотстъпник), или продал се на англичаните (предател). Дори да продължи да кланя намāз, ходи на хадж и прави всички ибāдети (поклонения) и добри дела, не би могъл да избегне извечната гибел (наказание в Джебхеннема). Този човек не би могъл да стане мюсюлманин, докато не се покае и откаже от това, което го изкарва от исляма. Всеки вярващ трябва ясно да познава нещата, които довеждат до неверие, и да страни от тях, за да не стане вероотстъпник, както и ясно да познава неверниците, зъндъците и английските шпиони, за да се пази от злото им.

Расūлюллах (Пророкът на Аллах) (*салляллāху алейхи ве селлем*) е казал, че от Корāн-и керйм и хадйс-и шерйфите ще бъдат извлечени неверни значения и вследствие ще се появят седемдесет и две еретични (отклонени) групи (течения). Този хадйс-и шерйф е взет от “**Бухārй**” и “**Муслим**” и обяснен в книгите “**Берйка**” и “**Хадйка**”. Не бива да се подвеждаме от книгите и лекциите на хора от тези течения, представящи се за “големи ислямски учени” или “професори по религия”, а да бъдем нащрек, за да не попаднем в капаните на тези крадци на религия и вяра. Освен тези невежи мюсюлмани, комунистите и масоните, от една страна, и християнските мисионери, вахабиите, продали се на англичаните, и евреите ционисти, от друга страна, с все по-нови методи се опитват да подведат мюсюлманските деца. Стараят се да унищожат исляма и вярата с измислени писания, филми, театрални представления и радио и телевизионни предавания. За целта харчат милиарди. Ислямските учени (*рахиме-хумуллāху теāлй*) предварително са дали необходимите отговори на всички тях и са съобщили пътя на Аллāху теāлй, пътя на спокойствието и спасението.

Избрахме книгата “**И’тикāднāме**” на един от истинските и големи ислямски учени – Мевлйнā Хāлид-и Багдāдй Осмāнй (*куддисе сиррўх*). Тази книга по-рано също е била превеждана на турски език от покойния хаджи Фейзуллах от Кемāх и издадена в Египет през 1312 г. по Хиджра под името “**Ферāид-ул-февāид**”. Оппростихме информацията в нея и й дадохме името “**Вярата, нужна на всеки**”, и беше издадена за пръв път през 1966 г. Обясненията, дадени от нас, са поставени в средни скоби [], за да бъдат разграничени от самата книга. Безкрайна благодарност и хвала на Аллāху

теӓля, че ни позволи да издадем тази книга. Оригиналът на книгата “**И’тикӓднӓме**” е на персийски език и се намира в библиотеката на Истанбулския университет в частта Ибнул Емӓн Махмӓд Кемӓл бей – Ф.2639. Преводът на турски е издаден от **Хакӓкат Китӓбеви** (Издателство “Хакӓкат Китӓбеви”) под името “**ӓмӓн ве Ислям**” (Вяра и ислям).

Достойният Аляуддӓн Хаскефӓ (*рахиме-хулӓху теӓля*), подготвил книгата “**Дурр-ул-мухтӓр**”, в края на частта за брака на неверник, казва: “Ако мюсюлманско момиче с никӓх (склучен брачен договор) не знае за исляма, когато достигне пълнолетие, бракът се разтрогва. [Т.е. тя става муртед, напуска ислям.] Качествата на Алӓху теӓля трябва да ѝ бъдат съобщени, а тя да повтори и каже: “Повярвах в тях.” Ибни ӓбидӓн, обяснявайки това, казва: “Когато момичето е малко, принадлежи към вярата на майка си и баща си и по този начин остава мюсюлманка, но когато достигне пълнолетие, вече не принадлежи към религията на родителите си. Ако достигне пубертета без да познава ислям, става муртед. Докато не повярва в шестте условия на ислям и не приеме, че следването им е наложително, дори да произнася **келиме-и тевхӓд**, т.е. **Лӓ иляхе иллялӓх, Мухаммедур Расӓлюллах** не става мюсюлманка.” Трябва да научи и повярва в шестте условия, изброени в **ӓменту билӓхи...**, и да каже, че е приела заповедите и забраните на Алӓху теӓля.” От думите на Ибни ӓбидӓн се разбира, че неверникът става мюсюлманин, когато произнесе Келиме-и тевхӓд и повярва накратко в неговия смисъл. Но както всеки мюсюлманин, така и той, намирайки възможност, трябва да наизусти ӓменту, да научи добре неговото значение и ислямските знания, необходими нему. ӓменту е да се каже **ӓменту билӓхи ве Мелӓикетихи ве Кутубихи ве Русулихи вел Йевмил-ӓхири ве бил Кадери хайрихи ве шеррихи миналӓхи теӓля вел ба’су ба’дел мевти хаккун, ешхеду ен лӓ иляхе иллялӓх ве ешхеду ен не Мухаммеден абдуху ве расӓлюху** [Повярвах в Алӓху теӓля, в мелӓикетата (ангелите) Му, в свещените Му книги, в Неговите пейгамбери (пророци), в Отвӓдния свят и в съдбата, че доброто и злото са от Алӓху теӓля, и че ще бъдем съживени след смъртта. Вярвам и потвърждавам, че няма друг илях (бог, създател), освен Алӓху теӓля, и че Мухаммед [*алеи-хисселӓм*)] е Негов раб и пейгамбер.] Също така ако мюсюлманско дете не научи тези шест условия и не каже, че е повярвало в тях, става муртед (вероотстъпник), когато достигне пълнолетие. След като повярва, за него става фарз (задължително) да запита и научи **ислямските знания**, т.е. фарзовете, харӓмите (забранените неща), знанията за абдест, гусюл, намӓз и покриване на повелените от ислям места (аврет). За човека, когото запитат, също става фарз да отговори или да посочи истинска ислямска книга. Ако не може да намери човек, когото да запита, или ислямска книга, откъдето да прочете, става фарз да затърси. Ако не го направи, става кӓфир (неверник, враг на Алӓху теӓля). За него незнанието би било извинение, докато намери източник на информация. Онези, които не изпълняват навреме

фарзовете (задължителните неща) и не отбягват харāmите (забранените неща), ще бъдат изтезавани в Джехеннема.

Тази книга, **“Вяра и ислям”**, съдържа обширни знания за шестте основи на вярата. Всеки мюсюлманин трябва внимателно да я изчете и да положи усилия, за да накара своите деца и познати също да я прочетат.

В книгата значенията на айетите (знаменията) са дадени като меъл, което означава “значение, съобщено от учените по тефсър (тълкувателите на Корāн-и керй̄м)”, защото значенията на айетите са разбрани само от Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*), който ги е съобщил на Есхāба (сподвижниците) си. Учените по тефсър са отсяли “хадйсите”, измислени от мунāфиците (лицемерите) и зъндъците, т.е. безмезхебниците, продали се на англичаните, (от истинските) а във връзка с онези хадйс-и шерйфи, които не успели да открият, сами дали значения на айетите, следвайки законите и принципите на науката тефсър. Значенията, разбрани от невежите религиозни водачи, които знаят арабски, но не притежават никакви знания по тълкуване, не се наричат **тефсѝри на Корāн-и керй̄м**. Затова в хадйс-и шерйф е казано: **„Онзи, който тълкува Корāн-и керй̄м според свои виждания (разбирания), става кяфѝр (неверник)“**.

Нека Аллāху теъля не ни отделя от пътя на учените на ехли суннет и ни опази от вярване в подлите лъжи на невежите, безмезхебниците и лицемерите, ползващи името “голям ислямски учен”!

Книгите, издадени от Хакйкат Китāбеви и преведени на всички езици, се разпространяват по целия свят, посредством интернет.

Мйлядй
2001

Хиджрй Шемсй
1380

Хиджрй Камерй
1422

НАСТАВЛЕНИЕ: Мисионерите се опитват да разпространят християнството; евреите – Талмўда, истанбулското книгоиздателство Хакйкат Китāбеви – исляма, а масоните – да унищожат всички религии. Човек, който е разумен, образован и справедлив, ще разбере и осъзнае истината и ще спомогне за разпространението ѝ, като по този начин ще стане причина за постигането на земно и āхиретско щастие от страна на всички хора.

Днес мюсюлманите по света са разделени на три групи. Първата група са истинските мюсюлмани, които следват пътя на Есхāб-и кирām [вярващите, видели Мухаммед (*алейхисселй̄м*)]. Наречени са **ехли суннет** или **суннити**, или **фирка-и нāджиййе**, т.е. групата, която ще се спаси от Джехеннема. Втората група се състои от враговете на Есхāб-и кирām. Наричат се **шиити**, или **фирка-и дāлле**, т.е. отклонено течение. Третата група пък се състои от враговете на шиитите и суннитите. Назовани са **вахабии** или **недждии**, защото за пръв път се появили в Неджд (област в Централна Арабия с център град Рияд). Понякога се наричат и **фирка-и мел’ўне**, защото обвиняват мюсюлманите в неверие и ги наричат кяфѝри. Пейгамбе-

рът ни (*алейхисселѣм*) е прокълнал такива хора. Тези, които са разделили мюсюлманите на три групи, са юдеите и англичаните.

Всеки вярващ винаги трябва да повтаря **Ля иляхе илляллях** [Няма друг бог освен Аллах], за да изчисти нефса си от невежеството, което първоначално е създадено в него, както и от греховете. А за да изчисти сърцето си, т.е. за да се спаси от неверието и греховете, предизвикани от нефса, шейтѣна, лоши приятели и вредни книги, трябва да казва **Естагфируллах** [О, Аллах! Прости ми!]. Молитвите (ду'ите) на онези, които следват исляма и се разкайват за греховете си, се приемат. Ясно е че онзи, който не кланя намѣз, гледа незабулени жени и хора с непокрит аврет, и яде харѣм, е в явно неподчинение спрямо исляма. Молитвите на такива не се приемат.

ПРЕДГОВОР

За да украси книгата си и за берекет, Мевлянѣ Хѣлид-и Багдѣдѣ (*каддесалляху теѣля сиррахул' азѣз*) я започва със 17. писмо от третия том на **“Мектѣбат”**, написан от **имѣм Раббѣнѣ Ахмед Фѣрѣкѣ Серхендѣ** (*рахметулляхи алейх*)³. В това писмо **имѣм Раббѣнѣ** (*куддисе сиррѣх*) казва:

Започвам писмото си с Бесмеле (с името на Алляху теѣля). Хвала и благодарност на Алляху теѣля, Който ни изпраща всяка благодат, и като най-голяма ни дари с честта да бъдем мюсюлмани и ни направи ценни, сторвайки ни от уммата (общността) на Мухаммед (*алейхисселѣм*)[*мир нему*]!

Трябва добре да се помисли и разбере, че само Алляху теѣля, е Онзи, Който изпраща всяка благодат. Само Той е Създателят на всичко. Все Той поддържа битието на всяко същество. Превъзходните и добри качества у рабите са Негови блага и добрини (т.е. дарове). Животът, разумът, знанията, силата, зрението, слухът и говорът ни са все от Него. Все Той е Изпращащият различните видове блага и добрини, които не биха могли да бъдат преброени. Все Той е Този, Който спасява хората от трудности и страдания, приема ду'ите, премахва тревогите и бедите. Само Той създава препитанието и го изпраща до нас. Толкова е щедър във вършене на добро, че не прекъсва препитанието на онези, които вършат грехове. Толкова много прикрива греховете, че не излага на показ престъпващите, които не се вслушват в заповедите и не отбягват забраните Му, и не разкъсва завесите на честта. Толкова много прощава и такава милост проявява, че не прибързва да накаже онези, които са заслужили наказание и мъчение. Разпръсква благословиите и добрините Си – и върху Своите приятели, и върху Своите врагове. Не щади нищо за никого. И като най-висша, най-ценна благодат, сочи правилния път, пътя на щастието и спасението. Насърчава ни към неотклоняване от него и влизане в Дженнета. Заповядва ни да следваме Лю-

³ Имѣм Раббѣнѣ е починал през 1034 г. (м. 1624).

бимия Му Пейгамбер (*салляллāху теāлйā алейхи ве селлем*), за да можем да се сдобием с безкрайните благословии в Дженнета, неизчерпаемите наслади и Неговото задоволство, Неговата любов. Ето, благословиите на Аллāху теāлйā са толкова очевидни, колкото е и слънцето. Добрините, които идват от другите, всъщност пак идват от Него. Той отново е Този, Който сторва другите посредници, дава им желание и сила да вършат добро. Ето защо винаги Той изпраща всички благословии, идващи отвсякъде и от всички хора. Да се очаква добро и благодеяние от друг е като да се иска залог от депозитаря или милостиня от бедняка. Истинността и уместността на думите ни са очевидни както за невежите, така и за учените; както за дебелиглавите (тъпите), така и за интеллигентните и разумни хора, защото всичко изказано са явни факти. Дори не е необходимо да се разсъждава върху тях.

Ето защо за всеки е човешки дълг да благодари на Аллāху теāлйā, Който праща всички тези благословии. Това е задължение, което се заповядва от разума. Но не е лека работа да се отдаде благодарността, която следва да се окаже на Аллāху теāлйā от страна на хората, които са създадени от нищото; от хората, които са слаби, нуждаещи се, притежаващи недостатъци и несъвършенства. Що се отнася до Аллāху теāлйā, Той винаги е съществувал и ще съществува. Пречист е от недостатъци и несъвършенства. Той е Притежателят на всички превъзходства. Хората нямат никаква прилика и сходство с Него. Биха ли могли рабите, които са толкова нищожни, да окажат благодарност, подобаваща на такова велико същество като Аллāху теāлйā, която да е достойна за Неговата слава? Защото има много неща, които хората смятат за красиви и ценни, но Аллāху теāлйā ги приема за зло и не ги харесва. Нещата, които смятаме за уважение и благодарност, биха могли да се окажат нехаресвани и долни. Поради тази причина хората, със своите несъвършени умове и ограничен кръгзор, не биха успели да намерят нещата, чрез които да изразят благодарност и уважение. Ако начините за благодарност и уважение не се известят от Него, действията, които се считат за възхваляване, биха могли да се окажат вид оскърбяване.

Ето защо благодарността и човешките задължения към Аллāху теāлйā, в които трябва да се повярва и които трябва да се изпълнят със сърце, език или тяло, са определени от Него и съобщени от възлюбения Му Пейгамбер (*салляллāху теāлйā алейхи ве селлем*). Задълженията на рабите, показани и заповядани от Аллāху теāлйā, се наричат **ислям**. Благодарността към Аллāху теāлйā би могла да бъде изразена като се следва пътя, показан от Неговия Пейгамбер. Аллāху теāлйā не приема и не харесва всяка благодарност, всяко поклонение (ибāдет), което е несъвместимо с този път, защото има много неща, които хората смятат за красиви, но ислямът не ги харесва и съобщава, че са грозни.

Следователно, за да благодарят на Аллāху теāлйā, хората, притежаващи разум, трябва да следват Мухаммед (*алейхисселām*). Неговият път се нари-

ча **ислям**. Човек, следващ Мухаммед (*алейхисселѝм*), се нарича **мюсюлманин**. Оказването на благодарност към Аллѝху теѝлѝ, т.е. следването на Мухаммед (*алейхисселѝм*), се нарича **правене на ибѝдет** (поклонение). Ислямските знания се делят на две групи: религиозни и научни. Реформаторите в исляма наричат религиозните знания **схоластични**, а научните – **рационални**. Религиозните знания също се делят на две групи:

1-Знания, които трябва да се приемат от сърце, т.е. да се повярва в тях. Тези знания се наричат **усѝл-и дин** или знания за **вярата**. Накратко, **вяра** е да се повярва в шестте неща [условия], съобщени от Мухаммед (*алейхисселѝм*); да се приеме исляма и да се отбягват нещата, които водят до неверие, т.е. изкарват от религията. За всеки мюсюлманин е дълг да научи нещата, които го правят вероотстъпник, и да ги отбягва. Вярващият човек се нарича **мюсюлманин**.

2-Знания за ибѝдетите (поклоненията), които трябва да се изпълняват или отбягват със сърце или тяло. Заповедите се наричат **фарзове**, а забраните **харѝми**. Тези знания са наречени **фурѝ-и дин** или **ахкѝм-и ислямий-ѝе**, или **ислям**.

[Първата необходимост за всеки човек е да произнесе **келиме-и тевхѝд** и повярва в неговия смисъл. Келиме-и тевхѝд е да се произнесе **Лѝ илѝхе илляллѝх Мухаммедун Расѝлюллах**, т.е. Аллах съществува и е един, Мухаммед (*алейхисселѝм*) е Негов Пейгамбер. Повярвалият в него се нарича **му'мин** или **мюсюлманин**. За да не се губи вяра е необходимо да се отбягват нещата, които символизират и довеждат до неверие.

Корѝн-и керѝм е слово на Аллах, Който е изпратил Корѝн-и керѝм на Мухаммед (*алейхисселѝм*) посредством мелѝике (ангел) на име Джебрѝйл (*алейхисселѝм*) [Гавраил]. Думите в Корѝн-и керѝм са на арабски, но Аллѝху теѝлѝ е Този, Който ги е подредил една до друга. Арабските думи в Корѝн-и керѝм са низпослани от Аллѝху теѝлѝ под формата на подредени ѝйети (знамения). В смисъла, носен от тези букви и думи, се съдържа словото на Създателя. Тези букви и думи се наричат **Корѝн**. Значенията, разкриващи словото на Аллах, също са Корѝн. Корѝнѝт, който е слово на Аллѝху теѝлѝ, не е създаден и е изначално и вечно качество, като другите Му качества. Джебрѝйл (*алейхисселѝм*) е идвал ежегодно по един път и прочитал Корѝна, низпослан дотогава, според реда на ѝйетите в Левх-ил махфѝз, а Пейгамберѝт ни (*алейхисселѝм*) повтарял. Годината, в която Пророкѝт (*алейхисселѝту весселѝм*) е напуснал този свят, мелѝикето е дошло по два пъти и изчели заедно цялата Книга. Мухаммед (*алейхисселѝм*) и голяма част от Есхѝба му знаели Корѝн-и керѝм наизуст. След като Пейгамберѝт (*салляллѝху алейхи ве селлем*) починал, негов халѝф станал хазрети Ебѝ Бекр. Той събрал всички записки, както и сахѝбиите, знаещи Книгата наизуст, и повелил на една комисия да запише целия Корѝн-и керѝм. Така се появила книгата, наречена **Мусхаф**. Всички сахѝбии постигнали съгласие, че всички букви в този мусхаф са на точното място.

Словата на Мухаммед (*алеихисселѝм*) се наричат **хадїс-и шерїфи**. Тези от тях, чийто смисъл принадлежи на Аллѝху теѝлѝ, а думи и израз на Пророка (*алеихисселѝм*), се наричат **хадїс-и кудсїи**. Има много сборници с хадїс-и шерїфи. Най-известни сред тях са “**Бухѝрї**” и “**Муслим**”.

Знанията, касаещи вярата, се наричат **їмѝн**. Заповедите, които трябва да бъдат изпълнени, се наричат **фарзове**, а тези, които трябва да се отбягват – **харѝми**. Съвкупността от всички фарзове и харѝми се нарича **ахкѝм-и ислямїйе**. Човек, невярвал дори в едно от ислямските знания, се нарича **кѝфир** (неверник).

Втората необходимост за всеки човек е да изчисти сърцето си. Когато се каже “сърце”, се разбират две неща. Мускулът в гърдите е наричан “сърце” от всички хора и това е материалното сърце, което го има и в животните. Второто сърце е невидимото, което се намира в материалното. В религиозните книги под “сърце” се има предвид второто. Мястото на ислямските знания е ето това сърце. Човек вярва и отрича с него. Повярвалото сърце е чисто, а сърцето, изпълнено с неверие, е мръсно и мъртво. Да се изчисти сърцето е наше първо задължение. Да се вършат ибѝдети и особено да се кланя намѝз, и покаява, прочистват сърцето, а да се вършат харѝми (забранени от исляма неща) го увреждат. Пейгамберът ни (*алеихиссалѝту весселѝм*) казва: “**Правете много истигфѝр! Аллѝху теѝлѝ опазва от болести и всякакви тревоги онзи, който чете ду’ѝта за истигфѝр, и му дава препитанието, откъдето не очаква.**” Истигфѝр е да се каже “**Естагфируллах**” [О, Аллах! Прости ми!]. За да могат да бъдат приети молитвите е нужно човек да бъде мюсюлманин; да се разкайва за греховете си; да знае значението на изречените думи и да вярва в тях. Ду’ѝта, отправена с почерняло сърце, не се приема. След трикратно изричане на (въпросната) ду’ѝ и постоянство в петкратния намѝз, сърцето се изчиства и започва да говори, т.е. да иска заедно с езика. Ду’ѝта, която се отправя само с език, без да се иска и със сърце, не носи полза.

Знанията, съобщени от ислямската религия, са тези, които са записани в книгите на учените на **ехли суннет**. Човек става **кѝфир** (неверник), когато не повярва в знанията за вярата и исляма, записани в книгите на суннитските учени, ако значенията на нассовете, т.е. на ѝйетите (знаменията) и хадїс-и шерїфите (отнасящи се до тях), са ясни. Ако крие своето неверие, се нарича **мунѝфик** (лицемер). Ако не само го крие, но и се опитва да подведе мюсюлманите, представяйки се за му’мин (вярващ), се нарича **зѝндѝк**. Ако повярва грешно, тълкувайки неправилно нассовете с неясни значения, не става неверник, но поради това, че се отделя от правия път на ехли суннет, ще влезе в Джехеннема. Но няма да остане там за вечно в мъчение, защото вярва в ясните нассове, и сетне ще бъде въведен в Дженнета. Подобни хора се наричат **ехли бид’ат** или **заблудени** (еретици) [реформатори]. Има седемдесет и две отклонени течения. Нито един от ибѝдетите (служенията) на подобни хора, както и на кѝфирите и вероотстъпниците,

заедно с добрините, които са извършили към останалите хора, не се приемат от Създателя и в отвъдния живот няма да донесат никаква полза. Мюсюлманите с правилно вероубеждение се наричат **ехли суннет вел-джемаат** или **суннити**. По отношение на ибадети те се разделили в четири мезхеба. Онези, които следват един от тези мезхеби, знаят, че последователите на другите три също са ехли суннет и взаимно се обичат. Човек, който не следва нито един от тези мезхеби, не би могъл да е ехли суннет. Това, че човек, който не е ехли суннет, е или кяфир, или ехли бид'ат, е написано, заедно с доказателства, в писмата на имам Раббанй, и особено в 286. писмо от първия том на **“Мектубат”**, и още в разяснението на Тахтавй на **“Дуррул мухтар”** (в раздел (Зебайих)), и в **“Ел-бесаир ли-мункйр-ит-тевессули би-ехл-ил-мекабир”**. Тези две книги са на арабски, като втората е написана и издадена в Индия, а през 1395 [1975] г. и в Истанбул от книгоиздателство Хаккат Китাবেви.

Ако хора, вършещи ибадетите си според един от четирите мезхеба, сторят грях или допуснат грешка в служенията си, но сетне изпълнят теббе (разкаяние), греховете им ще бъдат опростени. Но ако не се разкаят, Аллāху теāлй ще ги опрости и ще ги въведе в Дженнета, ако пожелае, но би могъл и да ги изтезава в зависимост от величината на греха им, но сетне пак ще ги избави от мъчение. **Кяфири** или **вероотстъпници** се наричат тези, които не вярват дори в само един от ясните факти, съобщени от исляма, т.е. в знанията, които са ги чули дори невежите хора.

Неверниците се делят на две – неверници с писание и неверници без писание. Мюсюлманско дете, което впоследствие напуска религията, се нарича **муртед** [вероотстъпник]. Ибни Абидйн (*рахимехуллāху теāлй*), говорейки за хората, с които бракът е харām поради ширк (политеизъм, съдружаване), казва: “Муртедите, мулхидите (неверници, които се мислят за мюсюлмани), зъндъците, огнепоклонниците, идолопоклонниците, древните гръцки философи, лицемерите, хората от отклонените седемдесет и две течения, чиито вероубеждения са ги изкарали от исляма, [брахманите, будистите], бātнйтите, ибāхйтите и дурзйите са все неверници без писание.” Комунистите и масоните също спадат към тази категория. Християните и евреите, които вярват в низпосланите от Аллāху теāлй, но впоследствие променени Тора (**Теврāt**) и Инджйл (**Евангелие**), се наричат неверници с писание. Ако един от тях повярва, че създание притежава едно от качествата, характерни за Аллāху теāлй, става **мушрик** (съдружаващ). Тези качества са **сфāt-и зātиййе** и **сфāt-и субūtиййе**.

Ако неверник, с писание или без, приеме исляма, ще се спаси от Ада. Ще стане безгрешен, невинен мюсюлманин (т.е. всички грехове на новоприелите исляма се опрощават.) Но трябва да стане **сунит**, което означава, че трябва да прочете книгата на един от сунитските учени (*рахимехуллāху теāлй*) и да адаптира своите вяра, дела и думи към придобитата информация. За да стане ясно дали даден човек е мюсюлманин или не, се гледат не-

говите думи и действия, които са недвусмислени и извършени без зарӯрет (принуда, липса на друг изход). А по състоянието на сетен дъх се съди дали се е преселил в отвъдния свят с ймāн (вяра) или не. Ако мюсюлманин, извършил големи грехове, се разкае с чисто сърце за тях, несъмнено би бил опростен и така ще му бъдат заличени всички грехове. Същността на покаянето е обяснено в детайли в илмихāлите⁴ например в “Ймāн ве Ислям” (Вяра и ислям) и “Се’āдет-и ебедийе” (Вечното щастие), подготвени на турски и арабски език.]

ВЯРА и ИСЛЯМ

В тази книга, “И’тикāднāме”, ще бъде обяснен хадīs-и шерїфът на Пейгамбера ни (*салляллāху теāля алейхи ве селлем*), разясняващ **вярата и исляма**. Надявам се с берекета на този хадīs-и шерїф вярата на мюсюлманите да укрепне и постигнат спасение и щастие. И се надявам още да стане причина за спасението на този Хāлид (*куддисе сиррӯх*), чиито грехове са толкова многобройни.

Аллāху теāля не се нуждае от нищо. Неговите добрини, благословии и съжаление към рабите са толкова големи. Очаквам от Аллāху теāля, в Когото имām красива вяра, да прости неподходящите думи и приеме ибāдетите, пълни с недостатъци, на този беден Хāлид, чийто капитал е толкова нищожен, а сърце – толкова черно! Нека ни опази от злините на подмамващия и лъжлив сатана [и от грешните думи и писания на ислямските врагове] и ни възрадва по този начин! Само Аллāху теāля е Най-милосърдният сред милосърдните и Най-щедрият сред щедрите.

Ислямските учени казват, че всеки мъж и всяка жена, достигнали до умствена и полова зрялост, [трябва да знаят и познават Аллāху теāля т.е.] да познават правилно и да вярват в съфāt-и зāтийе и съфāt-и субӯтийе на Създателя. Това е първото задължение на всеки. Незнанието не е оправдание, а грях. Хāлид-и Багдāдї, синът на Ахмед, написа тази книга не за да демонстрира превъзходство и знания над другите или стане известен, а да остави спомен и услуга зад себе си. Нека Аллāху теāля помогне на този безсилен Хāлид и всички мюсюлмани със Своята мощ и с благословената душа на Своя Пророк! Амїн!

Личностните качества на Аллāху теāля, т.е. **съфāt-и зāтийе**, са шест. Те са **вуджӯд**, **кидем** (къдем), **бекā**, **вахдāнийет**, **мухāлефет-ун лил-хавāдис** и **къйām бинефсихї**. Вуджӯд – съществуване от само себе си; къдем – изначално съществуване; бекā – безкрайно съществуване; вахдāнийет – липса на съдружник и подобен във всяко едно отношение; му-

⁴ Илмихāл е книга, която предава знания за вяра, ибадети и морал, необходими за всеки мюсюлманин.

хāлефет-ун лил-хавāдис – различие от всяко създание във всяко едно отношение; кыйām бинефсихй – съществуване от само себе си. Той не се нуждае от нищо, за да съществува вечно. Нито едно създание не притежава нито едно от тези шест качества, нито пък има връзка с тях. Някои учени казват, че мухāлефет-ун лил-хавāдис и вахдāниййет са едно и също качество и така заявяват, че личностните качества на Аллāху теāля са пет.

Всичко друго освен Него се нарича **мā-сивā** или **āлем** [създание]. Днес се нарича **природа**. Най-напред не е имало никакви създания. Те били създадени от Аллāху теāля. Всички създания (āлеми) са възможни и преходни, т.е. могат да възникнат от небитието и да изчезнат, след като са били създадени, и всяко творение се е появило след като първоначално не е съществувало. Хадйс-и шерйфът: **“Аллāху теāля е съществувал, докато нищо друго не е съществувало”** показва това.

Второто доказателство, показващо, че цялата вселена и всички създания са се появили от небитието, е фактът, че те постоянно се рушат и променят, а съществото, което е изначално, никога не претърпява промяна. Същността (зāt) на Аллāху теāля и Неговите качества са изначални и не се променят. [Въпреки това във вселената състоянието на веществата се променя вследствие на физични реакции, а при химични се променя същността и структурата на веществата. Виждаме как телата изчезват, трансформират се в други. Днес в атомните промени и ядрени реакции, открити наскоро, се вижда, че елементите също изчезват и се превръщат в енергия.] Промените в създанията не биха могли да дойдат от вечността. Те би трябвало да имат начало и да се пораждат от елементи и вещества, създадени от небитието.

Друго доказателство, потвърждаващо факта, че вселената е мумкин, т.е. че би могла да дойде от небитие в битие, е факта, че всичко се появява от небитието. [“Вуджūd” означава “съществуване, битие”. Има три вида бития. Първият вид е **вāджиб-ул-вуджūd**, т.е. същество, чието съществуване е необходимо. То винаги съществува, никога не изчезва. Изначално и безкрайно е. Само Аллāху теāля е вāджиб-ул-вуджūd. Вторият вид е **мумтени’-ул-вуджūd**, т.е. същество, което не би могло да съществува и никога не би трябвало да съществува. Пример за мумтени’-ул-вуджūd е съдружникът на Аллāху теāля, т.е. Той не може да има съдружник. Друг бог освен Него не би могъл да съществува. Третият вид е **мумкин-ул-вуджūd**, т.е. би могло да съществува или изчезва. Всички светове спадат към тази категория. Обратното на **вуджūd** (битие) е **адем** (небитие). Всички творения преди да се появят били в **адем**.]

Само вāджиб-ул-вуджūdът и мумкин-ул-вуджūdът съществуват. Да се помисли за битието на мумкина – без наличие на вāджиб-ул-вуджūd – е невъзможно. [Защото появата от небитието е вид промяна. Според нашите знания по физика, за да настъпи промяна в дадено вещество [тяло], то трябва да бъде обект на въздействаща сила и източникът на тази сила

следва да съществува преди него.] Ето защо мумкинът не би могъл да се появи от само себе си и да продължи своето битие. Ако не му повлияе някаква сила, винаги би останал в небитие и не би могъл да се появи. Тъй като мумкинът (създанието) е неспособен да създаде себе си, несъмнено не би могъл да създаде и други мумкини. Създателят на мумкините следва да бъде ваджиб-ул-вуджуд. Битието на творенията показва (доказва), че създателят, който ги е създал от нищото, съществува. Вижда се, че единственият създател на всички мумкини е само Ваджиб-ул-вуджудът, Който винаги е съществувал. Ваджиб-ул-вуджуд означава същество, чието съществуване не е от друг, а е от само себе си, т.е. винаги е съществувало от само себе си и не е създадено от друг. Ако не беше такава, следваше да е създадено от някой друг, а това е в противоречие с логиката. Персийската дума **Худā** означава изначално същество, битуващо от само себе си.

Виждаме, че световите са в изумителен порядък и науката ежегодно открива нови закони. Създателят на този порядък следва да е (**Хай**) жив, (**Алим**) знаещ, (**Кадир**) могъщ, (**Мурїд**) желаещ, (**Семї**) чуващ, (**Басїр**) виждащ, (**Мутекеллим**) говорещ и (**Халък**) създаващ, защото смъртта, невежеството, безсилието, правенето на нещо насила, глухотата, слепотата и немотата, са недостатъци и неща, пораждащи срам. Би ли могло Творецът, създал вселената в такъв порядък и пазещ всичко от изчезване, да притежава такива качества на несъвършенство?

[Във всяко творение, от атома до звездите, е създадено изчисление и закон. Порядъкът в законите, откривани от физиката, химията, астрономията и биологията, довеждат човека до изумление. Дори и Дарвин бил принуден да каже: “Когато се замисля върху порядъка и тънкостите в структурата на окото, се чувствам сякаш съм на път да се побъркам от почуда.” Въздухът е съставен от 78% азот, 21% кислород и 1% други газове. Той не е съединение, а смес. Ако кислородът беше повече от 21%, щеше да изгори белите дробове, а ако беше под 21%, нямаше да е в състояние да изгори хранителните вещества в кръвта и хората и животните нямаше да могат да останат в битие. Тези 21% не се изменят дори и по време на дъжд, а това е голяма благодат. Това не ни ли показва Неговите битие, сила и милост? В сравнение с този феномен, устройството на окото е едно нищо. Възможно ли е Той, Който е създал всички закони, деликатни изчисления и формули, разкривани ни от науката, да притежава несъвършени качества?]

Освен това гореспоменатите качества на съвършенство ги виждаме и у създанията. Той ги е създал у Своите творения. Ако тези качества не бяха притежавани от Него, как щеше да ги създаде у творенията Си? Ако Той не ги притежаваше, създанията следваше да са по-съвършени от Него.

Отново казваме, че Създателят на световите трябва да притежава всички съвършени качества и да не притежава нито едно несъвършено качество, защото несъвършеният не би могъл да създава.

Ако оставим настрана тези доказателства, до които достигаме чрез разсъждения, ще видим, че айетите (знаменията в Корāн-и керīm) и хадīs-и шерїфите (слова на Пейгамбера ни (*алейхисселѣм*)) ясно сочат, че Аллāху теāлѣ притежава качества на съвършенство и не е джāиз (допустимо) да се съмняваме в това. Съмнението предизвиква куфр (т.е. съмняващият се става кѣфир). Споменатите по-горе осем качества на съвършенство са назовани като **сѣфāt-и субўтийе**. Аллāху теāлѣ притежава всички съвършени качества. Няма нито едно несъвършенство, безпорядък и изменение в Неговите същина, качества и дела. **Сѣфāt-и зāтийе** и **сѣфāt-и субўтийе** са качества, характерни за Създателя. Онзи, който повярва, че създание притежава едно от тях, става мушрик.

УСЛОВИЯ НА ИСЛЯМА

С помощта на Аллāху теāлѣ, Който ежесекундно поддържа битието на всички светове и праща всички добрини и благословии, пристъпваме към осветляване на благословените слова на Пейгамбера ни (*салляллāху алейхи ве селлем*).

Нашият имām герой, един от най-великите сред Есхāб-и кирām, любимият ни Омер (*радияллāху анх*), известен със своята правдивост, разказва:

“Беше такъв неповторим ден, в който аз и някои от Есхāба бяхме при Расўлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) и му служехме.” Онзи ден и онзи час са били толкова скъпи, толкова благословени и неповторими! Било им отредено да се намират при него, да слушат неговите думи и да гледат благословеното му лице, даряващо задоволство и радост на душите и сърцата. За да разкрие ценността и неповторимостта на онзи ден, хазрети Омер казва: “Беше такъв неповторим ден...”. Би ли могло да има по-скъп момент от това да се види Джебрāйл (*алейхисселѣм*) в човешки вид и чуе неговия глас? Би ли могъл да има по-скъп момент от изучаване на знанията, така необходими на рабите, по толкова хубав и ясен начин, от благословената уста на Расўлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*)?

“Тогава при нас дойде един човек. Сякаш луната беше изгряла! Дрехите му бяха твърде бели, а косата му тъмно черна. По него не се забелязваха признаци на пътуване като пръст, прах или пот. Никой от Есхāба не го познаваше. Седна пред Расўлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) и опря коленете си в неговите благословени колене.” Това е бил Джибрāйл (*алейхисселѣм*) в човешка форма. В този тип седене пред Расўлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) се съдържа голяма поука. То показва, че в стремежа си да изучи исляма ученикът не бива да проявява срам, а учителят – гордост и арогантност. Джебрāйл (*алейхисселѣм*) е показал на Есхāб-и кирām, че не бива да има срам и притеснение във взаимоотношенията с учителите.

“Постави ръце върху благословените колене на Расул-и екрем (*алейхис-саляту весселям*) и каза: “**Я, Расуляллах! Разкажи ми за исляма!**””

Речниковото значение на думата **ислям** е подчинение, склоняване на глава. Расулюллах (*салляллаху алейхи ве селлем*) е обяснил, че думата “ислям” е името на петте основни стълба в исляма, които са:

1- Расул-и екрем (*салляллаху алейхи ве селлем*) е казал, че първото условие, от петте основи на исляма, е да се произнася **Келиме-и шехадет**, т.е. (**Ешхеду ен ля иляхе илляллах ве ешхеду енне Мухаммеден абдуху ве расулюх**). Всеки, който е разумен и е достигнал пълнолетие според исляма⁵ и може да говори, трябва да изрече и от сърце да приеме, без капка съмнение, че **на земята и небето, няма друг освен Него, който да заслужава поклонение. Истинският бог е само Аллаху теаля**. Той е ваджибу’л-вуджуд. Притежава всички съвършени качества и е пречист от всякакви несъвършенства. Неговото име е **Аллах**. И също така да каже и повярва, че благословеният човек, който е имал розова кожа – бяло-червена, с прекрасно лице и с черни вежди и очи; с открито, благословено чело; с добър нрав; човекът, от когото не е падала сянка на земята; и бил сладкодумен, и наречен арабин, защото се родил в Мекка, Арабия; и бил от рода на хашимиите, наречен **Мухаммед, синът на Абдуллах, е раб и пейгамбер на Аллаху теаля**. Майка на Пророка (*алейхисселлям*) е била хазрети Амине, дъщерята на Вехеб. Родил се в Мекка – [понеделник призори, на 20 април 571 г.] Когато станал на четиридесет години, в годината наречена **Би’сет**, бил известен, че е пейгамбер. Призовавал хората към исляма в продължение на тринадесет години в Мекка и после се изселил в Медйна – по заповед на Аллаху теаля –, където разпространил исляма навсякъде. Десет години по-късно починал в Медйна, в понеделник, 12. раби’ул-еввел (06.632 г.) [Според историците Пейгамберът ни (*алейхиссаляту весселям*) е влязъл в пещерата в планината Севр привечер в четвъртък, 27 сафер, 622 г., по време на преселението си от Мекка в лъчезарната Медйна. Напуснал пещерата в понеделник през нощта и влязъл в село Куба, намиращо се до Медйна, в понеделник, 8 раби’ул-еввел (20.09.622 г). Този благословен ден положил началото на мюсюлманския календар – **Хиджри шемси**. При шитите летоброенето започва шест месеца по-рано, т.е. на 20 март, когато неверниците меджусии (огнепоклонници) празнуват Невруз. В четвъртък, когато денят и нощта били равни, също останал в Куба, а в петък напуснал селото и влязъл в Медйна. Началото на месец мухаррем същата година (петък, 16 юни) се приема за начало на календара **Хиджри камери**.]

2 - Второто от петте условия на исляма е да се **кланя** [петкратен] **намаз**, [съобразявайки се с условията му и] **когато му дойде времето**. Фарз (задължително) е за всеки мюсюлманин да кланя намаз пет пъти на ден, както е фарз да знае, че го кланя на време. Извършването му преди да е настъпи-

⁵ За момичетата това е 9-годишна, а за момчетата – 12-годишна възраст.

ло време, следвайки грешните таквѣми (мюсюлмански календари), изготвени от невежи и безмезхебници, е голям грях и намāзът не става сахїх (т.е. не става действителен). Тези календари водят и до това да се кланя сунната на обедния и фарза на вечерния намāз в мекрӯх времената. [Настъпването на времето за намāз се разбира, когато муеззинът изчете езāна. Звучите, издавани от кяфири (неверници), бидатчии (новатори, отклонени мюсюлмани) и високоговорители, както и от други уреди, не се наричат **езāн-и Мухаммедї**.] Намāзът трябва да се изпълнява съгласно неговите фарзове, вāджиби и суннети. Концентрацията също е необходима. Намāзът се споменава в Корāн-и керїм като **салїт**. Речниковото значение на тази дума е “отправяне на ду’ā от човек, правене на истигфār от мелїике и проявяване на милост от Аллāху теāлї”, но в исляма **салїт** означава сбор от определени движения и четения, извършвани съобразно книгите илмихāли. Намāзът започва с **ифтитāх текбїр**. Това е да се каже **Аллāху екбер**. Мъжете най-напред вдигат ръцете си до нивото на ушите, след което, започвайки да ги смъкват, казват “Аллāху екбер”. После ръцете се слагат под пъпа. Жените вдигат ръцете си до нивото на раменете, а после ги смъкват до над гърдите си. Намāзът завършва с последното сядане, в края на което се дава селям – главата се обръща първо към дясното, а после – към лявото рамо.

3 - Третото от петте условия на исляма е **да се дава зекїт от имуществото**. Речниковото значение на “зекїт” е “очистване, възхваляване и привеждане в хубаво състояние”. В исляма зекїт е да се дава определена част от имуществото, което е достигнало до **нисāб** (определена граница), на мюсюлмани, които са посочени в Корāн-и керїм. Зекїтът се дава на седем групи хора. Когато се дава, не се натяква. И в четирите мезхеба има четири вида зекїт – за злато и сребро; за търговски стоки и за четирикраки животни, пасли през по-голямата част от годината на пасище и чието месо е халял да се яде. Освен това се дава и за земеделската продукция. Този вид зекїт се нарича **ушр** и се дава веднага след прибиране на продукцията. Другите три вида се дават след като е изминала една година от достигане до границата нисāб.

4 - Четвъртото от петте условия на исляма е **да се говее през всеки ден от месец рамазāн**. На арабски се нарича **савм** и речниковото му значение е “опазване на нещо от друго нещо”. В исляма да се говее означава да се въздържа от три неща във всеки ден от месец рамазāн: това са ядене, пиене и полови контакти. [Въздържането става само денем – от имсāk до залез слънце.] Този месец започва след като бъде видян полумесецът, а не чрез предварителни изчисления.

5 - Петото условие на исляма е **да се отиде на хадж веднъж в живота от онзи, на когото му стигат сили за това**. Пътят трябва да е сигурен, а човекът в крепко здраве. Ако мюсюлманин притежава повече средства от онези, които са достатъчни за издръжката на семейството му, докато от-

съства, и ако са достатъчни за отиване до Мекка и обратно, за него става фарз (задължение) веднъж в живота да обиколи около Кябе-и му'аззама (наречено тавāф) и престои на Арафāt.

След като чул тези отговори от Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*), човекът рекъл: **“Правилно каза, я, Расūляллах!”** Хазрети Омер (*радияллāху анх*) предава, че сахāбиите били зачудени от поведението на този човек, защото хем питал, хем потвърждавал правотата на отговора. Да се пита нещо е проява на желание за изучаване на нещо ново, но да се отговори: “Правилно каза!” разкрива, че питащият знае отговора.

Най-високопоставената от петте основи, изброени по-горе, е да се изрича **Келиме-и шехāдет** и приема неговото значение. После е да се изпълнява (кланя) намāз, да се говее, ходи на хадж и най-накрая да се дава зекят. Има единомушие по отношение на това, че Келиме-и шехāда е на първо място. За последователността на останалите четири голяма част от ислямските улеми (учени) са казали това, което изложихме по-горе. Келиме-и шехāда става фарз още в началото на исляма; петкратният намāз в нощта на Ми'рāдж (Възнесението) през дванадесета година от бисет, година и няколко месеца преди Хиджра (Преселението); да се говее през рамазāна става фарз по време на месец ша'бāн, втора година по Хиджра; зекятът става фарз през същата година, но по време на месец рамазāн; а хаджът – през девета година по Хиджра.

Ако човек отрече, т.е. ако не повярва, не приеме или се надсмее и не прояви уважение към едно от тези условия на исляма, става кяфир (неверник) – Аллах да пази! По същия начин този, който не приеме едно от нещата, за които по ясен начин и с единомушие се знае, че са харām (забранени) или халял (позволени), или ако каже харām за халяла, или халял за харāма, също става кяфир. Ако човек отрича или не харесва едно от явните неща в исляма, т.е. ако отрича и не вярва в знанията, които са известни дори на невежите, живеещи в ислямските страни, става кяфир.

[Например да се яде свинско, пие алкохол и играе на хазартни игри, и жена или мома да се показва пред другите без да е покрила главата, косата, ръцете и краката си, или мъж да се показва пред другите – без да е покрил частта от тялото между пъпа и коленете – са все видове харām. Т.е. Аллāху теāля ги е забранил. Четирите правилни мезхеба, които разкриват заповедите и забраните на Аллāху теāля, обясняват по различен начин частите от мъжкото тяло, които е забранено да се показват пред другите и за други е забранено да ги поглеждат. За всеки мюсюлманин е фарз да покрива онези части от тялото си, които са аврет в следвания от него мезхеб. Също така за другите е харām да поглеждат към онези хора, които не са покрили тези части на телата си. В книгата **“Кимйā-и се'āдет”** пише: “Както е харām за жените и момичетата да излизат на улицата с непокрити коси, глави, ръце и крака, така е харām и да излизат с тесни, тънки, украсени и напарфюмирани дрехи. Техните майки, бащи, съпрузи и братя, които им дават позво-

ление, одобряват или харесват това, ще поделят техните грехове и мъчения.” Т.е. ще горят заедно в Джехеннема (Ада). Ако се разкаят, ще бъдат опростени и няма да бъдат наказани. Аллāху теāля̄ обича разкайващите се. През трета година по Хиджра за момичетата, достигнали пълнолетие, и за жените било забранено да се показват пред чужди мъже. Човек не бива да се подвежда от фалшивите твърдения на английските шпиони и невежите, попаднали в техни капани, които, изтъквайки незабулването преди низпосланието на свещения āйет, повеляващ това, казват, че в исляма е нямало забулване, и че учените по ислямско право го измислили по-късно.

Човек, който твърди, че е мюсюлманин, трябва да знае дали делата му съответстват на исляма или не. Ако не знае, трябва да научи като пита сунитски учен или чете от книгите му. Ако делото му не съответства на исляма, не би могъл да се опази от попадане в грях или неверие. Трябва ежедневно да прави истинско тевбе (разкаяние). Когато се изпълни тевбе, грехът или неверието, причинени от дадено дело, несъмнено се опрощават. Но ако не стори това, ще изтърпи мъчение, т.е. наказание и в земния живот, и в Ада. И тези мъчения са посочени в различните части на книгата ни. Мюсюлманин, извършил голям грях, ще гори в съответствие с греха си, но сетне ще бъде изведен от там. Невярващите в Аллāху теāля̄ и онези от тях, които се стараят да унищожат исляма, и зъндъците (ислямските врагове, представящи се като мюсюлмани) ще горят в Джехеннема за вечни времена.

Частите от тялото на мъжа и жената, които следва да покриват по време на и извън намāз, се наричат **аврет**. Разкриването на тези части и гледането в тях е харām. Ако човек каже, че в исляма няма аврет, става кяфир. Някои части на тялото са аврет с единомушие, т.е. и в четирите мезхеба. Ако човек каже, че е халял (позволено) да се гледат аврет частите на другите и те да ги показват на другите или не отдава значение на това, т.е. не се страхува от наказание, също става кяфир. Това се отнася и за случая, когато жените не покриват своя аврет или четат мевлид и пеят песни в присъствие на мъже. Частта от мъжкото тяло между коленете и срамната гънка не е аврет в ханбелитския мезхеб.

Човек, който казва, че е мюсюлманин, трябва да изучи условията на вярата и исляма, както фарзовете и харāmите, съобщени с иджмā (единомушие) в четирите мезхеба, и да им отдава значение. Незнанието не е оправдание, а е равносилно на отричане. Всички части на женското тяло, без ръцете и лицето, са аврет в четирите мезхеба. Откриването на части от тялото, за които няма единомушие, че са аврет, без да се отдава значение на това, не е неверие, т.е. човек не става кяфир, но според следвания от него мезхеб върши голям грях. Това се отнася например за откриването на частта между коляното и срамната зона на мъжкото тяло. Фарз е да се изучи онова, което не се знае, и веднага да се изпълни тевбе и покрият аврет зоните.

Злословенето, оклеветяването, кражбата, измамата, предателството, оскърбяването, пораждането на фитне (раздор, анархия), използването на чуждо имущество без позволение, недаването на трудово възнаграждение на работниците, бунтуването срещу заповедите на държавата и неплащането на данъци също са грехове. Стават харām дори срещу неверниците в немюсюлманските страни. За невежите не е неверие, а фикс (фъск, грях) да не знаят онези неща, които не са толкова известни и крайно наложителни.]

УСЛОВИЯ НА ВЯРАТА

“Човекът пак запитва: “О, Расӯляллах! (*салляллāху теāля алейхи ве селлем*)! Каж ми и какво представлява ймāнът.” След като запитал какво е ислям и получил отговор, Джебрāйл (*алейхисселām*) запитал Расӯл-и екрем (*салляллāху алейхи ве селлем*) за същността на ймāна (вярата). Речниковото значение на думата “ймāн” е да се познава (приема) даден човек за правдив и да му се вярва (разчита). В исляма обаче “ймāн” е да се повярва и каже с пълна убеденост, че Расӯл-и екрем (*салляллāху алейхи ве селлем*) е Пророк и Небй (небия), вестоносец от Аллāху теāля; да се вярва накратко в онова, което е съобщил накратко и в детайли на онова, което е съобщил в детайли; и винаги да се произнася Келиме-и шехāдет. Силната вяра е такава, че както знаем със сигурност, че огънят изгаря, змията убива със своята отрова и бягаме от тях, по същия начин да повярваме в Аллāху теāля и Неговите качества с цяло сърце, да се стремим към Неговите задоволство и лик, и да се пазим от Неговите гняв и мъчения, и настаним тази вяра здраво в сърцето като надпис върху мрамор.

Ймāнът и ислямът, съобщени от Мухаммед (*алейхисселām*), са едни и същи неща. Вярата в смисъла на Келиме-и шехāда присъства и в двата случая. Въпреки че разликата между тях е както в речниковото им значение, така и по отношение на общо и обстойно, в исляма разлика между тях няма.

Дали ймāнът е съставен от един компонент или сбор от няколко такива? Ако е сбор – от колко части е съставен? Дали делата са част от ймāна или не? Като се каже: “Имам вяра (ймāн)!” правилно ли е да се допълни “Иншāаллах”? Има ли малък и голям ймāн? Създание ли е ймāнът? От човека ли зависи дали ще повярва или не и дали мюсюлманите са повярвали насилно? Ако има принуждение във вярата, защо всеки е повелен да повярва? Би отнело много време да се отговори на всеки един от тези въпроси и затова няма да се спирам на тях поотделно. Но трябва да се знае поне, че според мезхебите еш’арй и му’тезиле за Аллāху теāля не е джāиз да ни заповяда да извършим нещо, което не е възможно. А според му’тезиле не е джāиз да заповяда нещо, което е възможно, но не е по човешките сили. Според еш’арй е джāиз, но не го е направил, като да заповяда на хората да летят

във въздуха например. Нито във вярата и ибāдетите, нито в другите дела Аллāху теāлā не е поискал от Своите раби непосилни за тях неща. Ето защо човек, който е полудял, изпаднал в гафлет, заспал или умрял, бивайки мюсюлманин, продължава да се счита за му'мин, макар да не е в състояние да го потвърди.

Не бива да ни чуди речниковото значение на думата ймāн в този хадīs-и шерйф, защото няма дори и неук арабин, който да не знае, че означава вяра и потвърждение. Щом знаят те, какво остава за Есхāб-и кирām (*радиаллāху теāлā анхум еджмайн*)? Но Джебрāйл (*алейхисселām*) е желал да ги изучи на значението на ймāна [като термин], питайки Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) какво е ймāн в исляма. Иман означава да се вярва от сърце и душа и потвърждава словесно истинността на шест неща чрез утвърждаване чрез кешф или съвест, или чрез разбиране на интелекта, съдейки по доказателство, или чрез доверие и разчитане на правилно изявление. Пейгамберът ни (*алейхисселām*) също е казал, че ймāн е да се повярва в шест конкретни неща:

1 – Първото от шестте условия е да се повярва, че **Аллāху теāлā е вāджиб-ул-вуджūd, истински бог и създател на цялото творение**. Трябва да се приеме, без капка съмнение, че единствен Той е сътворил от небитието всичко и в този, и в отвъдния свят, когато е нямало време, материя или образец. [Само Той е съзателят на всички вещества, атоми, молекули, елементи, съединения, органични вещества, клетки, на живота, смъртта, всяка реакция, всяко събитие, всяка енергия и всички видове енергии, движения, души, мелйикета, всяко живо и неживо същество от небитието и ги поддържа ежесекундно в битие.]

Както е създал всички творения във Вселената [в един момент, докато нито едно от тях не е съществувало], така и [ежемоментно ги създава един от друг, но когато настане Къямет, т.е. края на света, за един миг] ще ги унищожи. Той е творецът, съзателят, собственикът и абсолютният господар на всичко. Трябва да се повярва, че никой не доминира и не властва над Него, нито пък има по-високопоставен от Него. Всички превъзходства и всички качества на съвършенство принадлежат Нему. Не притежава недостатък и никакво качество на несъвършенство. Той е в състояние да направи това, което пожелае. Това, което върши, не го прави, за да е полезно за Него или за другите. Не прави нищо за отплата. Заедно с това във всяко Негово дело има мъдрости, ползи и добрини.

Аллāху теāлā не е длъжен да дава доброто и полезното на рабите Си, нито пък да дава севāби (награди) на едните и наказания на другите. Дори да въведе в Дженнета всички грешни и разпътни раби, това би подходило на Неговото великодушие, а ако хвърли в Джехеннема всички покорни и служещи раби, това не би било несправедливо, но е пожелал и е съобщил, че мюсюлманите и служещите ще ги въведе в Дженнета и дари с безкрайни дарове и добрини, а неверниците ще хвърли в Джехеннема и ще ги ос-

тави за вечно в мъчение. Той не се отмята от Своята дума. Ако всички същества повярват и Му се подчинят, не би имал никаква полза от това. Ако целият свят се изпълни само с неверници, бунтовници и угнетители, те с нищо не биха Му навредили. Когато човек пожелае да извърши нещо, Той го създава само ако пожелае. Той е Творецът на всичко и на всички дела на Своите раби. Ако не пожелае и не създаде, нищо не би могло дори да се раздвижи. Ако не пожелае, никой не би могъл да стане кяфир или бунтовник. Аллāху теālā пожелава, т.е. създава греховете и неверието, но не ги харесва. Никой не би могъл да се меси в Неговите дела. Никой няма силата или правото да Го пита защо е направил нещо по определен начин или да коментира как е трябвало да го стори. Ако пожелае, ще опрости на всеки, който е извършил голям грях и умрял без покаяние, освен ако не е извършил нещо, водещо до неверие или съдружаване (т.е. освен ако не е умрял като неверник). Но ако възжелае, ще въздаде наказание дори и за малките прегрешения. Съобщава ни, че няма да прости на умрели като неверници и вероотстъпници и ще ги изтезава за вечни времена.

Мюсюлманин, който е умрял, имайки отклонения от суннитското вероубеждение, за което не се е покаял, ще отиде в Дженнема, но няма да остане там за вечно. Подобни мюсюлмани са назовани новатори или **ехли бид'ат**.

Да се види Аллāху теālā с очи в земния живот е джāиз (възможно), но никой не Го е видял. Мюсюлманите ще Го видят в Дженнета. В Съдния ден, на сборището Махшер, ще третира неверниците и разпътните мюсюлмани с ярост и внушителност, а праведните мюсюлмани със Своите доброта и красота. Мюсюлманите ще Го видят в Дженнета, наред с меляикетата и жените ала неверниците ще бъдат лишени от това. Има силно предание, което сочи, че джиновете също ще бъдат лишени от това благо. Според (иджтихāдите на) мнозинството учени: “Мюсюлманите с високи степени ще Го виждат всяка сутрин и вечер, а вярващите с по-ниски степени – само в петъците, а жените – няколко пъти в годината, подобно на байрамите в земния живот.”

[Хазрети Шейх Абдулхак Дехлевї⁶ в персийската книга “Текмїл-ул-їмāн” казва: “В хадїс-и шерїф се казва: **“Вие ще видите вашия Господар в Деня на Киямета така, както виждате луната на четиринадесет дни** (т.е. при пълнолуние).” Както Аллāху теālā се познава в земния живот, без да може да бъде разбран, така и в āхирета (отвѣдния живот) ще бъде видян, без да знаем как точно. Големи учени като Ебўл Хасен Еш'арї, имām Суйўтї и имām Бейхакї казват, че меляикетата също ще видят Аллāху теālā в Дженнета. Имām а'зам Ебў Ханїфе и още други учени казват, че джиновете няма да спечелят севāб и няма да влязат в Дженнета, но мюсюлманите сред тях ще бъдат спасени от Ада. Жените ще виждат Създате-

⁶ Абдулхак Дехлевї е починал през 1642 г. в Делхи.

ля няколко пъти в годината, подобно на байрамите в земния живот. Най-високопоставените му'мини ще Го виждат сутрин и вечер, докато другите ще Го виждат в петъците. Според този човек [т.е. автора на книгата], който единствено цели задоволството на Аллāху теāлā, тази блага вест се отнася и за вярващите жени, мелāикета и джинове. Би било уместно високопоставени жени евлии като Фāтимат-уз-зехрā, Хадйджет-ул-кубрā, Аише-и сиддйка и другите жени на Пейгамбера ни (*алейхисселāм*), и жени като Мерйем и Асийе (*радияллāху теāлā анхунне еджмайн*) да се третират по-различно от останалите. Имāм Суйūtй също обръща внимание на това.]

Трябва да се повярва, че Аллāху теāлā ще бъде видян, но да не се мисли как ще стане това, защото Неговите дела не биха могли да бъдат обхванати с разума и не са като земните. [Т.е. не биха могли да бъдат претеглени със знанията по химия и физика.] Понятия като “посока” или “разстояние” нямат отношение към Него. Той не е материя и тяло. [Не е елемент, съединение или смес.] Няма връзка с цифрите, не би могъл да бъде премерен или изчислен. Не търпи промяна и не е обект на време. Не се намира никъде. Няма начало и край. За него няма горе, долу, пред, зад, ляво и дясно и следователно нищо Негово не би могло да бъде разбрано с човешките разум, знание и мисъл. Човек не би могъл да разбере начина, по който ще Го види. Макар че в āйетите и хадйс-и шерйфите се срещат думи като рька, крак, посока, място и подобни, които не са подходящи за Аллāху теāлā, те не са използвани в смисъла, който се познава и употребява днес [т.е. не се разбират буквално]. Подобни āйети и хадйс-и шерйфи се наричат **мутешāбихāt**. Трябва да вярваме в тях, но не бива да правим опит да ги разбираме. На тях обаче биха могли да им бъдат дадени значения, подходящи за Аллāху теāлā и това се нарича **те'вйл**. Например, че под думата “рька” е визирана сила.

Мухаммед (*алейхисселāм*) е видял Аллāху теāлā по време на Ми'рāдж (Нощното възнесение). Но това виждане не е било като това с очите в земния живот. Зъндък (ислямски враг, представящ се за вярващ) е онзи, който казва, че е видял Създателя в този свят. Състоянието на виждане при евлиите (любимите раби) (*каддесаллāху теāлā есрāрехум еджма'йн*) не е като земното и āхиретско виждане. С други думи, то не е **ру'йет** (виждане), а е **шухūd**. [Т.е. виждат примера чрез окото на сърцето.] Някои евлии казват, че са Го видели, защото в състояние на секр (безсъзнание, опиянение), са объркали шухūd с ру'йет. Ако причината не е тази, словата им следва да бъдат разтълкувани (съгласно исляма), за да бъдат разбрани.

Въпрос: По-горе е казано, че е джāиз да се види Аллāху теāлā с очи на този свят. Защо тогава човек, който каже, че нещо възможно се е състояло, става зъндък? Ако човек, казващ това, става кяфир, то как би могло изобщо да се каже, че е джāиз?

Отговор: Речниковото значение на думата “джāиз” е “възможно е и да стане, и да не стане”. Според мезхеба еш’арй⁷ изречението “ру’йетът е джāиз” означава, че Аллāху теāля е способен да създаде у човека различна сила, с която да вижда в този свят по начин, различен от виждане чрез физични закони. Например Той е в състояние и е джāиз да накара слепец в Китай да види муха в Андалусия (днешна Испания), или мъж на Земята да види предмети на Луната или звездите. Подобна мощ е присъща само на Аллāху теāля. На второ място, да се каже: “Видях Го на земята” е несъвместимо с āйетите и единодушието на учените. Ето защо който твърди подобни неща, става **мюлхид** или **зъндък**. На трето място, да се каже: “На този свят е възможно да се види Аллāху теāля” не означава, че е “Възможно да се види в съгласие с физичните закони.” Въпреки това човек, твърдящ, че е видял Аллāху теāля, иска да каже, че Го е видял така, както е видял всички други неща (в съгласие с физичните закони). Ето този вид виждане не е джāиз. Лице, което казва подобни неща, означаващи неверие, т.е. правещи човека кяфир, се нарича мюлхид или зъндък. След тези отговори [хазрети Мевлянā Хāлид] казва (Внимавайте!), с което посочва, че вторият отговор е по-достоверен. [**Мюлхидът** и **зъндъкът** казват, че са мюсюлмани. Мюлхидът е искрен в думите си, смята се за мюсюлманин и мисли, че е по правия път. За разлика от него, зъндъкът е ислямски враг. Преструва се на мюсюлманин, за да унищожи исляма отвътре и заблуди му’мините.]

Минаването на времето, смяната на деня и нощта не биха могли да имат отношение към Него. Той не е обект на време. В нито един аспект не търпи промяна и не би могло да се каже: “Бил е такъв в миналото!” или “Ще бъде такъв в бъдещето!” Той не прониква в нищо. Не се съединява с нищо. [Ето защо шиитите **нусайрии** стават кяфири, защото твърдят, че Аллāху теāля е проникнал в хазрети Али.] Той няма противоположен, съдружник, подобен, помощник или пазител. Няма съпруга, майка, баща, син или дъщеря. Винаги е заедно с всички, заобикаля ги и ги вижда. По-близо е до човека дори от вената на шията му. Но Неговите близост, присъствие, заедност и заобикаляне не са по начин разбираем за нас. Неговата близост не би могла да бъде разбрана със знанието на улемите, интелекта на учените, и кешфа, и шухūда на евлиите (*каддесаллāху теāля есрāрехум еджма’йн*). Човешкият ум не би могъл да разбере същината на тези неща. Аллāху теāля е неповторим в Своите личност и качества, които не претърпяват никаква промяна.

Имената на Аллāху теāля са **тевкйфй**, което означава, че за Него е подходящо да се използват само онези имена, които са съобщени в исляма. Други не са позволени. [Например Аллāху теāля би могъл да бъде наречен “Алим” (Всезнаещ), но не “Факйх”, което също означава учен [по ислямско право], защото ислямът не Го е нарекъл така. По същия начин не е

⁷ Ебулхасен Али бин Исмайл Еш’арй е починал през 330 [941] г. в Багдат.

джайиз, т.е. не е позволено, да се казва “бог” вместо “Аллах”, защото бог означава нещо, на което хората се кланят (почитат, обожествяват). Например: “Волът, бога на индусите.” (Би могло да се каже обаче: “Аллах е един. Няма друг бог освен Него.”) Думи като Dieu, Gott и God биха могли да бъдат използвани вместо “бог”, но не и вместо името “Аллах”.]

Имената на Аллāху теāлй са безкрайно много. Известни са хиляда и едно имена, т.е. Аллāху теāлй е съобщил на хората само тези. В религията (шерйата) на Мухаммед (*алеихисселām*) са известени деветдесет и девет от тях, наречени **есмāу’л-хуснā**.

Личностните качества на Аллāху теāлй, т.е. **съфāt-и зāтиййе** са шест. [По-горе вече ги изброихме.] В мезхеба **мāтуридй съфāt-и субūтиййе** са осем, а според **еш’арй** седем. Тези качества са изначални и вечни, също като Неговата личност (зāt). Свещени са. Не са като качества на създанията. Не биха могли да бъдат разбрани чрез разума и сравнени със земни неща. Аллāху теāлй е дарил човека с примери на тези качества. Виждайки тях, качества на Създателя биха могли да се разберат в много малка степен. Както човек не би могъл да разбере Аллāху теāлй с мислене, така и не е допустимо да мисли за Него и да полага усилие да Го разбере. Осемте качества на Аллāху теāлй не са нито идентични с Негова личност (същина), нито пък са различни от Него. Тези качества са:

Хаят (живот), **илм** (знание), **сем’** (слух), **басар** (виждане), **кудрет** (моц), **келям** (слово), **ирāде** (желание) и **теквйн** (създаване). В еш’арйтския мезхеб теквйн и кудрет се разглеждат като едно качество.

Всяко едно от осемте качества на Създателя е в непроменливо състояние. В нито едно от тях не настъпва промяна, но всяко от тях има множество влияния върху творенията, без това да вреди на тяхната непроменливост. По същия начин Аллāху теāлй е създал множество твари и ежемоментно ги пази от изчезване. Въпреки това Той пак е един и не претърпява промяна. Всяко творение има нужда от Него във всеки миг и всяко отношение, но Той не се нуждае от никого.

2 – Втората от шестте основи на ймāна е **да се повярва в Неговите мелāикета**. Мелек (ангел) означава вестносец или сила. Те са невидими и материални, телесни създания, по-леки от газовете. Създадени са от сияние. Живи са и притежават ум. Злините, присъщи на хората, ги няма у тях. Могат да приемат всякакъв вид. Както газовете биха могли да се превърнат в течни и твърди вещества, и в твърдо състояние приемат вид, така и мелāикетата имат способността да влизат в красиви форми. Те не са душите, отделящи се от телата на велики хора. Християните ги мислят за такива. Не са и нематериални същества, каквито са силата и енергията, както вярвали част от древните философи. Множественото число на думата е „мелāикета“. Те са създадени първи сред живите същества и затова вярата в тях е поставена на второ място след вярата в Аллāху теāлй, а вярата в книгите е

преди вярата в пейгамберите. Условието на вярата са изредени в тази последователност в Корāн-и керїм.

Вярата в тях трябва да е следната: мелйикетата са раби на Аллāху теāлй, а не Негови съдружници и дъщери. Неверниците и съдружаващите ги смятат за такива. Аллāху теāлй е доволен от всички тях. Изпълняват повелите Му, не вършат грехове, не въстават против заповедите Му. Нямаат пол, т.е. не са нито жени, нито мъже. Не се женят и нямаат деца. Притежават живот, т.е. живи са. Въпреки че в преданието, съобщено от Абдуллах ибни Мес'уд (*радияллāху анх*) да е споменато, че част от мелйикетата имат деца и че Иб-лїс (Сатаната) и джиновете са от тях, отговорът на този въпрос е описан в книгите детайлно. Когато Аллāху теāлй им съобщил, че ще създаде хората, мелйикетата Го запитали: **“Нима ще създадеш там някой, който ще сее по нея развала и ще лее кърви?”** Тези въпроси (наречени зелле) не вредят на тяхната невинност и безгрешност.

Те са най-многобройни сред творенията и броят им се знае само от Аллāху теāлй. На небесата няма празно място, където да не правят ибāдет. Небесата са пълни с ангели на рукū и суджуд (седжде). Навсякъде имат задължения: в небесата, земята, тревите, звездите, живите и неживите същества, дъждовните капки, дървесните листа, във всяка молекула, всеки атом, всяка реакция и във всяко едно движение. Навсякъде изпълняват Неговите повели. Те са посредници между Аллāху теāлй и Неговите създания. Някои от тях са ръководители на други. Някои от тях пък носят вести на пейгамберите сред хората. Част от тях вдъхват добри чувства в сърцата на хората. Тези чувства се наричат **илхām** (вдъхновение). Част от тях нямаат никакво знание за хората и останалите творения, и се самозабравили пред Лица на Аллāху теāлй. Имат си определени места и не се отделят оттам. Някои от тях имат две, други – четири, а трети – повече крила. [Както крилата на всички птици и на самолетите са част от тях и както те не си приличат, така и крилата на мелйикетата са характерни за тях. Когато чуем името на нещо, което не сме виждали и не познаваме, автоматично го сравняваме с нещата, които познаваме, и естествено грешим. Мелйикетата имат криле, но не бихме могли да разберем какви точно. Изображенията на крилати жени в църквите или някои списания и филми са измислени. Мюсюлманите не могат да правят такива изображения. Не бива да смятаме тези нереалистични образи за истинни и да попадаме в клопките на ислямските врагове.] Дженнетските мелйикета са в Дженнета. Най-главният от тях е **Ридвāн**. Мелйикетата в Дженнета се наричат **зебāнї** и изпълняват повелите в Ада. Адският огън не им вреди, както океанът не вреди на рибите. Деветнадесет сред тях са главни, а **Мāлик** е техен главатар.

Има четири мелйикета, които записват всички лоши и добри дела на хората. Наричат се **Кирāмен кятибїн** (Мелйикета писари) или **Хафаза**. Две от тях пишат денем, а други две нощем, т.е. редуват се. Някои учени казват, че мелйикетата Хафаза са различни от Кирāмен кятибїн. Дясното ме-

ляйке е ръководител на лявото. Лявото записва злините, а дясното – добрините. В гроба ще има меляикета, изтезаващи неверниците и грешните мюсюлмани. Има и меляикета, задаващи въпроси в гроба. Наричат се **Мункер** и **Некър**. А онези, които разпитват мюсюлманите – **Мубешшир** и **Бешър**.

Меляикетата се различават по своето превъзходство. Най-главните са четирима. Първият от тях е **Джебрайл** (*алейхисселъм*). Задължението му е да предава заповедите и забраните на Аллāху теāля на пейгамберите. Вторият е **Исрафил** (*алейхисселъм*), който ще протръби с **Рога** два пъти. След първото протръбяване всичко живо, с изключение на Аллāху теāля, ще умре, а след второто всички ще бъдат съживени. Третият е **Микяйл** (*алейхисселъм*). Задачата му е да движи всяка материя. Той отговаря още за оскъдицата и плодородието [за икономическото равновесие и спокойствието]. Четвъртият е **Азрайл** (*алейхисселъм*). Той е възложен да отнема душите на хората. [В персийския език думата за душа е “джан”.] В йерархията след тези четири главни меляикета има други четири групи. В първата са меляикетата **Хамеле-и Арш**. Те са четири, но в Деня на Възкресението ще станат осем. Меляикетата, приближени на Аллāху теāля, се наричат **Мукаррабйн**. Меляикетата, назначени да извършват изтезания, се наричат **Керубийн**, а ангелите на милостта – **Руханийн**. Меляикетата, изброени до тук, са най-високопоставените. Те са притежатели на по-високи степени от всички хора, с изключение на пейгамберите. Евлиите (приближените раби на Аллāху теāля) и праведните сред хората пък са по-високопоставени от обикновените ангели. Обикновените меляикета пък са по-високопоставени от грешниците сред мюсюлманите, а неверниците са по-долни от всички създания.

След първото протръбяване с рога, всички меляикета, с изключение на Хамеле-и Арш и най-големите четири, ще изчезнат. След тях ще изчезнат и Хамеле-и Арш, а накрая четиримата главни. След второто протръбяване първо ще се върнат към живот всички меляикета. Това означава, че както са създадени преди всички, така и ще изчезнат след тях.

3 – Третото от шестте условия на ймāна е **да се вярва в книгите, низпослани от Аллāху теāля**. Те били низпослани на някои от пейгамберите или чрез меляйке, или бидейки написани върху скрижал, или като Аллāху теāля е сторвал пейгамберите да ги чуят. Всички тези книги са Негово Слово. Те са изначални и безкрайни, не са създадени и не са думи на някой пратеник или меляйке. Словото на Аллāху теāля не е като нашето, което пишем, помним и говорим. То не се намира в писмена форма, в речта и паметта. Не е от букви и звуци. Хората не биха могли да разберат Аллāху теāля и Неговите качества, но онова слово го четат, помнят и записват. То става хāдис (създание), когато се намира у нас, но когато се отнесе към Създателя, става кадъм (изначално).

Всички книги, низпослани от Него, са истинни. Не е възможно да съдържат лъжа или грешка. За Него е джāиз да прости, дори да е казал, че ще накаже, но това зависи от волята Му и от причини, които човек не би могъл да узнае, или смисълът на това е, че би опростил наказанието на мюсюлмани, които са го заслужили. Словото, разкриващо наказание, не е съобщаване на нещо (т.е. не съобщава, че ще бъде наказан конкретен човек), че да се окаже лъжа, когато се прояви опрощение. Не е джāиз да не даде благословиите, които е обещал, но да опрости наказания е джāиз. И човешкият ум, и свещените āйети, показват това.

Свещените āйети и хадїси трябва да се тълкуват така, както се разбират, т.е. буквално, ако в това няма риск или пречка. Не е джāиз да им се дават други значения, наподобяващи буквалното им значение. [Корāн-и керїм и хадїс-и шерїфите са на курайшки диалект. На думите трябва да им се дават значенията, използвани преди повече от 1400 години в Хиджāз (Западна Арабия). Не е допустимо да се правят преводи, базирани на значенията им, претърпели промени през вековете.] āйетите, наречени **мутешāбихāt**, имат неразбираеми, скрити значения. Само Аллāху теāлї ги знае, както и много малко избрани раби, дарени с **илм-и ледуннї** (духовно знание), и то толкова, колкото им е дал Той. Никой друг не би могъл да ги разбере. Ето защо трябва да се вярва, че мутешāбих āйетите са слово на Аллāху теāлї, но не бива да се ровим в техния смисъл. Учените от мезхеба еш'арї казват, че тези знамения биха могли да бъдат подложени на **те'вїл** – кратък или обстоен. Те'вїл означава да се избере значението, което не е известно (прочуто), измежду различните значения на думата. Например в един āйет от сўра Исрā по смисъл се казва: **“Ръката на Аллах е върху ръцете им.”** Това знамение е слово на Аллāху теāлї. По отношение на него следва да се каже: “Вярвам в това, което Той иска да каже, но не мога да го разбера. Само Той знае истинското му значение.” Това е най-добрият начин. Или да кажем: “Знанието на Аллāху теāлї не е като нашето. Неговата воля не прилича на нашата. Думата “ръка” отнесена към Аллāху теāлї не се разбира буквално, като ръцете на рабите Му.”

Понякога или значенията на някои āйети в книгите, изпратени от Аллāху теāлї, или техният начин на четене, или и в двата аспекта е извършен **несх**, т.е. Аллāху теāлї ги е променил. Корāн-и керїм заменя законите на всички предишни книги. В него до края на света няма да има грешка, няма да се забрави, няма да настъпи липса или излишък. Всички минали и бъдещи знания са поместени в Корāн-и керїм и затова е над всички останали – по-ценен и високопоставен от всички други небесни книги. Най-голямото чудо на Расўлюллах (Пророка на Аллах) (*салляллāху алейхи ве селлем*) е Корāн-и керїм. Дори да се насъберат всички хора и джинове и положат усилия да измислят подобие на най-кратката сўра в Корāн-и керїм, не биха успели. Поетите на Арабия, владеещи красноречието до краен предел, се събрали и вложили твърде много усилия, за да измислят подо-

бие на най-краткото знамение, но не успели. Не могли да се съревновават с Корāн-и керй̄м. Останали смаяни. Аллāху теāлй̄ сторил ислямските врагове поразени пред Корāн-и керй̄м. Красноречието на Книгата е извън човешките способности. Хората са неспособни да измислят нещо подобно. Айтетите в Корāн-и керй̄м не приличат на човешката поезия, проза или римувани стихове, но заедно с това са изказани с букви, използвани и от арабите-красноречи.

Известени са ни сто и четири небесни книги. Десет сухуфа (малки книги) са низпослани на **Адем** (Адам) (*алейхисселй̄м*), петдесет на **Шй̄т** (*алейхисселй̄м*), тридесет на **Идрй̄с** (Енох) (*алейхисселй̄м*), а десет на **Ибрāхй̄м** (Авраам) (*алейхисселй̄м*). **Теврāтгът** (Тора) бил даден на Мусā (Мойсей) (*алейхисселй̄м*), **Зебур** (Псалмите) на Дāvуд (Давид) (*алейхисселй̄м*), **Инджй̄л** (Евангелието) на Йсā (Исус) (*алейхисселй̄м*), а **Корāн-и керй̄м** на Мухаммед (*алейхисселй̄м*).

Когато човек пожелае да даде заповед, забрани или запита нещо, първо го обмисля и подготвя в своя ум. Тези значения в ума се наричат **келй̄м-и нефсй̄** и не би могло да се каже, че са на арабски, персийски или турски език. Тяхното изразяване на различни езици не променя значенията (същината) им. Думите, изразяващи тези значения, се наричат **келй̄м-и ляфзй̄**. Келй̄м-и ляфзй̄ би могло да бъде изказано на различни езици. Ето защо келй̄м-и нефсй̄, подобно на другите качества, като знание, воля, зрение..., е неизменно и самостоятелно качество в притежателя на словото. Келй̄м-и ляфзй̄ пък е съвкупността от букви, които разкриват келй̄м-и нефсй̄ и достигат до човешкото ухо и излизат от устата на друг. Словото на Аллāху теāлй̄ е изначално и безкрайно, не е създание, не прекъсва никога и се намира заедно с Неговия зāt. То е качество самостоятелно и различно от Съфāt-и зāтиййе и другите качества в Съфāt-и субūtиййе, като знание и воля например.

Качеството Келй̄м (слово) е в едно (просто) състояние и не се изменя. Не е от букви и звуци. Не би могло да се диференцира или класифицира като команда, забрана и оповестяване или на арабски, персийски, иврит, турски или древносирийски. Не се дели на части и не приема такива форми. Не може да се изпише. Не се нуждае от средства като интелект, ухо и език. Може да се каже на какъвто език се пожелае. Ако се каже на арабски, става Корāн-и керй̄м. Ако се каже на иврит – Теврāт, а на древносирийски – Евангелие. [В книгата “**Шерх-ул-мекāсид**”⁸ пише, че ако се каже на гръцки става Евангелие, а на древносирийски – Зебур.]

Словото на Аллāху теāлй̄ съобщава различни неща. Ако съобщава събитие се нарича **разказ**, а ако не съобщава събитие – **иншā**, ако съобщава неща, които следва да бъдат извършени, става **заповед**, а ако съобщава

⁸ Книгата “**Шерх-ул-мекāсид**” е подготвена от Са’ дуддйн Тефтāзāнй̄, починал през 792 (1389) г. в Семерканд.

забрани, става **нехй** (забрана). Въпреки това в словото на Аллāху теāлā не настъпва промяна, не се увеличава. Всички низпослани книги и сухуфи са от качеството “Келям” на Аллāху теāлā, т.е. от Неговия келям-и нефсй. Когато е на арабски се нарича Корāн-и керйм. Откровението, низпослано под формата на подредени букви и което би могло да бъде изписано, изречено, чуто и запомнено, се нарича **келям-и ляфзй** и **Корāн-и керйм**. Понеже келям-и ляфзй показва (разкрива) келям-и нефсй, джāиз е да бъде наречено слово и качество на Аллāху теāлā. Както цялото се нарича Корāн-и керйм, така и частите се наричат Корāн-и керйм.

Учените по правия път единодушно са заявили, че келям-и нефсй не е създание и е вечно. Няма единодушие по отношение на това дали келям-и ляфзй е кадйм или хāдис. Част от учените, които го определят за хāдис, са допълнили: “Келям-и ляфзй не бива да бъде наричан хāдис, защото може да породи грешното убеждение, че и келям-и нефсй е хāдис.” Това е най-добрият подход към нещата. Човешкият ум, когато чуе нещо, сочещо нещо друго, веднага се сеща за посочваното. Учените по правия път, т.е. ехли суннитските учени, които са казали, че Корāн-и керйм е хāдис, са визирали, че звуците и думите, излизаци от нашата (човешката) уста са създания (хāдис). Те с единодушие са казали, че и келям-и нефсй, и келям-и ляфзй са слово на Аллāху теāлā. Макар, че някои избрали пътя на метафората в случая, искали да кажат, че келям-и нефсй е слово на Аллāху теāлā, т.е. Неговото качество ”Келям”, а изразът: “Келям-и ляфзй е слово на Аллах” означава: “Аллāху теāлā е създателят на келям-и ляфзй.”

Въпрос: От изложената информация се разбира, че изначалното слово на Аллāху теāлā не би могло да бъде чуто. Човек, който каже “Чух словото на Аллāху теāлā”, иска да каже “Чух изречените думи и звуци” или “Разбрах изчетените звуци или келям-и нефсй, който е изначален”. Всички пратеници, а и всички останали хора, биха могли да чуят по двата начина. Тогава защо Мўсā (*aleyхисселāм*) е отличен като Келймуллах, т.е. човека, на когото Аллāху теāлā е говорил?

Отговор: Мўсā (*aleyхисселāм*) – за разлика от Неговия обичай – е чул изначалното слово без букви и звуци. Както Аллāху теāлā ще бъде видян в Дженнета по неразбираем и необясним начин, така и той е чул Създателя по необясним начин. Никой друг не го е чувал така. Или Мўсā (*aleyхисселāм*) е чул словото на Хак теāлā чрез звук, но не само с ушите си, а с всички частици на тялото и от всички посоки. Или го е чул само откъм посоката на дървото, но не под формата на звук, нито пък с въздушни вибрации или нещо друго. Поради факта, че Го е чул по един от тези три начина, получил името Келймуллах. Мухаммед (*aleyхиссалāту весселāм*) също е чул Аллāху теāлā по изказания начин в нощта на Възнесението и в моменти на получаване на вахий (откровение) от Джебрайл (*aleyхисселāм*).

4 – Четвъртото от шестте условия е **да се вярва в пророците на Аллāху теāлā**. Те са изпратени, за да покажат и насочат хората по харесван от Ал-

лāху теāлйā път. Русул е множественото число на расул. Речниковото значение на думата е “пратеник” или “вестоносец”. В исляма **расул** означава “благороден човек, който по природа, характер, знание и разум превъзхожда всички хора на своето време. Няма пророк с лоша черта в характера или нехаресвано състояние.” Пейгамберите притежават качеството **исмет** (безгрешност). Не вършат малки и големи грехове преди или след като им се съобщи, че са пейгамбери. [Неверниците, които коварно се опитват да унищожат исляма отвътре, казват, че Мухаммед (*алейхисселām*) е колел курбани пред идолите и статуите преди да стане пейгамбер, и за доказателство сочат книгите на безмезхебниците (хората от заблудените течения). Неистинността на тези грозни клевети проличава от редовете горе.] При тях не се появяват недостатъци, като слепота и глухота, от момента, в който им се съобщи, че са пейгамбери, до разпространяването на тази вест навсякъде. Трябва да се вярва, че всеки пророк притежава седем качества: **емāнет** (вярност), **съдж** (правдивост), **теблйг** (известяване), **адāлет** (справедливост), **исмет** (безгрешност), **фетāнет** и **емнул-азл**, т.е. никога не се премахват от списъка на пейгамберите. Фетāнет означава много развит ум.

Всеки пейгамбер, донесъл нова религия, се нарича **расул**. Пейгамбер, който не е донесъл нова религия, а призовавал към тази на предишен пророк, се нарича **небй**. По отношение на призоваване на хората към религията на Аллāху теāлйā, няма разлика между расул и небй. Трябва да се вярва във всички пророци, без да се прави разлика между тях, да се знае, че всеки един от тях е говорил истината. Отричането на един е равносилно на отричане на всички.

Човек не би могъл да стане пейгамбер с лични усилия, гладуване, правене на много ибāдет или понасяне на тежки изпитания. Това става единствено с избирането на Аллāху теāлйā. Създателят е изпратил религии посредством тях, за да покаже на хората пътя на щастието, спокойствието и спасението в двата свята. Въпреки множеството им врагове, техните подигравки и мъчения, нищо не успяло да спре нито един от пратениците в съобщаване на заповедите на Аллāху теāлйā. За да докаже на хората, че пратениците говорят истината и носят правдата, Аллāху теāлйā ги е подкрепил с чудеса. Никой не е успял да се противопостави с нищо на тези необикновени явления. Тези, които приемат съответния пророк, стават от неговия **уммет** (умма, общност). В Съдния ден на тези пейгамбери ще им се даде възможността да се застъпят за грешниците от своите общности и това тяхно застъпничество ще бъде прието. Освен пейгамберите, право на застъпничество ще получат учените, праведните и евлиите, и техният шефā’ат също ще бъде приет. Пейгамберите (*алейхимус-селевāту вет-теслймāт*) са живи в гробовете си по незнаен за нас начин. Благословените им тела не се разлагат в земята. В хадйс-и шерйф се казва: **“Пейгамберите кланят намāз в гробовете си и извършват хадж.”**

[Днес в Арабия има хора, наречени **вахабии**, които не вярват в тези хадїс-и шерїфи и определят за кяфири истинските мюсюлмани, вярващи в тях. Тъй като тълкуват погрешно свещените айети и хадїси с неясно значение, не стават неверници, а **ехли бид'ат** (еретици). Причиняват много голяма вреда на мюсюлманите. Вахабизмът е основан от глупак на име Мухаммед бин Абдулвеххаб от Неджд. Английският шпионин Хамфър го подвел с отклонените идеи на Ибни Теймийе⁹. После, посредством египтянин на име Мухаммед Абдух¹⁰, вахабизмът бил разпространен сред турците и в целия свят. Учените на **ехли суннет** в стотици книги са казали, че те не са пети мезхеб, а отклонено течение, попаднало в заблуда. Нека Аллāху теāля опази младите религиозни водачи от отклоняване към вахабизма, сформиран от англичаните, и да им отреди да бъдат по пътя на учените на **ехли суннет**, похвалени в хадїс-и шерїфи.]

Когато благословените очи на пейгамберите (*алейхимусселѧм*) спят, очите на сърцата им будуват. В изпълняване на възложените им задачи са равни. Горепосочените качества ги притежава всеки един от тях. Никога един пейгамбер не би могъл да бъде премахнат от списъка с пророци, но евлиите биха могли да загубят своите степени. Само мъжете могат да бъдат пророци. Джин, мелѧйке или жена не биха могли да станат пейгамбери на хората. Мелѧикетата или джиновете не биха могли да достигнат до техните степени. Пейгамберите, от своя страна, имат йерархия помежду си. Различия има в броя на повярвалите в тях, големината на страните, в които са изпратени, притежаваните от тях знания, мащаба на разпространение на знанията им, брой и продължителност на чудесата, личен авторитет и др. Във всички тези аспекти последният пророк **Мухаммед** (*алейхисселѧм*) е над останалите. Пророците расул са по-високопоставени от пророците небї, а улю'л-азм са над пейгамберите расул.

Броят на пророците (*алейхимуссалевāту веттеслїмāт*) на Аллāху теāля не е известен с точност. Известно е, че са повече от сто двадесет и четири хиляди. Триста и тринадесет или триста и петнадесет от тях са расул. Шестима измежду тях са притежатели на най-високите степени. Наричат се **улю'л-азм**. Това са **Адем, Нӯх, Ибрāхїм, Мӯсā, Йсā** и **Мухаммед Мустафā** (*алейхимуссалѧту весселѧм*).

Имената на тридесет и трима от тях са известни. Това са: **Адем, Идрїс, Шїт** или **Шїс, Нӯх, Хӯд, Сāлих, Ибрāхїм, Лӯт, Исмā'їл, Исхак, Йа'кӯб, Йӯсуф, Еййӯб, Шу'айб, Мӯсā, Хāрун, Хъдър, Йӯша' бин Нӯн, Илийс, Елїеса', Зулкифл, Шем'ун, Ишмоил, Йӯнус бин Метā, Дāvуд, Сюлеймāн, Локмāн, Зекерийā, Яхийā, Узейр, Йсā бин Мерїем, Зулкарнейн** и **Мухаммед** (*алейхи ве алейхимуссалевāту весселѧм*).

⁹ Ахмед ибни Теймийе е починал през 728 (1328) г. в Шам.

¹⁰ Мухаммед Абдух е починал през 1323 (1905) г. в Египет.

Имената на само двадесет и осмина от тях са известени в Корāн-и керīм. Шйт, Хъдър, Йўша', Шем'ун и Ишмоил не са съобщени. От тези двадесет и осмина не е сигурно дали Зулкарнейн, Локмāн и Узейр са пейгамбери или не. Написано е в тридесет и шесто писмо от втория том на книгата **“Мектўбāt-и Ма'сўмиййе”**, че преданията, посочващи Хъдър за пейгамбер, са силни. В сто осемдесет и второ писмо пише: “Хъдър (*алейхисселлām*) се появява в човешка форма и върши някои дела, но това не доказва, че е жив. Аллāху теālй е позволил на душата му – като на душите на пейгамберите и евлиите – да се появява в човешки вид. Да се види такъв образ не е доказателство, че са живи.” Второто име на Зулкифл (*алейхисселлām*) е Харкъл. Някои казват, че той е Илийс, Идрйс или Зекерийā (*алейхисселлām*).

Ибрāхїм (*алейхисселлām*) е Халїлюллах, защото в сърцето му е нямало нищо друго освен Аллāховата любов. Мўсā (*алейхисселлām*) е Келїмуллах, защото Аллāху теālй е говорил с него. Йсā (*алейхисселлām*) е Келиметуллах, защото е нямал баща, а се родил със словото **“Бъди!”** на Аллāху теālй, и изнасял проповеди, наситени с мъдрост.

Най-ценен, високопоставен и честит сред синовете на Āдем и причина за създаването на всички творения е Хабїбуллах Мухаммед (*алейхисселлām*). Всичко е създадено в негово име. Нещата, разкриващи факта, че е Хабїбуллах [т.е. Любимият на Аллāху теālй], и притежаваните от него висота и ценност, са многобройни. За него не е подходящо да се ползват думи от рода на “беше победен”, “сразен” или други подобни. В Съдния ден пръв ще стане от гроба си, пръв ще отиде на мястото на Махшера и пръв ще влезе в Дженнета. Макар че чудесата му са неизброимо много и никой не би успял да ги преброи, ще напишем за чудото “Ми'рāдж”, за да украсим с него нашата книга:

Докато бил в леглото си в Мекка, Расўлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) бил събуден и заведен в Месджид-и Аксā, Йерусалим. Оттам бил въздигнат в небесата и след седмото небе бил заведен на желаните от Аллāху теālй места. В събитието Ми'рāдж трябва да се вярва по този начин. [Отклоненото шиитско течение, наречено **исмā'їлии**, както и ислямските врагове, които се опитват да се покажат за ислямски учени, се стараят да подмамят младежите като им казват: “Ми'рāджът е бил състояние и се е осъществил с душа, а не тяло.” Не бива да се купуват вредни книги с такова съдържание и да се вярва в тях. Ми'рāджът е обяснен в детайли в множество книги например в **“Шифā-и шерїф”**¹¹.] Отишъл с Джебрāйл (*алейхисселлām*) от Мекка до **Сидра-тул-мунтеха**, дърво на шесто и седмо небе. Никакво знание и изкачване не би могло да премине оттатък. В Сидра Расўлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) видял Джебрāйл (*алейхисселлām*) в

¹¹ Книгата “Шифā-и шерїф” е подготвена от Кāди Ийād Мāликї, починал през 544 (1150) г. в Маракеш.

истинския му вид с шестстотинте му криле. Джебрāйл (*алейхисселѣм*) останал там. От Мекка до Йерусалим, или до седмото небе, Расуллолах (*алейхиссалѣту весселѣм*) бил пренесен с **Бурак**. Това е бяло дженнетско животно по-голямо от магаре, но по-малко от муле. Не било от земните животни и нямало пол. Движило се е с голяма бързина. Стъпвало на най-далечното място, което можело да се види с очи. В **Месджид-и аксѣ** Расуллолах (*салляллѣху алейхи ве селлем*) станал имām на пейгамберите и ги водил в нощния или сутрешния намāз. Душите на пратениците се появили там в своя човешки образ. От **Йерусалим** до седмото небе бил пренесен за един миг по незнайна стълба, наречена **Ми'рāдж**. По пътя мелѣйкетата (ангелите) били наредени отляво и отдясно и хвалели Расуллолах. На всяко небе Джебрāйл (*алейхисселѣм*) благовестявал за идването на Мухаммед (*алейхиссалѣту весселѣм*). На всяко небе Расуллолах виждал по един пейгамбер и се поздравявал с него. В Сидра видял множество изумителни неща, видял благословиите в Дженнета и изтезанията в Дженнема, но не се загледнал в нищо, защото изпитвал желание и копнеж да види Аллѣху теālѣ. Отвѣд Сидра пътувал сам, сред сияния. Чул звуците на писалките на мелѣйкетата. Преминал през седемдесет хиляди завеси. Разстоянието между две завеси било колкото път, изминаван за петстотин години. След това на дюшек, наречен **Рефреф** и по-ярък от слънцето, преминал през Кюрсий. Достигнал до Арша на Аллѣху теālѣ. Излязъл извѣн Арша, времето, пространството и материалния свят. Достигнал до степен, откъдето можел да чуе словото на Аллѣху теālѣ. Видял Аллѣху теālѣ по начин, който не може да бъде разбран и обяснен. Видял Го както Създателят ще бъде видян в Дженнета, извѣн време и пространство. Говорил с Него без букви и звуци. Прославил и възхвалил Аллѣху теālѣ. Сдобил се с безброй подарѣци и почести. Петдесет пъти намāз на ден станали фарз за него и за общността му, но постепенно били намалени до пет чрез посредничеството на Мусѣ (*алейхисселѣм*). Преди това се кланяло само сутрин и следобед или през нощта. След това дълго пътешествие, получавайки подарѣци и благословии, и виждайки какви ли не изумителни неща, бил върнат обратно в леглото си. Мястото му още не било изстинало. Това, което ние написахме е изучено от айетите и хадїс-и шерїфите. Въпреки че не е ваджиб да се вярва във всичко изброено, учените на ехли суннет са ги съобщили и онзи, който не им вярва, напуска правия път и попада в заблуда, а невярващият в айетите и хадїс-и шерїфите става кѣфир (неверник).

Нека посочим някои от безбройните аргументи, доказващи, че Мухаммед (*алейхисселѣм*) е **Сейид-ул-енбийѣ**, т.е. най-високопоставеният сред пейгамберите (*алейхимуссалевѣту веттеслїмѣт*):

В Съдния ден всички пейгамбери ще бъдат под сянката на неговото знаме. Аллѣху теālѣ е повелил на всеки пейгамбер: “Ако доживеете до времето, когато Моят избраник сред създанията и любим – Мухаммед

(*алеихисселѧм*) – стане пейгамбер, повярвайте в него и му помагайте!” Всички пратеници са завещавали това на общностите си.

Мухаммед (*алеихисселѧм*) е **Хѧтему’л-енбийѧ**, т.е. след него няма да дойде друг пейгамбер. Благословената му душа била създадена преди всички пратеници. С ранга на пейгамбер бил дарен прѣв той и нубувветѣт (пророчеството) приключил с неговото раждане. Кѣм края на света, вѣв времето на хазрети Мехдѣ, Йѣсѧ (*алеихисселѧм*) ще слезе от небето в Шам, ще бѣде от общността на Мухаммед (*алеихисселѧм*) и ще разпространи неговата религия.

[Отклонените хора, наречени **кѧдийнни** или **ахмедии**, организирани от англичаните в Индия през 1296 (1880) г., изговарят лѣжи и клевети и за Йѣсѧ (*алеихисселѧм*). Макар да тѣврдят, че са мюсюлмани, работят за унищожаване на исляма отвѣтре. Издадена е фетвѧ, че не са мюсюлмани.

Друга еретична група, съставена от зѣндѣци и появила се в Индия, е **джемѧ’атут-теблѣгийѣе**. Тази секта е основана през 1345 (1926) г. от невеж на име Илиѣс, който казал: “Мюсюлманите потѣнаха в заблуда. В сѣня си бях възложен с повелята да ги спася.” Техният учител говорел това, което четял от книгите на еретиците Незѣйр Хусеин, Решѣйд Ахмед Кенкухѣ и Халѣл Ахмед Сехѧранпѣрѣй. Тези отклонени хора, с цел да заблудят мюсюлманите, винаги говорят за важността на намѧза и джемаата. Факт обаче е, че нито намѧзите, нито останалите ибѧдети (служения) на ехли бид’ат, т.е. хората, наследващи мезхеба **ехли суннет**, не се приемат. Първото нещо, което тези хора трябва да направят, е да прочетат книгите на суннитските учени, да се спасят от грешните си убеждения и да станат истински мюсюлмани. Хора, които тѣлкуват грешно ѧйетите сѣс скрити значения в Корѧн-и керѣм, се наричат **ехли бид’ат** или **отклонени**. А тези ислямски врагове, които дават значения на ѧйетите в сѣгласие сѣс своите коварни и грешни мисли, се наричат **зѣндѣци**. Тези хора се опитват да променят Корѧн-и керѣм и исляма. Най-големият враг на исляма, който организира появата на тези еретици и ги поддѣржа, са англичаните. Харчат милиарди, за да разпространят из цял свят тези отклонени групи. Простите и невежи членове на **теблѣг джемѧ’ат**, попаднали в капана на англичанина неверник, с цел да измамат мюсюлманите, наричат себе си **ехли суннет**, кланят намѧз и изричат лѣжи. Абдуллах ибни Мес’ѣд е казал: “Ще има хора, които ще кланят намѧз, но няма да имат религия.” Тези хора ще горят за вечно в дѣното на Джехеннема. Част от тях носят огромни чалми като щѣркелови гнезда, свити по върховете на минарета, пускат дѣлги бради и носят джуббета, четат ѧйети и им дават грешни значения. Мамят мюсюлманите. Въпреки това в хадѣс-и шерѣф се казва: “**Инналлѧхе лѣ йензуру илѣ суверикум ве сѣйбикум ве лѣкин йензуру илѣ кулѣѣубикум ве ний-йѧтикум.**” (Аллѧху теѧлѣ не гледа вашия вѣншен вид и вашите дрехи, а гледа вашите сѣрца и възнамерения.) Стих:

**Кадд-и бюленд дāред, дестāр пāре пāре,
Чун āшийāн-ъ леклек, бер келле-и минāре.**

Тъй като тези хора не са в състояние да отговорят на книгите на Издателство Хакйкат Китāбеви, разкриващи техните лъжи, казват: “Тези книги са грешни, отклоняват хората. Не ги четете.” Най-видният белег на зъндъците, които са вид ислямски врагове, е стремежът им да възпират хората от четене на писанията на суннитските учени и истинските книги.]

Мухаммед (*алейхисселām*) е най-високопоставеният пророк и милостта на Аллāху теāля към световите. Осемнадесет хиляди свята се възползват от неговото море на милостта. С единодушието на всички учени той е Пейгамберът на всички хора и джинове. Много учени са казали, че е Пейгамберът и на мелйикетата, растенията, животните и всяка материя. За разлика от него другите пейгамбери били изпращани на определени държави или народи, а Расул-и екрем (*салляллāху алейхи ве селлем*) е Пейгамберът на всички светове, на всички живи и неживи творения. Аллāху теāля се обръща към всички пейгамбери по име, а към Мухаммед (*алейхисселām*) като: “О, пейгамбере Мой!” Всяко чудо, дадено на другите пейгамбери, е дадено и на него. Аллāху теāля е дарил своя възлюбен Пейгамбер с повече блага и чудеса, отколкото всеки друг пророк. Бил сътворен с безброй достойнства и почести: Луната се разделила на две части, когато направил знак с благословената си ръка; камъните, които взел в дланта си, започнали да изричат името на Аллāху теāля; дърветата го поздравявали, казвайки: “Я, Расуллялах!”; сухият палмов ствол на име **Ханнāне** заплакал на глас, когато Расулюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) се отдалечил от него; чиста вода потекла през благословените му пръсти; в отвъдното е дарен с високите степени **Макām-ъ Махмūd, Шефā’ат-ъ кубрā, басейнът Кевсер, Весйле и Фадйле**; имал честта да види Аллāху теāля преди да влезе в Дженнета; имал най-прекрасните морални черти като прекрасна вяра, знание, кротост, търпение, благодарност, зюхд (откъснатост от земния живот), целомъдрие, справедливост, героизъм, свян, смелост, скромност, мъдрост, благоприличие, добродушие и милост. Никой освен Аллāху теāля не знае броя на чудесата, с които го дарил. Неговата религия отмени всички предишни. Неговата религия е най-добрата и най-високопоставената сред всички останали. Неговата общност е по-високопоставена от другите. Евлиите на неговата общност имат по-висока чест от евлиите на другите общности.

Сред евлиите в общността с най-голямо право да бъде халиф на Пейгамбера ни (*алейхисселām*) бил **Ебӯ Бекр-и Съдйк** (*радияллāху анх*). Той е водачът на имāмите и евлиите, и след пророците е най-високопоставеният и добродетелен човек на всички времена. Той пръв заслужил статута и достойнството да бъде халиф. С подкрепата и благословията на Аллāху теāля, не е почитал идоли дори преди времето на исляма. Бил опазен от недостатъци като неверие и еретизъм. [От тези обяснения би могло да се раз-

бере колко долни и невежи са онези, които твърдят и пишат, че Расулюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) се е кланял на идоли преди да му бъде съобщено, че е пейгамбер.]

След него най-високопоставен сред хората е Фārūк-и а'зам – вторият халиф **Омер бин Хатгāб** (*радияллāху анх*), когото Аллāху теāлй избрал за приятел на своя възлюбен Пейгамбер.

След него най-високопоставен сред хората е третият халиф на Расулюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) – Зиннурейн **Осмāн бин Аффāн** (*радияллāху анх*), съкровище от добрини, източник на вяра и духовно познание.

След него най-достоеен сред хората е четвъртият халиф на Расулюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*), лъвът на Аллāху теāлй – **Али бин Ебӯ Тāлиб**, притежател на удивителни превъзходства.

Хазрети Хасан станал халиф след него. Тридесетте години на халифата, съобщени в благословен хадйс, приключили с него. След него най-високопоставен сред хората е **Хусейн бин Али** (*радияллāху теāлй анхум*), светлината на очите на Расулюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*).

Тези превъзходства се основават на повече спечелени севāби; изоставяне на родина и близки в името на исляма; приемане на религията преди другите; следване на Расулюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) в най-голяма степен; стриктно следване на Сунната; усилие за разпространение на религията и предотвратяване на неверието, анархията и безредието.

Хазрети Али (*радияллāху анх*) приел исляма преди всички, с изключение на хазрети Ебӯ Бекр (*радияллāху анх*). Но тогава бил дете, нямал имот, живеел в къщата на Расулюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) и му служел. Ето защо неговото приемане на исляма не е довело до приемане на религията от страна на неверниците и не било причина те да си вземат поука или да се удържи победа над тях. От друга страна, приемането на исляма от страна на другите трима халифи укрепило исляма. Тъй като имām Али и неговите деца (*радияллāху анхум*) били от най-близките роднини на Расулюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) и съдържали частици от благословената му кръв, биха могли да бъдат определени за по-високопоставени от Съддйк-и екбер (хазрети Ебӯ Бекр) и Фārūк-и а'зам (хазрети Омер), но това превъзходство не е във всяко отношение и с него не печелят общо предимството пред тези велики хора. Такъв е случаят и с Хъдър (*алейхисселлāм*), който изучил на някои неща Мусā (*алейхисселлāм*). [Ако кръвната връзка беше единственият критерий за превъзходство, хазрети Аббās щеше да е по-високопоставен от хазрети Али. Освен това Ебӯ Тāлиб и Ебӯ Лехеб, които били много близки роднини на Расулюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*), останали лишени от честта и превъзходството дори на вярващ с най-ниска степен.] **Хазрети Фāтима** е по-високопоставена от **хазрети Хаддйе** и **хазрети Āише** (*радияллāху анхунне*), защото била по-близка до Расулюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) по отношение на кръвна връзка.

Но превъзходство в един аспект не показва превъзходство във всички аспекти. Учените са казали различни неща [имат различни иджтихāди] относно коя от тях е по-високопоставена. Както се разбира от хадїс-и шерїф, тези три жени, заедно с хазрети Мерїем и съпругата на Фараона хазрети Āсийе (*радияллāху теāля анхунне еджма'їн*), са най-велики сред земните жени. В хадїс-и шерїф се казва: **“Фātима е най-възвишена сред дженнетските жени, а Хасан и Хусейн са най-възвишените сред дженнетските младежи.”** Това показва превъзходство в един аспект.

Следващите най-велики сред Есхāб-и кирāм са **ашере-и любешшире** – десетимата сахāбии, благовестени с Дженнет. След тях най-велики са 313-те вярващи, участвали в битката при Бедр. Следващите са 700-те смели вярващи, участвали в битката при Ухуд. След тях се нареждат 1400-те сахāбии, дали клетва на Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) под дървото. Това събитие се нарича **Бї'ат-ур-ридвāн**.

Есхāб-и кирāм пожертвали живота и имуществото си в името на Расūл-и екрем (*салляллāху алейхи ве селлем*) и му помагали. За нас е вāджиб (задължение) да споменаваме имената на всеки от тях с почит и любов. Никак не е допустимо да изговаряме думи, непристойни за тяхното величие. Неуважителното споменаване на техните имена е заблуда и ерес.

Човек, който обича Расūлюллах, трябва да обича и всички негови сахāбии (другари), защото в хадїс-и шерїф се казва: **“Този, който обича моя Есхāб, ги обича, защото обича мен. Този, който не обича тях, не обича и мен. Този, който нарани тях, е наранил мен. А наранилият мен, е наранил Аллāху теāля. А наранилият Аллāху теāля, несъмнено ще бъде наказан.”** В друг хадїс-и шерїф се казва: **“Когато Аллāху теāля поиска да стори добро на някого от моята общност, поставя в сърцето му любов към моя Есхāб и той ги заобичва, както обича себе си.”**

Ето защо не бива да се предполага, че войните между Есхāб-и кирāм са водени с лош умисъл или с желание да станат халїфи, или поради страсти на нефса. Да се мисли така и да се клеветят тези велики хора е проява на лицемерие, и това би довело човек до беда, защото пороци като ревност, желание за високи постове и пристрастеност към земно, били заличени от сърцата им, бидейки до Расūлюллах и чувайки благословените му думи. Те се пречистили изцяло от лоши черти като алчност и омраза. Дори човек, който остава в продължение на няколко дни в присъствието на евлия от общността на този велик Пейгамбер (*салляллāху алейхи ве селлем*), се възползва от красивия морал и превъзходства на този евлия, изчиства се и се спасява от пристрастеност към земно. Имайки предвид това, как би могло да се предположи, че другарите на Расūлюллах – обичащи Пейгамбера ни повече от всичко друго, пожертвали живота и имота си в негово име и напуснали родните си места, и влюбени в думите на Хабїбуллах, които били храна за душите – не се пречистили от лоши нрави и желания на нефса? Как би могло да се мисли, че те се сбили заради мършата на този временен

свят? Тези велики хора несъмнено били по-чисти от всички други. Нима е достойно да оприличаваме различията и войните между тях на тези измежду злонамерени хора като нас? Достойно ли е да казваме, че се сбили за земни блага и поради порочни желания на нефса? Не е допустимо да се мислят подобни грозни неща за Есхāб-и кирām. Човек, който говори това, нима изобщо не мисли, че враждата към Есхāба е проява на вражда към Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*), който ги е изучил и възпитал. Да се петни тях е равносилно на опетняване на Расūлюллах. Ето защо големите учени на исляма са казали: “Не е повярвал в Расūлюллах онзи, който не уважава и не е разбрал величието на Есхāб-и кирām.” Войните Джемел (Камила) и Съффйн не биха били основание за клеветенето им. Поради някои религиозни причини нито един от онези, които били срещу хазрети Али, не е лош, а реално дори всички те са спечелили севāби. В хадīs-и шерїф се казва: **“Муджтехидът, който е сбъркал, ще получи един севāб (награда), и две или десет онзи, който е намерил истината. Единият севāб е за правенето на иджтихād, а вторият е за намирането на истината.”** Борбите между тези велики личности на исляма не били поради инат и вражда. Причината била разликата в техните иджтихāди. Всеки от тях е искал да изпълни заповедта на исляма. Всеки от Есхāб-и кирām е бил муджтехид (т.е. велик ислямски учен). [Например в хадīs-и шерїф, фигуриращ на 298 стр. в **“Хадїка”**, се казва, че Амр бин Āс (*радияллāху теāля анх*) бил муджтехид.]

За всеки муджтехид е фарз да действа в съответствие със заключението, до което е достигнал чрез своя иджтихād, дори той да не съвпада с този на по-голям муджтехид. Не е джāиз да следва друг иджтихād. Ебў Йўсуф и Мухаммед Шейбāнї, учениците на имām а’зам Ебў Ханїфе¹², и Ебў Севр и Исма’їл Музенї, учениците на имām Мухаммед Шāфи’ї¹³, в много неща не последвали иджтихāдите на своите учители и в някои неща, за които техните учители казали, че са харām (забранени), те казали, че са хāлял (разрешени), а за други, за които техните учители казали, че са хāлял, те казали, че са харām. За тези техни възпитаници не би могло да се каже, че са станали лоши или извършили грях. Абсолютно никой не е казал нищо подобно, защото и те били муджтехиди като учителите си.

Да, вярно е че хазрети Али (*радияллāху анх*) бил по-високопоставен и по-учен от хазрети Му’āвийе и Амр бин Āс (*радияллāху анхумā*). Имал е много качества, с които се е отличавал от тях, и неговият иджтихād бил по-проницателен и точен от техния. Поради факта обаче, че всеки от Есхāб-и кирām е бил муджтехид, за тези двамата не било джāиз да последват иджтихāда на този велик имām (религиозен водач).

¹² Ебў Ханїфе Ну’мāн бин Сāбит е починал през 150 (767) г. в Багдад.

¹³ Мухаммед бин Идрїс Шāфи’ї е починал през 204 (820) г. в Египет.

Въпрос: В битките Джемел и Съффйн много от мухаджирите (мекканските преселници) и енсарите (мединските мюсюлмани, помагачите) сред Есхāб-и кирām последвали хазрети Али. Подчинили му се. Въпреки че всички били муджтехиди, те счели за ваджиб да последват имām Али. Това показва, че и за муджтехидите е било ваджиб да последват имām Али. Правилно ли ще е да се каже, че е трябвало да го последват, дори иджитихадите им да не съвпадали?

Отговор: Тези, които последвали хазрети Али и се били редом с него, са минали на негова страна, не за да последват неговия иджитихад, а защото и техните иджитихади съвпадали с иджитихада на Имāма, и това сторило за тях ваджиб да последват Али (*радияллāху анх*). По същия начин иджитихадите на много видни сподвижници (сахāбии) на Пейгамбера (*алеихисселām*) не съвпадали с този на хазрети Али и за тях било ваджиб да воюват с великия имām. В това време Есхāб-и кирām отсъдили по три различни начина. Една част разбрали, че хазрети Али е прав и за тях се оказало ваджиб да го последват, а друга част сметнали за правилни иджитихадите на воюващите с Имāма и за тях се оказало ваджиб да последват воюващите с Али (*радияллāху анх*). Трета част от Есхāба пък рекли: “Не бива да се следва никоя от двете страни. Не трябва да се воюва” и техният иджитихад сторил за тях да е ваджиб да не се месят във войните. Всички тези три страни несъмнено били прави и получили севāб.

Въпрос: Отговорът, изложен по-горе, показва, че воюващите срещу хазрети Али (*радияллāху теālā анх*) също били прави. От друга страна обаче, учените на ехли суннет казват, че хазрети Али е бил прав, а опонентите му сгрешили, но били опростени, защото имали оправдание, или получили севāб? Какво би могло да се каже за това?

Отговор: Великите личности в исляма, като имām Шāфи’й и Омер бин Абдул’азйз, са казали, че не е джāиз да се каже, че е постъпил грешно за който и да е от Есхāб-и кирām. Допълнили, че не е правилно да се каже “Сгрешиха!” за големите. Не е джāиз за нискостоящите хора да изговарят за високопоставените изрази от рода на: “Постъпил е добре”, “Сбъркал е”, “Това ни харесва” или “Не одобряваме това”. Както Аллāху теālā не изцапа ръцете ни с кръвта на тези велики хора, така и ние следва да пазим езичите си от думи като: “Прав е бил” или “Сгрешил е.” Големите ислямски учени, които са проучили доказателствата и обстоятелствата, са казали: “Имām Али е бил прав, а отсрещните сгрешили”, но с това искали да кажат, че: “Ако хазрети Али е имал възможността да поговори с отсрещните, щял да ги убеди да отсъдят като него.” Ето защо въпреки че хазрети Зубейр бин Аввām е бил срещу хазрети Али във войната Джемел, той проучил в големи тънкости нещата и променил своя иджитихад, отказвайки се от войната. Ето така следва да се разбират словата на сунитските учени. Не е джāиз да се каже: “Хазрети Али и тези, които били на негова страна, били

напътени, а онези от Есхāб-и кирām, които били на страната на майка ни Āише-и Съддйка, се отклонили в грешен път.”

Тези войни между Есхāб-и кирām били породени от различията в иджтихādите. Иджтихādът е клон на ахкām-и шер’ийе (заповедите и забраните на исляма). Те нямали никакви различия в основите на исляма. Днес някои хора проявяват неуважение и говорят лошо за велики имена в религията като Му’āвийе и Амр ибни Āс (*радияллāху анхумā*). Не разбират, че да се клевети и подценява Есхāба е равносилно на клеветене и подценяване на Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*). В **“Шифā-и шерйф”** пише: “Имām Мāлик бин Енес е казал: “Човек, който петни и унижава Му’āвийе и Амр ибни Āс (*радияллāху анхумā*)¹⁴ заслужава същите думи, които изговаря против тях. Онези, които говорят или пишат против тях и не им оказват уважение, трябва да бъдат подложени на тежко наказание.” Нека Аллāху теāлй изпълни сърцата ни с любов към Есхāба на Своя Любим! Праведниците и боящите се от Аллāху теāлй обичат тези велики хора, а лицемерите и грешниците ги ненавиждат.

[Онези, които съзнават стойността и величието на Есхāба на Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) и обичат, и уважават всеки един от тях, и вървят по пътя им, се наричат **ехли суннет**. Онези, които твърдят, че обичат едни от тях и не харесват други, и клеветят повечето от тях, с което не следват пътя на абсолютно нито един от Есхāба, се наричат **рāфизи** или **шиити**. Рāфизиите са много в Иран, Индия и Ирак. В Турция ги няма. Част от тях, за да заблудят чистосърдечните **алевии** в Турция, назовали себе си **алевии**, което означава: “Мюсюлмани, обичащи хазрети Али (*радияллāху анх*).” Да обичаш някого означава да следваш неговия път и да обичаш онези, които той обича. Ако тези хора бяха по пътя на хазрети Али (*радияллāху анх*), щяха да вървят по дирите му. Имāmът е обичал всеки един от Есхāб-и кирām и бил съветникът, приятелят на втория халйф – Омер (*радияллāху анх*). Омъжил дъщеря си Умму Гулсум, родена от Фāтима (*радияллāху анха*), за хазрети Омер. На хутбе хазрети Али е казал следното за хазрети Му’āвийе: “Нашите братя се отделиха от нас. Те не са кяфири (неверници) и фāсици (грешници). Такъв е техният иджтихād.” Когато хазрети Талха (*радияллāху анх*), воюващ срещу него, паднал шехйд (мъченик), хазрети Али почистил пръстта по лицето му и водил погребалния му намāз. В Корāн-и керйм Аллāху теāлй по смисъл казва, че **“Вярващите са братя”**. Последният āйет на сūra Фетх (Победата) ни съобщава, че **“Есхāб-и кирām се обичат един друг”**. Да не се обича дори един от тях или най-лошото – да се проявява вражда към тях, е равносилно на неверие спрямо Корāн-и керйм. Учените на ехли суннет са разбрали много добре превъзходството на Есхāб-и кирām (*радияллāху теāлй анхум еджма’йн*) и

¹⁴ Му’āвийе бин Ебū Суфйāн е починал през 60 (680) г. в Шам. Амр ибни Āс е починал през 43 (663) г. в Египет.

ни заповядали да обичаме всеки един от тях, с което избавили мюсюлманите от беда.

Тези, които не харесват Ехл-и бейт, т.е. Али (*радияллāху анх*) и неговите синове, и водят вражда към тези големци на ехли суннет, се наричат **хāриджи**. Днес се наричат **йезидии**. Имат твърде грешни убеждения и религия.

Отклонената секта, която претендира, че обича всички сахабии, но не върви по техен път, се нарича **вахабизъм**. Вахабиите наричат грешните си мисли: “Пътя на Есхāб-и кирām”. Вахабизмът е съставен от отклонените идеи на безмезхебника Ибни Теймийе, поместени в неговите книги, и лъжите на английския шпионин Хамфър. Тези хора не харесват улемите на ехли суннет, тасаввуфските учени и шиитите и клеветят всички тях. Смятат се за единствените мюсюлмани. Определят за мушрици (езичници) онези, които не са като тях и смятат за халял (позволено) да им отнемат живота и имота. Следователно те стават **ибāхии**. Извличат грешни значения от насовете, т.е. от Корāн-и керīm и хадīs-и шерйфите, и мислят, че ислямът се изчерпва с тях. Отричат едилле-и шер’ийе (доказателствата, източниците в религията) и повечето хадīs-и шерйфи. Учените на четирите мезхеба са написали много книги, които категорично доказват, че онези, които се отделят от ехли суннет, стават еретици и нанасят голяма вреда на исляма. За по-подробна информация прочетете турските книги “**Киймет ве Ахирет**” и “**Се’адет-и ебедийе**”, както и арабските “**Минха-тул-вехбийе**”, “**Ет-Тевессул-у бин-Небй ве бис-Сāлихйн**”, “**Себйл-ун-неджāt**”, и персийската книга “**Сейф-ул-ебрār**”. Тези ценни книги, както и още много, написани с цел да опровергаят ехли бид’ат, са публикувани от истанбулското книгоиздателство **Хакйкат Китāбеви**. Както в третия том на “**Ибни Абидйн**”¹⁵, където се говори за грешниците, така и в турската книга “**Нимет-и ислям**”, в темата за брака, ясно е записано, че вахабиите са ибāхии. Еййуб Сабрй паша¹⁶, един от адмиралите на Султāн Абдулхамйд хāн, в своите книги “**Мир’āt-ул-харамейн**” и “**Тārйх-и веххāбиййāн**”, както и Ахмед Джевдет паша, в седмия том на своята книга по история, дават подробна информация за вахабиите. Йўсуф Небхāнй в арабската си книга “**Шевāхид-ул-хак**”, издадена в Египет, също тотално опровергава вахабиите и Ибни Теймийе. Петдесет страници от тази книга бяха добавени към книгата ни “**Ислямските учени и вахабиите**”, която е отпечатана на арабски през 1972 г.

Еййуб Сабрй паша (*рахиме-хуллāху теāля*) казва: “Вахабизмът се появил след кървава и пълна с изтезания революция през 1205 (1791) г. в Арабския полуостров.” Мухаммед Абдух от Египет бил от хората, които се опитали да разпространят вахабизма и безмезхебието по целия свят пос-

¹⁵ Мухаммед Емйн ибни Абидйн е починал през 1252 [1836] г. в Шам.

¹⁶ Еййуб Сабрй паша е починал през 1308 [1890] г.

редством своите книги. Той бил представен на младежите като “велик ислямски учен”, “съвременен мислител” и “ценен реформатор”. Въпреки това, Абдух открито пишел за възхищението си към Джемәледдйн Ефгәнй¹⁷, който бил масон и шеф на масонската ложа в Кайро. Враговете на исляма, чакащи в засада, за да премахнат ехли суннет и унищожат исляма, се представили за ислямски религиозни водачи и започнали да подклаждат това фитне (заблуда), възхвалявайки религията ни. Абдух бил издигнат в небесата. Великите учени на ехли суннет и мезхеб имамите били обявени за невежи и започнали дори да не се споменават техните имена. Въпреки това обаче чистите и благородни наследници на нашите достойни предци мъченици, които пожертвали своя живот в името на любовта към Расулюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) и исляма, не се поддали на милионните пропаганди и реклами. Дори не чули и опознали тези измислени “герои” на исляма. Аллāху теālй защитил децата на мъчениците от тези подли атаки срещу исляма. Днес на младежите им представят преведени книги на безмезхебници, като Мевдūdй¹⁸, Сеййид Кутб¹⁹, Хамидуллах и теблйг джемā’ат. Тези книги, съдържащи отклонени идеи и противоречащи на знанието на учените от ехли суннет, биват рекламирани и възхвалявани невероятно много. Водата спи, но не и врагът. Нека Аллāху теālй събуди мюсюлманите от съня на гафлета (забравата, незнанието, неханието) в името на любимия Си пейгамбер Мухаммед (*алейхисселйм*); нека ги опази от вярата в лъжите и клеветите на враговете! Амйн. Но нека не се подмамваме само с молитви! Да се молим, без да работим и да прибягваме до причините, е равносилно на искане на чудо от Аллāху теālй. Първо трябва да се прибягне до причината, т.е. да се работи, а после да се прави ду’ā (молитва). Първата причина за избавление от неверие е изучаването и преподаването на исляма. И без това за всеки мъж и жена е фарз (задължително) да изучи вярата на ехли суннет и заповедите и забраните на исляма. Това е тяхно първо задължение. Днес изучаването на изредените неща е твърде лесно, защото да се пишат и разпространяват правилни ислямски книги е свободно. За всеки мюсюлманин е дълг да помага на държавата, която му дава тази свобода.

Тези, които не изучават вярата и илмихāла на ехли суннет или не учат децата си на тях, са изложени на голяма опасност от напускане на исляма и попадане в бездната на неверието. Молитвите, отправени от такива хора не се приемат, че да се опазят от неверие. Расулюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) е казал: **“Има ислям там, където има знание. Няма ислям там, където няма знание.”** Както е необходимо да се яде и пие, за да не се умре, така е нужно да се изучи и религията ни, за да не се подведем от невер-

¹⁷ Джемәледдйн Ефгәнй е починал през 1314 (1897) г.

¹⁸ Мевдūdй е основателят на (Джемā’ат-ул-ислямийе) в Индия, починал през 1399 (1979) г.

¹⁹ Сеййид Кутб е обесен през 1386 (1966) г. в Египет.

ниците и напуснем религията, т.е. да не станем неверници и ние. Нашите предци често се събирали и прочитали илмихāли, т.е. изучавали своята религия. Само така останали мюсюлмани и изпитали наслада от исляма. Така успели да ни предадат правилно тази светлина на благоденствието. Ето защо първото и най-важно решение, за да останем мюсюлмани и опазим децата си от попадане в капаните на вътрешни и външни врагове, е четенето и изучаването на илмихāлите, изготвени от суннитските улеми. Родители, които искат децата им да станат мюсюлмани, трябва да ги изучат да четат Корāн-и керй̄м. Нека да четем, изучим и преподадем исляма на децата си и на хората, които ни слушат, докато имаме тази възможност! Това дело би се оказало много трудно и дори невъзможно за децата, когато започнат училище. Когато бедата настигне, съжалението няма да е от полза. Не бива да вярваме във враговете на исляма, на техните заблуждаващи и фалшиви книги, вестници, списания, телевизионни и радио програми, и филми. Ибни Абидйн (*рахиме-хуллāху теāля*) в третия том на своята книга [Редд-ул мухтār] е написал, че онези коварни неверници, които не вярват в нито една религия, но се представят за мюсюлмани и разпространяват неща, причиняващи неверие, казвайки: “Ето това е ислямът!”, се наричат **зъндъци**. Те се опитват да изкарат мюсюлманите от религията им.

Въпрос: “Човек, който е изчел преведена книга на безмезхебници, казва: “Трябва да четем тефсйра (тълкуванието) на Корāн-и керй̄м. Да се възложи работата по разбиране на нашата религия и на Корāн-и керй̄м само на учените в религията е опасна и ужасна мисъл. В Книгата не се казва: “О, учени”, а се казва: “О, вярващи”, “О, хора”. Ето защо всеки мюсюлманин трябва сам да разбира Корāн-и керй̄м и да не очаква тази работа от други.”

Иска всички да четат тефсйр и хадй̄с. Не препоръчва да се четат книгите по келям (вероучение), фикх²⁰ и илмихāл на ислямските учени, на великите имена на ехли суннет. Публикуването на книгата на Решй̄д Ръзā²¹, наречена “**Единство в исляма и фъкъхски мезхеби**” (публикация №15; 1394/1974) съвсем обърка читателите. В много части на книгата, например в шести диалог, пише:

“Те [т.е. мукаллитите – хората, следващи един от четирите мезхеба] въздигнаха муджтехид имāмите (мезхеб имāмите) до нивото на пейгамбери (салевāтуллāхи теāля алейхим еджма’йн). Дори предпочетоха думата на муджтехида, която не съответства на хадй̄с на Пейгамбера (салляллāху теāля алейхи ве селлем), и загърбиха хадй̄са. Казаха, че хадй̄сът би могъл да е отменен (несх) или вероятно имāмът е намерил друг.

Хората, които следват мезхеби, действат съгласно словата на имāмите, за които е джāиз (възможно) да грешат в своята преценка и биха могли да не познават някоя тема, а оставят хадй̄сите на Пейгамбе-

²⁰ Наука, която съобщава нещата, които трябва да се вършат и отбягват.

²¹ Решй̄д Ръзā е ученикът на Мухаммед Абдух, починал през 1354 (1935) г.

ра, който е предпазен от грешка. Чрез това свое действие тези мукаллиди напускат границите на таклїда и дори се отделят от Корāна. Казват, че никой друг, освен имāмите муджтехиди не би могъл да разбере Корāна. Тези твърдения на факихите (учените по ислямско право) и другите мукаллиди (мюсюлманите от четирите мезхеба) ни показват, че са навлезли от евреите и християните. Въпреки това Корāнът и хадїсите се разбират по-лесно, отколкото книгите на факихите. Онези, които са усвоили арабските речник и граматика, не биха имали никакви затруднения в разбиране на Корāна и хадїсите. Кой би могъл да отрече факта, че Аллāху теāлā е в състояние да обясни по ясен начин Своята религия? Кой би могъл да се противопостави на факта, че Расūлюллах е по-способен от всеки друг да разбере това, което Аллах иска да каже, и да го разясни на другите? Да се каже, че обясненията на Пейгамбера не са достатъчни за общността, е равносилно на това да се твърди, че той не е изпълнил своята задача по оповестяване на религията. Ако повечето хора не бяха в състояние да разберат Корāн-и керїм и Суннета (Сунната, хадїсите), Аллах нямаше да ги стори отговорни за заповедите в тях. Човек трябва да познава доказателствата на онова, в което вярва. Аллах не одобрява таклида и обяснява, че такива хора няма да бъдат оправдани ако следват своите бащи и деди. Аїетите разкриват, че таклидът изобщо не е одобряван от Него. По-лесно е да се разбере частта от религията, засягаща делата, заедно с техните доказателства, отколкото частта, свързана с вероубеждението. Ако Аллах е заповядал на човека трудното, как да не ги стори отговорен за лесното? Ако извличането на закони, свързани с някои редки събития се окаже трудно, това ще се счита за оправдание за незнанието и ненаправата на тези неща. Факихите своеволно си измислили някои теми и изградили правила за тях. Заловили се да ги доказват с неща като ре'й, кияс-и джелї и кияс-и хафї. Тези неща били прехвърлени и в областта на ибāдетите (служенията), за които не би могло да се извлече знание чрез разсъждение. С това разширили религията и я направили неколкостранно по-голяма. Затруднили мюсюлманите. Аз не отричам кияса, но казвам, че в областта на ибāдетите не може да има кияс. Вярата и ибāдетите били в завършен вид във времето на хазрети Пейгамбера. Никой не би могъл да добави нищо към тях. Муджтехид имāмите забранили на хората да правят таклид и казали, че това е харām.”

Тези писания, които изложихме по-горе, са взети от книгата **“Единство в исляма и фъкъхски мезхеби”** на безмезхебника Решїд Ръзā. Както тук, така и във всички свои книги, безмезхебниците забраняват на мюсюлманите да следват четиримата велики имāми. Повеляват на всички хора да четат тефсїр и хадїс. Какво бихте казали за това?

Отговор: Ако писанията на безмезхебниците бъдат изчетени внимателно, лесно би се забелязало, че се опитват да заблудят мюсюлманите със своите еретични мисли и идеи, подклаждащи сепаратизъм (разделение),

посредством поредица от гнили разсъждения и неверни, но доукрасени твърдения. Невежите, мислейки, че написаното се базира на знание в рамките на логиката и разума, биха могли да повярват в тях и да ги последват, но разумните и прозорливи хора никога не биха паднали в техните капани.

За да предупредят младите за опасността от безмезхебието, което довежда мюсюлманите до вечна гибел, ислямските учени (*рахиме-хумуллāху теāлā*) са написали хиляди ценни книги в течение на четиринадесет века. Сметнахме за уместно да преведем част от книгата “Худжет-уллāхи алел-āлемйн” на Йūsуф Небхāнй²², като отговор на въпроса по-горе. Започваме да превеждаме от 771. страница нататък:

Да се извлеча закон от Корāн-и керйм не е работа за всеки, защото дори муджтехид имāмите не били в състояние да извлекат всички закони от Книгата. Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) обяснил законите в Корāн-и керйм със своите хадйс-и шерйфи. Както Корāн-и керйм е обяснен само от Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*), така и само Есхāб-и кирāм и муджтехид имāмите разбрали и обяснили хадйс-и шерйфите.

За да ги разберат, Аллāху теāлā е дарил муджтехид имāмите с научни и религиозни знания, невероятно съзнание и памет и още много други достойнства. Пред всички тези добродетели изпъква страха от Аллāху теāлā, наименуван таквā. След нея идва божествената светлина в сърцата им. С помощта на всички тези достойнства муджтехид имāмите разбрали какво Аллāху теāлā и Расūлюллах искат да кажат със своите слова, а за това, което не успели да разберат, изпълнили **кйяс**²³. Всеки от четиримата имāми е казал, че не говори от само себе си, и е повелил на учениците си: “Ако намерите сахйх хадйс, оставете моите думи и последвайте хадйса на Расūлюллах!” Мезхеб имāмите са казали това в обръщение към своите ученици, които също били муджтехиди (велики учени) като самите тях. Тези учени са знаели доказателствата на четирите мезхеба и са могли да избират измежду тях. Учените муджтехиди проучвали подробностите, предавачите, времето на изричане на словата от страна на Пейгамбера ни (*алейхис-селām*) и още твърде много условия, свързани с хадйса, на който се базирал иджитихадът на имāма, и на новонаучения сахйх хадйс, и така разбирали кой да предпочетат. Или може би мезхеб имāмът е бил разрешил даден проблем чрез кйяс, защото до него не е достигнал хадйса, който е щял да стане доказателство за съответния проблем, но учениците му научили този хадйс и отсъдили по друг начин. И все пак, докато учениците отсъждали, не излизали извън правилата, поставени от мезхеб имāма. Мюфтиите мюджтехиди, дошли в по-късен етап, са давали фетви по същия начин. Както се разбира от всичко написано, тези мюсюлмани, които следват имāмите на четирите мезхеба и имāмите, израснали в мезхебите на главните имāми,

²² Йūsуф Небхāнй е починал в Бейрут през 1350 (1932) г.

²³ Извличане на закони за неща, които не са ясно съобщени в Корāн-и керйм и хадйс-и шерйфите, чрез тяхното оприличаване на ясно съобщените.

всъщност следват правилата на Аллāху теāля и Неговия Пророк. Тези муджтехиди са разбрали правилата в Корāн-и керйм и хадйсите, които никой друг не би могъл да разбере, и обяснили разбраното, а мюсюлманите последвали (таклид) онова, което те разбрали и съобщили от Книгата и Сунната, защото в 43. āйет на сӯра Нахл по смисъл се казва: **“Ако не знаете, питайте знаещите!”**

Този āйет показва, че не всеки може да разбира Книгата и Сунната по правилен начин и повелява на такива не да се опитват лично да разбират Корāн-и керйм и хадйс-и шерйфите, а да научат за тях, като питат разбралите. Ако всички разбираха правилно значенията на āйетите в Корāн-и керйм и хадйс-и шерйфите, нямаше да се появят седемдесет и две отклонени (еретични) течения. Всички онези, които сформираха тези групи, били големи учени, но никой от тях не разбрал правилно значенията на āйетите и хадйс-и шерйфите. Разбрали ги погрешно и се отклонили от правия път, повличайки след себе си в гибел милиони мюсюлмани. Някои от тях достигнали толкова далеч в грешното разбиране на āйетите и хадйс-и шерйфите, че обвинили в неверие и езичество мюсюлманите по правия път. Във вахабитската книга **“Кешф-уш-шухубāt”**, преведена на турски и незаконно внесена в Турция, пише, че е мубāх (разрешено) да се убиват и разграбват имотите на мюсюлмани със сунитско вероубеждение.

Само в общността на Своя любим Пейгамбер (*салляллāху теāля алейхи ве селлем*) Аллāху теāля е благоволил на мезхеб имāмите да отсъждат, да сформират мезхеби и да събират всички мюсюлмани в тях. Аллāху теāля, от една страна, е създал имāмите в областта на и’тикād (вероубеждение) и възпрял чрез тях еретиците, зъндъците, мюлхидите и шейтāните (сатаните) сред хората да изопачат знанията за вярата, а, от друга страна чрез мезхеб имāмите е защитил религията Си от промяна. Поради факта, че с това благо не били дарени християните и юдеите, техните религии били изопачени и превърнати в играчки.

Ислямските учени са казали единодушно, че не е останал нито един голям учен, който да може да прави иджтихād, след четиристотната година след смъртта на Расӯлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*). Човек, който казва, че и в днешно време трябва да се прави иджтихād, следва да е луд или неук в исляма. Когато великият учен Джеляледдйн Суйӯтй²⁴ (*рахимехуллāху теāля*) казал, че е достигнал до такава степен и може да прави иджтихād, другите учени на времето му задали въпрос, на който били дадени два различни отговора, и поискали от него да каже кой от тях е по-достоверен, и имām Суйӯтй не успял да отговори. Казал, че е твърде зает и не може да задели време за това. Въпреки това имāmът бил помолен да прави иджтихād във фетвā²⁵, който е на най-ниската степен на иджтихāда.

²⁴ Суйӯтй Абдуррахмāн е починал в Египет през 911 (1505) г.

²⁵ Отговор на ислямски учен дали конкретно нещо съответства на религията (исляма) или не.

Щом такъв велик учен като имām Суйūtī не се престашил да изпълни иджитхад във фетвā, като какви следва да наименуваме хората, които подтикват мюсюлманите към правене на мутлак (абсолютен) иджитхад, освен луди и невежи? В “Ихйā-ул-ульйūм” имām Газālī²⁶ (*рахиме-хуллāху теāля*) е написал, че по негово време вече няма муджтехид.

Ако мюсюлманин немуджтехид изучи сахйх хадйс и се чувства неловко, когато прави нещо, което е научил от своя мезхеб имām, противоречащо на този хадйс, следва да потърси и намери друг муджтехид, в рамките на четирите мезхеба, който да е отсџдил съгласно него. Големият ислямски учен имām Невевй²⁷ (*рахимехуллāху теāля*) е обяснил това детайлно в своята книга “Равдат-ут-гāлибйн”, защото не е джāиз за тези, които не са достигнали до нивото на иджитхад, да извличат закони от Корāн-и керйм и Сунната. Днес някои невежи хора твърдят, че са достигнали до степен на абсолютен иджитхад, т.е. че сами могат да извличат закони от Корāн-и керйм и Сунната, и че не е необходимо да следват един от четирите мезхеба. По този начин оставят мезхебите, които са следвали години наред и се опитват да опровергаят мезхебите с грешните си разсџдения. Правят глупави и невежи изказвания от рода на: “Ние не бихме последвали слова на хора, които са учени като нас.” Заблудени от Сатаната и предизвикани от нефса, твърдят, че са по-високопоставени от тях. Не могат да осъзнаят, че с казване на това, не разкриват превъзходство, а глуповатост и нищожество. Наред с тях забелязваме и невежи еретици, които казват и пишат, че всеки трябва да чете тефсйр и [сборника с хадйс-и шерйфи] “Бухāрй”, и сам да извлича закони. О, братко по религия! Отбягвай всячески да дружиш с такива глупаци, страни от това да ги мислиш за учени и четеш измислените им книги! Дръж се здраво за имāма на своя мезхеб! Свободен си да избираш един от четирите мезхеба, но не е допустимо да събираш леснините в тях. Това се нарича **телфйк**. Телфйк означава вършене на дело чрез събиране на леснините в мезхебите. Извършеното чрез този метод дело не става състоятелно според нито един тях. Делото става сахйх (валидно, състоятелно), когато бъде извършено съгласно един мезхеб. Ако след това бъдат изпълнени и постановленията на другите мезхеби, делото би станало сахйх и според тях. Това носи голям севāб (награда) и се нарича **таквā**.

Един мюсюлманин, който е достигнал до степената да чете и разбира правилно хадйс-и шерйфите, първо трябва да изучи онези от тях, които са използвани като доказателства в мезхеба му. После следва да изпълнява нещата, похвалени в тези хадйси, и да отбягва онези от тях, които са забранени, да изучи величието и ценността на ислямската религия, да изучи имената и съвършенството на качества на Аллāху теāля и Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*), да научи живота, достойнствата и чудесата

²⁶ Имām Мухаммед Газālī (*рахиме-хуллāху теāля*) е починал през 505 (1111) г. в град Тус.

²⁷ Яхйя Невевй (*рахимехуллāху теāля*) е починал през 676 (1277) г. в Шам.

на Расӯлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*), състоянията в земния и в отвъдния живот, в Дженнета и в Джехеннема. Да научи за мелйикетата (ангелите), джиновете, предишните общности, пейгамберите, книгите, Корāн-и керйм, превъзходствата на Расӯлюллах и състоянията на роднините и сподвижниците му, признаците на Къямета (края на света) и още много други знания за земния и отвъдния живот. Цялата информация, отнасяща се до този свят и следващия, е събрана в хадйсите на Расӯлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*).

Когато се проумее написаното от нас, би станало ясно колко невеж е онзи, който твърди, че законите на исляма, които муджтехидите извлекли от хадйсите, са безполезни. В хадйс-и шерйфите са разкрити многобройни знания, но онези хадйси, отнасящи се до ибāдетите и му'āмелят, са твърде малобройни. Според някои учени те са около петстотин. [Ако включим и повтарящите се, броят им не би надхвърлил три хиляди.] Не би могло да се каже, че нито един от четиримата имāми не е чул за сахйх хадйс, фигуриращ сред толкова малко на брой благословени хадйси. Всеки сахйх хадйс е използван като доказателство поне от един от четиримата. Ако един мюсюлманин забележи, че дело в неговия мезхеб не съответства на сахйх хадйс, научен от него, следва да го извърши според мезхеб, чийто имām е отсъдил съгласно него. Но следва да знае, че имāmът на неговия мезхеб също е знаел за този хадйс, но наред с него може да е знаел за някой друг посахйх, или пък е знаел отменящ хадйс, или пък поради причини, които само муджтехидите биха могли да разберат, не го е използвал за доказателство. Добре е мюсюлманин, разбрал, че даден хадйс е сахйх, да остави иджитихāда на своя мезхеб, изпадащ в противоречие с него, но дори и тогава е длъжен да последва мезхеб, който е извлякъл постановление от него, защото имāmът на този мезхеб знае доказателствата на постановленията, които той не знае, и разбира, че няма причина, поради която да не се извърши дело съгласно този хадйс. Заедно с това, допустимо е да извърши това дело като следва своя мезхеб, защото без съмнение имāmът му е отсъдил, опирайки се на силно доказателство. Ислямът приема за извинение мукаллидът да не знае за него, защото нито един от имāmите на четирите мезхеба не се е отделял от Книгата и Сунната, когато правел иджитихād. Техните мезхеби са разясненията на Книгата и Сунната. Те са опростили за мюсюлманите значенията и правилата в Книгата и Сунната. Обяснили им ги по достъпен за тях начин и ги записали в книги. Това дело на мезхеб имāmите (*рахиме-хумуллāху теāлй*) е толкова огромна услуга на исляма, че човешката сила е неспособна да я превъзмогне без помощта на Аллāху теāлй. Наличието на тези мезхеби е едно от най-съвършените доказателства за факта, че Расӯлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) е истински пейгамбер и ислямът е истинската религия.

Различията в иджитихādите на мезхеб имāmите са само по въпроси, отнасящи се до фуру-и дин, т.е. в областта на фикха. Нямаат никакви различия

по отношение на усӯл-и дин, т.е. в областта на вярата. Не се различават и в онези знания, за които се знае, че са от съществено значение в религията [т.е. които са общо знание за всички мюсюлмани], и които са извлечени от хадїси, докладвани чрез тева̀тур. Мезхебите се различават само в някои аспекти на познанията във фуру̀-и дин. Това е резултат от разликата в тяхното разбиране на достоверността на доказателствата по тези въпроси. И тези малки различия са реално милостта на Аллāху теāля̀ към тази общност. Мюсюлманите е джāиз да се придържат към мезхеб, който желаят и е най-лесен за тях. Расӯлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) е благовестил, че ще се появяват различия в мезхебите, и наистина тази разлика се е състояла.

Не е допустимо да се прави иджитихāд в знанията за вярата и фикха, които са ясно посочени в Корāн-и керїм и хадїс-и шерїфите. Това би довело до отклонение и заблуда, и е голям грях. Има само един правилен път във вярата и това е мезхебът **ехли суннет вел-джемā'ат**. Различията, за които е посочено, че са милост от Аллāху теāля̀, са различията във фуру̀, т.е. в делата.

Ако по един въпрос за делата има различия между иджитихāдите в мезхебите, само един от тях е правилен. Тези, които следват правилния иджитихāд, получават два севāба, а следващите грешния иджитихāд – един. Фактът, че мезхебите са милост, показва, че е позволено в един въпрос да се остави иджитихāда на следвания мезхеб и да се последва иджитихāд в друг. Но не е допустимо да се следва друг сунитски мезхеб, освен четирите, нито пък тези на Есхāб-и кирāм, защото техните мезхеби не били записани в книги и били забравени с времето. Днес няма възможност да се следва друг мезхеб, освен известните четири. Имām Ебу̀ Бекр Рāзї²⁸ (*рахиме-хуллāху теāля̀*) също е казал, че ислямските учени единодушно са оповестили, че не е джāиз да се следват мезхебите на Есхāб-и кирāм. Бих препоръчал на онези, които искат да проумеят превъзходствата на мезхебите и муджтехидите, особено на четиримата имāми, и факта, че техните мезхеби не се отделяли от Книгата и Суннета, и че правилата, които са предадени чрез иджмā (единодушие) и кийс не са техни думи (разсъждения и мнения), а са извлечени от Книгата и Сунната, да прочетат книгите “**Мїзāн-ул-кубрā**” и “**Мїзāн-ул-хъдрїйе**” на имām Абдулвеххāб Ша'рāнї (*рахиме-хуллāху теāля̀*). Преводът от книгата “**Худжетуллāхи алел'āлемїн**” свършва тук. Всички неща, изложени по-горе, са преведени от арабския оригинал. Както във всяка наша книга, така и тук, добавките ни, взети от други книги, са поставени в средни скоби и разграничени от основната информация на книгата. Писанията по-горе са отпечатани на арабски език през 1394 (1974) г. в Истанбул.

²⁸ Ебу̀ Бекр Ахмед Рāзї е починал през 370 (980) г.

Не е правилно да се каже: “В Корāн-и керīm не се казва “учени в областта на религията”.” Различни айети възхваляват учените и знанието. Хазрети Абдулганї Наблусї в “Хадїка” казва:

В седми айет на сūra Енбийā (Пророците) по смисъл се казва: **“И питайте притежателите на зикр (знание) това, което не знаете!”** Тук зикр означава знание. Този свещен айет повелява на незнаещите да питат учените. Аллāху теāлї в седми айет на сūra Āл-и Имрāн (родът на Имрāн) по смисъл казва: **“Значенията на мутешāбих (неясните) айети (знамения) се разбират само от дарените със знанието”**, в осемнадесети айет на същата сūra: **“Притежателите на знанието разбират и съобщават, че Аллāху теāлї съществува и е един”**, в осемдесет и първи айет на сūra Касас: **“Дарените със знание казаха на тях: “Горко ви! По-добри са севāбите (наградите) на Аллāху теāлї, които ще даде за онези, които вярват и вършат праведни дела, в сравнение със земните блага”**, в петдесет и шести айет на сūra Рум: **“Дарените със знание и вяра ще кажат: “Това е Денят на Къямета, който отричахте”**, в сто и осми айет на сūra Исрā: **“Дарените със знанието свеждат чела до земята, чувайки Корāн-и керīm, и казват: “Пречист е нашият Господар [т.е. в Него няма никакъв недостатък]. Той не се отвърща от дадената дума (от Своето обещание)”**, в петдесет и четвърти айет на сūra Хадж (поклонението хадж): **“Дарените със знанието разбират, че Корāн-и керīm е слово на Аллах”**, в петдесети айет на сūra Анкебūt: **“Корāн-и керīm се е поместил в сърцата на дарените със знанието”**, в шести айет на сūra Себе’: **“Дарените със знанието знаят, че Корāн-и керīm е словото на Аллах и че води към Неговото задоволство”**, в единадесети айет на сūra Муджāделе: **“На дарените със знанието ще бъдат дадени високи степени в Дженнета (Рая)”**, в двадесет и седми айет на сūra Фāтир: **“Само дарените със знанието се страхуват от Аллāху теāлї”** и в четиринадесети айет на сūra Худжурāt: **“Най-достоеен измежду вас при Аллāху теāлї е онзи, който се страхува най-много от Него.”**

В хадїс-и шерїфи, поместени на 365. стр. в (Хадїка) се казва: **“Аллāху теāлї и ангелите, и всяко живо същество се молят за онзи, който учи хората на добро”**, **“В деня на Къямета (Съдния ден) ще се застъпят първо пейгамберите, след това учените, и след това шехїдите (мъчениците)”**, **“О, хора! Знайте, че знанието се придобива чрез чуване от учен”** и **“Учете знания! Изучаването на знание е ибāдет (служене на Аллāху теāлї). За преподаващия и учещия знание има наградата на джихāда (борба по пътя на Аллāху теāлї). Да се учи знание е като да се дава садака (милостиня). Да се учи знание от учен е като да се кланя техеджуд намāз.”** Тāхир Бухārї²⁹, авторът на книгата с фетви “Хулїса”, казва: **“Да се четете книги по фикх (фъкъх) е по-голям севāб от изпълняване**

²⁹ Тāхир Бухārї е починал през 542 (1147) г.

на намāз през нощта.” Защото за всеки е фарз (абсолютно задължително) да изучи фарзовете и харāmите от [учените или от] книгите [написани от тях]. Да се четат фикхски книги, с цел придобиване на знания или изучаване на други хора е по-голям севāб от това да се изпълнява тесбїх намāз. В хадїс-и шерїфи се казва: **“Да се учи знание е по-голям севāб от [изпълняване на] всички видове нāфиле ибāдети** [т.е. ибāдети, които не са фарз или вāджиб.] **Защото е полезно както за самия учещ, така и за тези, на които ще преподава”** и **“На човек, който се учи, за да учи другите, се дава севāба на съддїците.”** Ислямските знания биха могли да бъдат изучени само от учител или от книгите. Тези, които казват, че учителите и ислямските книги не са нужни, са лъжци и зндъци. Мамят мюсюлманите и ги ввличат в беда. Знанията в ислямските книги са извлечени от Корāн-и керїм и хадїс-и шерїфите. Тук свършва преводът от **“Хадїка”**³⁰.

Аллāху теāлї е изпратил Своя Пейгамбер да учи хората на Корāн-и керїм. Есхāб-и кирām изучили знанията в Корāн-и керїм от Расūлюллах, ислямските учени ги изучили от Есхāб-и кирām, а всички останали мюсюлмани ги научават от ислямските учени и книгите им. В хадїс-и шерїфи се казва: **“Знанието е съкровище. Ключът му е да се пита и изучава”, “Учете се на знание и учете другите!”**, **“Всичко си има източник. Източникът на таквā (богобоязньта) е сърцето на евлиите”** и **“Да се учи знание е компенсация на греховете.”**

В 193. писмо от първия том на книгата **“Мектūбāt”** имām Раббāнї (*рахметуллāхи алейх*) казва:

Човек, който е станал **мюкеллеф**, т.е. достигнал до полова и умствена зрялост, трябва най-напред да коригира своята вяра. Т.е. да изучи знанията за вяра, написани в книгите на сунитските учени, и повярва според тях. Нека Аллāху теāлї въздаде премного награди за труда на тези големи учени! Амїн. Спасението от изтезание в Джахеннема зависи от вяра в нещата, изказани от тях. Единствените спасени от Джахеннема ще бъдат хората, които следват техния път. [Онези хора, които следват ислямските учени, се наричат **сунити**.] Само те следват пътя на Расūлюллах (*саллаллāху алейхи ве селлем*) и Есхāб-и кирām (*ридвāнуллāхи алейхим еджма’їн*). Правилните и ценни знания, извлечени от Книгата (Корāн-и керїм) и Сунната (хадїс-и шерїфите), са единствено онези, които тези велики хора са разбрали и извлекли от тях, защото всеки ехли бид’ат (реформатор) и безмезхебник (заблуден) твърди, че е извлякъл от Книгата и Сунната своите изопачени мисли, опирайки се на късия си ум. Опитват се да засенчат и унижат суннитските учени. Ето защо не бива да се смята, че всички думи и писания, за които се твърди, че са извлечени от Книгата и Сунната, са верни и не бива да се вярва на техните подвеждащи пропаганди.

³⁰ **“Хадїка”** е подготвена от Абдулганї Наблусї, починал през 1143 (1731) г.

За изучаване на правилната вяра на ехли суннет е много полезна и ясно написана персийската книга “Ел-му’темед” на големия учен на исляма хазрети Турпуштї, която пояснява истинската вяра, предадена от ехли суннитските учени. Лесно би могла да бъде разбрана. [Тя е издадена през 1410 (1989) г. от книгоиздателство **Хакїкат Китāбеви**. Фадлуллах Хасен Турпуштї е фъкъхски учен от ханефитския мезхеб, починал през 661 (1263) г.]

След корекция на вяра се пристъпва към изучаване на **халял, харām, фарз, вāджиб, суннет, мендӯб и мекрӯх** от фъкъхските книги на сунитските учени, и после към тяхното прилагане на практика. Не бива да се четат книги, публикувани от невежи хора, неуспели да осъзнаят превъзходството на въпросните учени. Онези мюсюлмани, които имат убеждения, несъответстващи на вярата на суннитския мезхеб, няма да имат шанс да се избавят от Джехеннема. Аллах да пази! За разлика от него, мюсюлманин, чиято вяра е правилна, но има пропуски в ибāдетите (делата), би могъл да бъде опростен дори [приживе] да не е изпълнил тевбе (покаяние). Дори да не бъде опростен, сетне ще бъде избавен от Ада след мъчения за известно време. В основата на нещата е корекцията на вяра. Хāдже Убейдуллах Ахрār³¹ (*каддесаллāху теāля сиррехул’азїз*) е казал: “Щях да знам, че съм погубен ако нямах сунитска вяра, но притежавах всички кешфове и керāмети на света. Но изобщо нямаше да страдам ако имах сунитска вяра, но бях без нито един кешф и керāмет и с много недостатъци.”

Днес индийските мюсюлмани останаха без закрилник, а враговете на исляма атакуват отвсякъде. Една лира, дадена в услуга на исляма днес, носи по-голям севāб от хиляди лири, дадени в друго време. Най-голямата услуга, която може да се направи на исляма, е да се вземат сунитските книги, книгите за вяра и религия, и да се раздадат на младите и живеещите по селата. Нека онзи, който бъде удостоен с възможността да прави тази услуга, се радва много. Да благодари много на Аллāху теāля. Винаги е голям севāб да се служи на исляма, но във време като днешното, когато ислямът е слаб и се полагат много усилия за неговото унищожаване чрез лъжи и клевети, е в пъти по-голям севāб да се дава (подкрепя материално) за разпространение на сунитската вяра. Расӯлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) е казал на сподвижниците си: **“Вие дойдохте в такова време, че ако последвате девет десети от заповедите и забраните на Аллāху теāля, но не последвате останалата една десета, ще погинете. Ще бъдете наказани! След вас ще дойде такова време, че онези, които спазят само една десета от заповедите и забраните, ще бъдат спасени.”** [Този благословен хадїс се намира на 179. стр. в първия том на “Мишкāt-ул-месāбих”, както и в Тирмизї – Китāб-ул-фитен – 79. ред.] Времето, описано в хадїса, е времето сега. Следва да се прави джихād с неверниците, да се опознаят онези,

³¹ Убейдуллах-и Ахрār е починал през 895 (1490) г. в Семерканд.

които атакуват мюсюлманите и да не се обичат. [Джихадът чрез употреба на сила се осъществява от държавата и армията. Мюсюлманите осъществяват този джихад като участват в армията и изпълняват заповедите на държавата. Джихад-и кавлй, т.е. джихадът със слово и писания, е по-полезен от джихад-и катлй, т.е. джихад със сила. Това го пише и в 65. писмо.] Човек, за да може да разпространява книгите и думите на суннитските учени, не е нужно да проявява керамети или да е учен. Всеки мюсюлманин трябва да полага усилие да прави това. Възможността не бива да се изпуска. В Съдния ден всеки мюсюлманин ще бъде питан дали е изпълнил това и защо не е служил на исляма. Онези, които не се стремят да разпространят книгите илмихали и тези, които не помагат на организациите и хората, разпространяващи религиозни знания, ще бъдат подложени на много болезнено мъчение. Извинения и оправдания няма да бъдат приети. Макар че пейгамберите (*алеихимусселям*) били най-високопоставените и ценни хората, никога не бездействали. В разпространение на религията на Аллāху теāлй, т.е. на пътя на безкрайното щастие, полагали денонощни усилия. А на онези, които искали чудеса, отговаряли: **“Аллāху теāлй е Онзи, Който твори чудесата. Моята задача е да оповестя религията Му.”** Когато полагали усилия по този път, Аллāху теāлй им помагал, създавайки чудеса. Ние също следва да разпространяваме книгите и думите на ехли суннитските учени (*рахиме-хумуллāху теāлй*) и да обясняваме на младежите и приятелите за низостта и лъжите на неверниците и онези, които клеветят и причиняват мъки на мюсюлманите. [Изразяването на тези неща не е ключкарство, а емр-и ма'рӯф (т.е. повеляване на заповяданите от религията неща).] Тези, които не работят за тази цел – чрез богатство, влияние или професия – не ще могат да се избавят от мъчение. Когато се работи за тази цел, неприятностите и мъченията следва да се считат за голяма печалба. Пейгамберите (*алеихимуссалевāt*), предавайки заповедите на Аллāху теāлй, били подлагани на нападения от невежи и нечестиви хора. Изстрадали много. Мухаммед (*алеихисселям*), Любимия на Аллāху теāлй, най-високопоставения избраник сред високопоставените, е казал: **“Никой пейгамбер не е изстрадал колкото мен.”** Преводът от **“Мектубāt”** свършва тук.

[Всеки мюсюлманин трябва да изучи вярата на ехли суннет и да учи на нея хората, на които би могъл да повлияе. Трябва да се намерят, купят и пратят на млади и познати онези книги и вестници, които предават думите на суннитските учени. Трябва да положим старание да ги прочетат. Трябва да се разпространят и книгите, които разкриват истинските лица на ислямските врагове.]

Ехли суннитските учени, които показали правия път на всички мюсюлмани по света и станали причина за правилното изучаване на религията на Мухаммед (*алеихисселям*) – без промени и изопачения – са учените на четирите мезхеба, достигнали степента на иджитхад. Най-високопоста-

вените сред тях са четиримата имāми. Първият от тях е **имāм а'зам Ебӯ Ханйфе** (*рахиме-хуллāху теāлйā*). Той е от най-големите ислямски учени на света и е предводителят на ехли суннет. Животът му е предаден подробно в турските книги “**Се'āдет-и Ебедиййе**” и “**Фāидели Билгилер**”. Родил се през 80 г. в Куфа и станал шехйд през 150 (767) г. в Багдад.

Вторият от тези велики учени е имāм Мāлик бин Енес (*рахиме-хуллāху теāлйā*). Родил се през 90 г. по Хиджра (Преселението) в Медйна и починал през 179 (795) г. в същия град. В книгата “**Ибни Абидйн**” пише, че е живял осемдесет и девет години. Дядо му бил Мāлик бин Ебӯ Амир.

Третият е имāм Мухаммед бин Идрйс Шāфи'й (*рахиме-хуллāху теāлйā*), любимецът на ислямските учени. Родил се през 150 г. в Газа, Палестина, и починал през 204 (820) г. в Египет.

Четвъртият е имāм Ахмед бин Ханбел (*рахиме-хуллāху теāлйā*), който се е родил през 164 г. в Багдад и починал пак там през 241 (855) г. Той е основният стълб на ислямската сграда (*рахметуллāхи алейхим еджма'йн*).

Днес този, който не следва един от четиримата имāми, е в голяма опасност и се е отклонил от правия път. Освен тях е имало още много други сунитски учени с правилни мезхеби, но с времето били забравени. Знанията в тях не били записани в книги. Примери за такива улеми са седемте големи медински учени, наречени **Фукахā-и себ'а**, и **Омер бин Абдул'азйз**, **Суфян бин Уйейне**³², **Исхак бин Рāхевейн**, **Дāвуд-и Тāй**, **Амир бин Шерāхил-и Ша'бй**, **Лейс бин Саад**, **А'меш**, **Мухаммед бин Джерйр Таберй**, **Суфян-и Севрй**³³ и **Абдуррахмāн Евзāй** (*рахимехумуллāху теāлйā*).

Всички сахабии (*радияллāху теāлйā анхум еджма'йн*) били по правия път, те били звездите на напътствието. Всеки един от тях бил достатъчен да покаже правия път на целия свят. Те били муджтехиди и имали собствени мезхеби. Голяма част от техните мезхеби си приличали. Но тъй като мезхебите им не били събрани и записани в книги, за нас се оказва невъзможно да ги последваме. Мезхебите на четиримата имāми, т.е. знанията за вярата и делата, били събрани от тях самите и учениците им, и после обяснени и записани в книги. Днес всеки мюсюлманин трябва да принадлежи към един от гореспоменатите мезхеби и да живее и изпълнява своите ибāдети, спазвайки знанията на своя мезхеб. [Човек, който не иска да следва един от тези четири мезхеба, не е **ехли суннет**.]

Двама сред учениците на тези четирима имāми достигнали до много високо равнище в разпространение на знанията по акида (вяра). С това мезхебите във вярата [за разлика от четирите мезхеба, които са мезхеби в делата] станали два. Правилната вяра, която е съгласувана с Корāн-и керйм и хадйсите, е само вярата, разпространявана от тези два мезхеба. Вярата на ехли суннет, която е групата по правия път, е разпространена по целия свят

³² Суфян бин Уйейне е починал през 198 (813) г. в Мекка.

³³ Суфян-и Севрй е починал през 161 (778) г. в Басра.

от тези двама имāми. Единият от тях е **Ебӯл-Хасен Еш'арӣ** (*рахимехуллāху теāлйā*), който се родил през 266 г. по Хиджра в Басра и починал през 330 (941) г. в Багдад. Вторият е **Ебӯ Менсӯр Мāтурӣдӣ** (*рахимехуллāху теāлйā*), починал през 333 (944) г. в Семерканд. По отношение на ймāн (вяра) всеки мюсюлманин трябва да следва един от двамата велики имāми.

Тарйките (пътищата) на евлиите (любимите раби на Аллāху теāлйā) са истински. Няма отклонение от исляма, дори колкото косъм. [Във всеки век е имало лъжци и заблудени хора – превръщащи религията в средство за печелене на земни блага, имоти и власт – които се представяли за евлии, муршиди и религиозни водачи. Има зли хора във всяка професия, занаят или позиция. Визирайки тези, които търсят печалби и удоволствия, вредейки на други хора, би било несправедливо и невежо да се унижават професиите и позициите, с които тези хора [шарлатани] са ангажирани. Това е равносилно на това да се помага на угнетителите. Ето защо наличието на заблудени религиозни водачи и невежи, фалшиви тарйкатчии не ни дава право да говорим лошо против ислямските учени, тасаввуфските водачи и велики личности в исляма [като цяло], чиито услуги са изпълнили славни страници в историята. Трябва да се осъзнае, че клевети от този род не са коректни.] Евлиите могат да покажат керāмети (необикновени неща). Всички те са истински и верни. Имāм Йāфи'й³⁴ е казал: “Керāметите на Гавс-ус-секалейн мевлянā Абдулкāдир Джейлйāнӣ³⁵ (*каддесаллāху теāлйā сиррахул азйз*) са спечелили такава слава и общоизвестност, и така усърдно се предават от уста в уста, че човек не би могъл да се осъмни в тях или да ги отрече, защото общоизвестността [наречена **тевāтур**] е доказателство.”

Не е допустимо, подражавайки на други хора, да се определи за кяфир (неверник) човек, който кланя намāз, освен ако неверието му не проличава по негови думи или дела, символизиращи неверие, изречени открито и без крайна необходимост (принуда, липса на друг изход). Не може да се кълне човек, за когото не се знае, че е умрял като неверник. Дори не е джāиз да се кълнат неверници и затова е по-добре да не се кълне Йезйд.]

5 – Петото условие на ймāна е **да се вярва в Ахиретския ден**. Началото на този ден е смъртта на човека и продължава до края на Къямета. Причината да бъде наречен “последен ден” е фактът, че след него няма да последва нощ, или пък защото идва след този свят. От “Ден”, съобщен в хадйс-и шерйфите, не се разбират деня и нощта, които познаваме ние. “Ден” означава известно време. Времето за настъпване на Къямета не е известно и никой не може да го узнае, но Расӯлюллах (*aleyхисселйāм*) ни е съобщил за неговите признаци и начало, като част от тях са както следва: ще дойде хазрети Мехдӣ, Йсā (*aleyхисселйāм*) ще слезе от небето в Шам, ще се появи

³⁴ Абдуллах Йāфи'й е починал през 768 (1367) г. в Мекка.

³⁵ Абдулкāдир Джейлйāнӣ е починал през 561 (1161) г. в Багдад.

Деджал, Йе'джудж и Ме'джудж ще предизвикат големи неприятности, слънцето ще изгрее от запад, ще се случат силни земетресения, религиозните знания ще бъдат забравени, вършенето на грехове ще зачести, неверници и нечестивци ще заемат ръководни постове, заповедите на Аллāху теāлā няма да се изпълняват, харāмите (забранените неща) ще се вършат навсякъде, от Йемен ще се появи огън, небесата и планините ще се разпаднат, слънцето и луната ще потъмнеят, моретата ще се смесят, ще кипнат и ще изсъхнат.

Мюсюлманин, вършещ грях, се нарича **фāсик** (фāсък). За фāсиците и всички неверници има гробно наказание. Несъмнено трябва да се вярва и в това. Мъртвецът, след като бъде положен в гроба, ще бъде съживен по незнаен за нас начин. Или ще бъде в спокойствие, или в изтезание. В благословени хадйси по най-ясен начин е казано, че две мелāикета на име **Мункер** и **Некйр** ще дойдат в гроба във вид на ужасяващи непознати хора и ще задават въпроси.

Според [иджтихāда на] някои учени въпросите ще засягат една част от вероубеждението, а според други – цялото. [Ето защо децата трябва да бъдат приучени на отговорите на следните въпроси: “Кой е твоят Господар? От коя религия си? От чия общност си? Коя е книгата ти? Кое е твоето къбле? От кои мезхеби си по отношение на вяра и амел (дела)?” В “**Тезкира-и Куртубй**”³⁶ се казва, че мюсюлманин, който не е от ехли суннет, няма да успее да отговори правилно.] Гробът на отговарящите правилно ще се разшири и в него ще се отвори прозорец към Дженнета. Сутрин и вечер ще виждат местата си там, а мелāикетата ще им вършат добрини, ще ги благовестяват и радват. Но ако не могат да отговорят правилно, ще бъдат удряни с железни чукове и толкова силно ще крещят, че всички създания, с изключение на хората и джиновете, ще ги чуват. Гробът ще се стесни дотолкова, че костите им ще се набият едни в други. В гроба ще се отвори дупка от Джехеннема и ще виждат своите места там. До Съдния ден ще изтърпяват ужасни мъчения в гроба.

Трябва да се вярва в съживяването след смъртта. След като костите и плътта станат на пръст и газове, отново ще бъдат събрани на едно място, душите ще се върнат в телата и всички хора ще станат от гробовете си. Това време се нарича **Къямет** – Съдния ден.

[Растенията приемат въглеродния диоксид от въздуха, а водата и минералните соли от почвата, и ги съединяват, като така се образуват органични вещества и съставните части на органите ни. Днес е известно на науката, че химична реакция, която протича много дълго време, би могла да бъде осъществена за по-малко от секунда при употреба на **катализатори**. По аналогичен начин Аллāху теāлā ще обедини водата, въглеродния диоксид и

³⁶ Книгата “Тезкира-и Куртубй” е подготвена от Мухаммед Куртубй мāликй, който починал през 671 [1272] г. “Мухтасар-и Тезкира-и Куртубй” е издадена отново през 1421 [2000] от Хакйкат Китāбеви.

минералните соли в гробовете и ще създаде за миг органични вещества и органи. Мухбир-и Садик (т.е. Пейгамберът ни (*алейхисселѝм*), говорещ само истината) ни извести, че ще бъдем съживени по такъв начин, а науката ни показва, че това събитие и без това се проявява по целия свят.]

Всички живи същества ще бъдат събрани на **Махшера**. Книгите, в които са записани делата, ще отидат летейки при своите собственици. Това ще го стори Аллѝху теѝлѝ, Създателят на земята, небесата, частиците, звездите, Притежателят на безкрайна мощ. Всичко това е съобщено от Неговия Пророк (*салляллѝху алейхи ве селлем*). Всички негови думи несъмнено са истина и всичко несъмнено ще се състои.

Книгите на праведни и добри раби ще им бъдат дадени отдясно, а на грешни и лоши – отляво или отзад. Всичко – голямо или малко, добро или лошо, скрито или явно – ще бъде записано в книгите. Нещата, които са били скрити за мелѝикетата писари, наречени **Кирѝмен кѝтибѝн**, ще бъдат разкрити чрез свидетелство на съответните органи, които са ги извършили, или със знанието на Аллѝху теѝлѝ. За всичко ще има равносметка. Аллѝху теѝлѝ ще разкрие онези тайни, които пожелае. Мелѝикетата ще бъдат питани: “Какво вършехте по земите и небесата?”, пейгамберите (*салева̀туллѝхи теѝлѝ ве теслѝма̀туху алейхим еджма̀’ѝн*): “Как предадохте заповедите на Аллѝху теѝлѝ на рабите Му?”, а всички други хора: “Как последвахте пророците, как изпълнихте заповедите, които ви бяха предадени? Как съблюдавахте правата помежду си?” На Махшера вярващи, добродетелни и притежатели на красив морал раби ще получат награди, а тези с лоши дела и характер ще получат тежки наказания.

Ако възжелае, Аллѝху теѝлѝ ще въздаде наказание дори за малките грехове със Своята справедливост, а ако възжелае, ще опрости и големите грехове на някои мюсюлмани, проявявайки Своята милост към тях. Ако пожелае, ще опрости всеки голям грях, с изключение на неверието и съдружаването, а ако пожелае, ще въздаде наказание и за най-малките прегрешения. Аллѝху теѝлѝ е съобщил, че умрелите като неверници и езичници (съдружаващи, идолопоклонници) няма да бъдат опростени никога. Неверниците с писания или без писания, т.е. онези, които не вярват, че Мухамед (*алейхисселѝм*) е пророк за всички хора, и онези, които не харесват дори една негова заповед или забрана, – ако умрат с това убеждение – несъмнено ще влязат в Джехеннема и ще останат там за вечно.

В Съдния ден ще бъде използвана непозната за нас везна, наречена **Мѝзѝн**, с която ще бъдат претеглени делата. Едното ѝ блюдо побира земята и небето. Блюдото за добрините ще бъде сияйно и откъм Дженнета, от дясната страна на Арша, а блюдото за лошите дела ще е в тъма откъм лявата страна на Арша, откъм Джехеннема. Там всички земни дела, думи, мисли и погледи ще приемат определен вид. Добрините ще бъдат бляскави, а злините – тъмни и отвратителни. Тази везна не наподобява земните везни – натежалата страна се изкачва нагоре, а леката слиза надолу. Според някои

учени (*рахиме-хуллāху теāлā*) везните ще са различни, но мнозинството са казали, че не ни е съобщен броят и видът на везните, и затова не бива да се мисли върху тях.

Мостът Сърāt е истина и по заповед на Аллāху теāлā ще бъде изграден над Джехеннема. На всеки ще му бъде повелено да мине през него. Тогава всички пейгамбери ще кажат: “О, Господи! Спасение!” Хората за Рая с лекота ще минат през него и ще влязат в нея. Някои от тях ще преминат като светкавица, а други като вятър или галопиращ кон. Мостът Сърāt е потънък от косъм и по-остър от сабя. Същото състояние важи и за следване на исляма в земния живот. Стриктното придържане към исляма е като да се премине по Сирāt (Сърāt). Който е водил борба с нефса в земния живот, лесно и спокойно ще премине през моста, а другите много трудно. Ето защо Аллāху теāлā е назвал пътя на исляма **сърāt-и мустекīm**. Тази прилика в името показва, че стриктното следване на исляма е като да се премине през моста Сърāt. Хората, определени за Джехеннема, няма да успеят да го преминат и ще паднат в Ада.

Басейнът **Кевсер**, даден специално на пейгамбера ни Мухаммед Мустафā (*салляллāху алейхи ве селлем*), съществува. Големината му е колкото едномесечен път. Водата му е по-бяла от мляко, а миризмата му е по-приятна от мускус. Чашите около него са по-многобройни от звездите. Който изпие от него, дори да попадне в Джехеннема, никога няма да ожадне.

Шефā’атът (застъпничеството) е истина. Застъпничество ще има за големите и малките грехове на мюсюлмани, умрели без покаяние за тях. Застъпничеството ще бъде осъществено от пейгамберите, евлиите, праведниците, мелāйкетата и от онези, на които Аллāху теāлā даде позволение, и застъпничеството им ще бъде прието. [Пейгамберът ни (*салляллāху алейхи ве селлем*) е казал: “**Ще се застъпя за онези от общността, които извършили големи грехове.**”] Застъпничеството на Махшера е пет вида:

Първото: В Съдния ден грешниците ще се изморят от твърде дългото чакане и голямата навалица на Махшера и ще започнат да стенат, за да започне Равносметката час по-скоро. Ето тогава ще се изпълни шефā’ат за тях.

Второто: Ще има застъпничество за лесно и бързо протичане на Равносметката.

Третото: Ще има шефā’ат за грешните мюсюлмани, за да не паднат в Джехеннема, преминавайки през Сърāt, и да се спасят от изтезанията в Ада.

Четвъртото: Ще има застъпничество за извеждане от Джехеннема на мюсюлмани с многобройни грехове.

Петото: Макар че в Дженнета ще се пребивава вечно, той разполага с осем степени и степенята на всеки ще бъде в зависимост от вярата и делата му. Ще има застъпничество за увеличаване на степените на мюсюлманите в Дженнета.

Дженнетът (Раят) и Джехеннемът (Адът) ги има в момента. Раят е над седемте небеса, а Адът е под всичко. Има осем Дженнета и седем Джехеннема. Дженнетът е по-голям от земята, слънцето и небесата, а Джехеннемът е по-голям от слънцето.

6 – Шестото условие на ймāна е **вярата в съдбата** (кадера), **че доброто и лошото е от Аллāху теāлйā**. Всичко, което се случва на хората – добро или зло, полза или вреда, печалба или загуба – е с позволението на Аллāху теāлйā. Речниковото значение на **кадер** е “измерване на множество”, “закон”, “заповед” и “величие”. Означава също и множество и величие. Желанието на Аллāху теāлйā относно съществуването на нещо се нарича **кадер (съдба)**. Създаването на творението, чието битие е пожелано, се нарича **казā**. Понякога двете понятия се използват едно вместо друго (като синоними). В изначалността Аллāху теāлйā е пожелал битието на всичко от тогава до безкрая. Това се нарича **казā**. Аллāху теāлйā създава всичко съгласно нея, без то да е по-малко или повече. Това се нарича **кадер**. В изначалността Аллāху теāлйā е знаел всичко, което ще се случи (до безкрая). Ето това Негово знание се нарича **казā и кадер**. Древногръцките философи наричали това **инāйет-и езелиййе**. Всички създания се появили от онази **казā**. Освен това сътворяването на каквото и да било в съгласие с Неговото изначално знание (също) се нарича **казā и кадер**. За да повярваме в съдбата, трябва добре да знаем и повярваме, че ако в изначалността Аллāху теāлйā е пожелал битието на нещо, то несъмнено става както е пожелал Той, без недостатъци и излишъци. Не е възможно да се появи нещо, чието съществуване не е пожелал Той, и не е възможно да не се появи нещо, чието съществуване е пожелал Той.

Всички животни, растения, неживи създания, [твърди, течни и газообразни вещества, звезди, молекули, атоми, електрони, електро-магнитни вълни, движението на всяко създание, физичните, химичните и ядрените реакции, отдаването и приемането на енергия, физиологичните промени в живите организми], съществуването или несъществуването на нещо, добрините и пороците на рабите, наказването им в земния и отвъдния живот, т.е. всичко, още в изначалността, се е знаело от Аллāху теāлйā. От изначалността до безкрая Аллāху теāлйā създава всички творения, техните особености и движения в съответствие с изначалното Си знание. Той създава всички дела на рабите, техните вяра и неверие. Той е единственият създаващ и правещ. Всички следствия и резултати, предизвикани от причините, ги създава Той. Аллāху теāлйā създава всичко с някаква причина.

Например огънят изгаря, но реално Аллāху теāлйā създава изгарянето. Огънят няма нищо общо с този процес, но обичаят на Аллāху теāлйā е такъв, че не създава горенето, докато нещо не бъде докоснато от огън. [Огънят не прави нищо, освен да повиши температурата до необходимата за запалване. Органичните тела съдържат в състава си въглерод и азот, но огънят не предизвиква нито съединяването на тези елементи с кислорода, ни-

то отдаването и приемането на електрони. Невиждащите истината си мислят, че това го върши огънят. Не огънят причинява изгарянето, нито кислородът, нито температурата, нито приемането и отдаването на електрони. Изгаря единствено Аллāху теāлй. Той създава всички тези изброени неща като причини за изгаряне. Неинформираните хора смятат, че именно огънят изгаря. Завършилият начално училище възразява на думите: “Огънят изгаря”, а казва: “Въздухът изгаря”. Завършилият основно образование не приема и това, а казва: “Кислородът във въздуха изгаря.” Завършилият средно пък твърди: “Изгарянето не е от кислорода, а от всеки елемент, който приема електрон.” Завършилият висше пък включва и енергията в това число. Както се вижда, хората, с напредване на техните знания, се доближават до истината все повече и осъзнават, че зад нещата, приемани като причини, се появяват още много такива. Пейгамберите могат да видят истината, защото се намират на най-високата точка на знанието и науката. Освен тях истината я виждат и ислямските учени, получили капки от океана на знанието, благодарение на стриктно следване на пророците. Всички те съвсем ясно осъзнават, че днес нещата, смятани за изгарящи и правещи, са нищо повече от жалки и нуждаещи се творения и причини, поставени от истинския Извършител и Създател.] Изгарящият е Аллāху теāлй. Той може да стори това и без огън, но обичаят Му е да изгаря посредством него. Ако не пожелае да създаде изгаряне, не го прави и чрез огън. Ибрāхйм (*алеихисселйм*) не е изгорял в огън, защото Аллāху теāлй го е обичал много и в негово име нарушил Своя обичай. [В интерес на истината Той е създал и вещества, предотвратяващи изгарянето. Химиците ги откриват.]

Ако Аллāху теāлй беше пожелал, би сътворил всичко без причини. Би изгорял без огън, би създал чувство на ситост без ядене. [Би позволил на хората да летят без самолети, или да чуват от далечно разстояние без радио.] Но Аллāху теāлй е сторил добро на Своите раби като е скрил Своето създаване зад причини. Пожелал е да създава определени неща с определени причини. Скрил е Своите дела и мощ зад тях. Когато един раб пожелае да извърши нещо, следва да прибегва до причините, чрез които Аллāху теāлй би го създал. [Например, който иска да запали лампа, прибегва до използване на кибрит; който иска да произведе зехтин от маслини, прибегва до използване на преса; който има главоболие, пие аспирин; който поиска да отиде в Дженнета и да се сдобие с вечно щастие, следва исляма; който стреля в себе си с пистолет или пие отрова, умира; който в изморено състояние пие студена вода, се разболява; който върши грехове и изпада в неверие, отива в Джахеннема. Всеки, който иска да се сдобие с нещо, прибегва до средството, което ще го отведе до желания резултат. Който чете ислямски книги, научава за исляма и го обиква, а който живее сред неверници, остава невеж и сляп за истината. Голяма част от невежите и неинформираните хора са неверници. Отиваме там, където отива превозното средство, на което сме се качили.]

Ако Аллāху теāлā не беше скрил Своето създаване зад причини, никой нямаше да се нуждае от друг. Човек щеше да иска всичко директно от Аллāху теāлā, без да прибъгва до съответната причина. Ако беше така, нямаше да има нужда от никакви социални взаимоотношения, нямаше да има ученик, учител, майстор, ръководител и т.н. Това щеше да наруши порядъка в земния и отвъдния живот. Нямаше да има разлика между красиво и грозно, добро и лошо, послушание и бунтарство.

Ако Аллāху теāлā беше пожелал, щеше да стори Своя обичай друг и да създава в съгласие с него. Например ако беше пожелал, можеше да сложи всички неверници, пристрастените към земно хора, угнетителите и измамниците в Дженнета, а вярващите, служещите и добродетелните – в Дженнема, но āйетите и хадїсите показват, че не е пожелал така.

Той е Онзи, Който създава всички волни и неволни действия на хората. Той е създал **ихтиāр** [избор] и **ирāде** [желание, воля] в Своите раби, за да създава техните волни действия чрез тях. Когато човек пожелае нещо, Аллāху теāлā го създава ако и Той го пожелае. Когато и човекът, и Аллāху теāлā не пожелаят нещо, не го създава. Аллāху теāлā не твори само и единствено в зависимост от техните желания. Създава само ако и Той желае същото. Създаването на волните дела на рабите е подобен на случая с огъня: Той създава горенето, когато нещо се докосне до огън; не го създава, когато няма контакт с огън. Когато ножът докосне дадено нещо, Той създава рязането, т.е. ножът не режи, а Той. Аллāху теāлā е сторил ножа средство за рязане. С други думи, Той създава волните дела на рабите чрез посредничеството на техните желания и предпочитания. За разлика от тях явленията в природата не зависят от избора (волята) на хората, а само от този на Аллāху теāлā. Създава ги с други причини. Той е Създателят на слънцата, частиците, капките, клетките, микробите, атомите, веществата, свойствата и движенията. Няма друг създател освен Него. И все пак има разлика между движенията на неживата материя и волните движения на хората и животните; когато рабите предпочетат и пожелаят да извършат нещо, и Той пожелае същото, сторва раба да действа и твори делото му. Движенията на рабите не са в техни ръце. Дори си нямат на представа как се движат. [Всяко тяхно действие е резултат от твърде много химични и физични явления.] Няма ихтиāр, т.е. избор, в движенията на неживите същества. Аллāху теāлā създава горенето, когато огънят докосне, но това не е по избор и желание на огъня.

[Когато раби, които обича и съжалява, пожелаят да извършат полезни и добри неща, Той също ги пожелава и създава, но не пожелава и твори техните лоши и вредни желания. Ето защо тези раби винаги проявяват добри и полезни дела. Те изпитват тъга, виждайки, че голяма част от желанията им не намират реализация, но ако бяха помислили и разбрали, че тези им желания не са създадени, защото са вредни, изобщо не биха тъгували, а вместо това биха се радвали и благодарили на Аллāху теāлā. В изначал-

ността Аллāху теāлй е решил и пожелал да създава волните дела на Своите раби, след като техните сърца ги поискат и пожелаят. Ако не беше пожелал така, щеше винаги да създава волните ни действия насила, без да сме ги пожелали. Той създава волните ни действия, след като ги пожелаем и ние, защото така е пожелал в изначалността. Следователно Неговата воля е доминиращ фактор.]

Волните действия на рабите се появяват чрез две неща. Първото е волята на сърцето и силата. Поради тях човешките действия се наричат **кесб**. Кесбът е качество на човека. Второто е създаването на Аллāху теāлй. Създателят дава заповеди, забрани, севāби и мъчения, защото човек притежава кесб. В деветдесет и шести āйет на сūra Саффāt по смисъл се казва: “Аллāху теāлй сътвори вас и вашите дела.” Този свещен āйет показва наличието на кесб, т.е. че делата на рабите се проявяват чрез волята на сърцата им (**ирāде-и джуз’иййе**)³⁷ и ясно доказва, че няма джебър (принуждение). Ето защо се казва “човешко дело”. Например казва се: “Али удари и счупи”, но се изтъква още, че всичко е създадено с казā и кадер.

За да бъде създадено делото на раба, първо неговото сърце трябва да го избере и пожелае. Рабът пожелава онова, което е по силите му. Това искане и желание се нарича **кесб**. Покойният Амидй е казал, че човешкият кесб става причина за създаване на делата, т.е. кесбът влияе. Но не е грешно да се каже, че кесбът няма влияние върху създаването на волното действие, защото създаденото дело не е различно от желаното от раба. Т.е., човек не може да върши каквото си иска. Неща, които не ги желае, също могат да се случат. Не подхожда на един раб да желае да прави всичко, което иска, и да не се случва нищо, което не желае. Това е равносилно на себеобожествяване. Аллāху теāлй е сторил добро и е проявил милост към Своите раби, като им е дал толкова сила и енергия, колкото имат нужда те, за да могат да следват Неговите забрани и повели. Например здрав и богат човек веднъж през своя живот би могъл да отиде на хадж; да заговее един месец като види луната на месец рамазāн и да кланя петкратно задължителен намāз. Онзи, който има имот или пари, надвишаващи границата нисāб, – след изминаване на една лунна година – би могъл да даде една четиридесета от тях като зекят под формата на злато или сребро. Както се вижда, рабът върши своите волни действия ако пожелае, а ако не пожелае, не ги върши. Величието на Аллāху теāлй се проявява и в този пример. Невежите и глупави хора не могат да схванат знанията за казā и кадер и затова не вярват в думите на сунитските учени. Съмняват се в силата на рабите и в тяхната способност да избират. Мислят, че човекът е неспособен и принуден в своите волни дела. Тези невежи хора, виждайки, че рабите не могат да проявят своя избор в някои дела, започват да клеветят ехли суннет. Тези им

³⁷ Използване на силата в правене или неправене на нещо.

неправилни думи обаче разкриват, че притежават воля и способността да ги избират.

Да се извърши нещо или не е въпрос на **сила**. Да се избира между вършене и невършене на дадено нещо се нарича **избор**. Да се пожелае извършването на избраното нещо се нарича **воля**. Да се харесва (одобрява) дадено нещо пък се нарича **задоволство**. Съединяването на сила и воля, с цел оказване на влияние върху извършването на конкретно нещо, се нарича **създаване**. Когато силата и волята се съединят, без да оказват това въздействие, се нарича **кесб**. Не е непременно нужно всеки притежаващ избор да бъде създател (творец). По същия начин не е задължително да се прояви задоволство към всяко пожелано нещо. Аллāху теāлй е творец и мухтār (притежател на избор), а рабът е кясиб (притежател на кесб) и мухтār.

Аллāху теāлй пожелава и създава служенията и греховете на Своите раби, но не е доволен от греха и не го харесва. Всичко се появява с Неговите воля и създаване. В сто и второ знамение на сūra Ен'ām по смисъл се казва: **“Няма друг бог освен Него. Само Той е Творецът на всяко нещо.”**

Течението му'тезиле, невиджайки разликата между воля и задоволство, се объркали и казали: “Човек сам създава каквото пожелае.” Отричат наличието на казā и кадер. Течението **джебриййе** пък съвсем се е отклонило. Не успели да разберат, че би могло да има избор без да се създава. Мислейки, че човек е неспособен да избира, го оприличили на камък или дърво, поради което казали (Аллах да пази): “Хората не са притежатели на грехове (т.е. не са отговорни за тях). Създателят на всички злини е Аллāху теāлй.” Ако хората нямаха избор и воля и ако Аллāху теāлй ги караше на сила да вършат злините, както твърдят последователите на това отклонено течение, не би имала никаква разлика между човек, който е пуснат по склона на планина с вързани крака, и такъв, който преваля склона на планината, като волно се оглежда в околността. Факт е, че първият е принуден да се търкаля, а вторият преваля със своя собствена воля и желание. Онези, които не виждат разликата между тези две неща, не притежават прозорливост. С това си поведение отричат свещените āйети. Тези хора смятат повелите и забраните на Аллāху теāлй за ненужни и неуместни. Да се смята, че човек създава сам това, което пожелае, както твърдят последователите на това течение, наречено му'тезиле или кадериййе, е равносилно на отричане на свещения āйет **“Аллāху теāлй създава всичко”**, и е равносилно на приписване на съдружник на Аллāху теāлй в създаването.

Шиитите, подобно на му'тезиле, твърдят, че човек създава каквото пожелае и в подкрепа на това казват, че магарето не пресича реката, дори да яде бой. Нима изобщо не мислят, че когато човек пожелае нещо, но Аллāху теāлй не го пожелае, става онова, което Аллāху теāлй е пожелал? С това излиза наяве и грешката в твърденията на му'тезиле. Човек не би могъл да прави каквото пожелае, т.е. не би могъл да твори. Ако беше вярно твърдение на му'тезиле, че става каквото човек пожелае, Аллāху теāлй щеше да

се окаже безсилен. Аллāху теāлй е пречист от недостатъка да бѣде безсилен. Става само това, което Той пожелае. Само Той е Съзателят на всичко. Много е грозно по отношение на хора да се използват или пишат думи от рода на “създаде”, “създадохме” или “създадох”. Това е неуважение спрямо Аллāху теāлй и причинява неверие, т.е. изкарва от исляма.

[Волните движения на рабите се осъществяват посредством множество физични, химични и физиологични процеси, които не зависят от тяхната воля. Те дори си нямат на представа за тях. Разумен учен, проумял тази тънкост, би се срамувал да каже “направих”, камо ли “създадох”. Би се срамувал от Аллāху теāлй, но човек с малко знания, разбиране и благоприличие, не би се срамувал да каже всичко и навсякъде.

Аллāху теāлй проявява милост към всички хора по света. Създава и изпраща всяко нещо, от което имат нужда те. Съобщава им по ясен начин какво трябва да правят, за да живеят в мир и спокойствие на този свят и да постигнат безкрайно блаженство в отвѣдния. Води по правия път онези, които са попаднали в неверие или заблуда, в резултат на вредни влияния от нефса, лоши приятели, вредни книги и радиопредавания, и ги подтиква към правия път. Той обаче не дарява с тази благословия онези, които угнетяват и прекрачват границите. Остава ги в харесваното и желано от тях бласто на неверие, в което попаднали.]

Преводът на книгата “**И’тикāднāме**” свършва тук. Хаджи Фейзуллах, който е направил този превод, бил от Кемах, Ерзинджан. Дълги години служил като мюдеррис (професор) в Соке. Починал през 1323 [1905] г. Мевлянā Хāлид-и Багдāдй Осмāнй (*куддисе сиррӯх*), авторът на книгата, се родил през 1192 г. по Хиджра в град Шехрезӯр, разположен на север от Багдад, и починал в Шам през 1242 [1826] г. Наречен е Осмāнй, защото бил от рода на Осмāн Зиннӯрейн (*радияллāху анх*). Когато преподавал на брат си Мевлянā Махмӯд Сāхиб втория поред хадйс от книгата “**Хадйс-и ерба’йн**” на имām Невевй, известен като “**Хадйс-и Джибрйл**”, Мевлянā Махмӯд Сāхиб помолил по-големия си брат да напише разяснение към този хадйс-и шерйф. Мевлянā Хāлид (*рахметуллāхи алейх*) приел това желание на своя брат, за да възрадва сияйното му сърце, и пояснил този хадйс-и шерйф на персийски език.

ПИСМО НА ШЕРЕФУДДЙН МУНЙРЙ (*рахиме-хуллāху теāлй*)

(човек трябва да прибягва до причините)

Шерефуддйн Ахмед бин Яхия Мунйрй (*рахметуллāхи алейх*) е един от големите учени на Индия. В 18. писмо от персийската си книга “**Мектӯбāt**” казва:

Голяма част от хората се подвеждат, като действат съгласно своите съмнения и илюзии. Някои от тези неправилно мислеци хора казват: “Ал-

лāху теāлā не се нуждае от нашите ибāдети. Те не Му донасят никаква полза. За Неговото величие е безразлично дали хората правят ибāдети или не. Онези, които ги изпълняват, напразно търпят притеснения.” Тази мисъл е грешна. Говорят така, защото не познават исляма. Смятат, че ибāдетите носят полза на Аллāху теāлā и затова ги е повелил. Това предположение е твърде грешно. Смятат за възможно невъзможното. Ибāдетите на хората са полезни само за тях. Аллāху теāлā заявява това по ясен начин в 18. āйет на сūra **Фāтир**. Човекът, разсъждаващ по този грешен начин, прилича на болен, който не спазва диета, въпреки препоръката на лекаря, и казва: “На лекаря не му вреди, че не спазвам диета.” Прав е да говори, че няма да навреди на лекаря с това си поведение, но вреди на самия себе си. Лекарят му препоръчва диета не за лично оцеляване, а за спасение на пациента от болест. Ако последва съветите на лекаря, би се спасил, ако ли не, би умрял, без това да вреди на лекаря.

Част от неправилно разсъждаващите хора пък не изпълняват никакви ибāдети, не се пазят от харāми, т.е. не следват исляма, но казват: “*Аллах е Керīm (Щедър) и Рахīm (Милосърден). Проявява голямо съжаление към рабите Си. Прощката Му е безкрайна. Не би измъчвал никого.*” Да, прави са за първата част, но последните им думи са грешни. С това Шейтāнът (Сатаната) ги подвежда и ги насърчава към неподчинение. Разумният човек не се подвежда от Шейтāна. Аллāху теāлā е Щедър и Милосърден, но и мъчението Му е много силно и болезнено. Забелязваме, че оставя много хора да живеят в бедност и затруднения. Кара, без никакво колебание, някои раби да живеят в мъки. Макар че е много щедър и реззāk (даващ препитанието), не дава и залък хляб, освен ако не бъдат понесени трудностите, свързани със селското стопанство и земеделието. Той е Онзи, Който поддържа хората в съществуването им, не оставя да оцелеят онези, които не ядат и пият. Не дава изцеление на болни, които не използват лекарство. Той е създал средства за постигане на всякакви земни блага, като живот и здраве, но не проявява милост към онези, които не прибъгват до тях, и ги лишава от земните благословии. Има два вида лекарства – материални и нематериални (духовни). Лекарствата от втория тип, които лекуват всякакви болести, са милостинята и молитвата. Следните хадīs-и шерйфи са известни: “**Лекувайте болните сред вас като давате садака (милостиня)**” и “**Многото четене на истигфār [покаяние] е лек за всички мъки.**” Материалните лекарства, от друга страна, са многобройни и се откриват чрез опити. Използването на духовни лекарства помага и за откриване на материални. Същото се отнася и за благата на отвъдния живот. Аллāху теāлā е сторил неверието да е отрова, която убива сърце и душа. Мързелът също разболява човешката душата. Ако не бъдат използвани лекарства за тези болести, душата се разболява и умира. Единственото лекарство против неверие и невежество е опознаването на Аллāху теāлā, а против мързел – намазът и всички други ибāдети. На този свят ако човек поеме отрова и каже:

“Аллах е милосърден. Би ме опазил от вредата на отровата”, би се разболял и умрял. Ако човек, страдащ от диария, изконсумира индийско масло [или диабетик сладки и тестени изделия], болестта му би се влошила. Човешкото тяло е нежно и затова има нужда от много неща [като храна, дрехи и къща]. Много е трудно да бъдат изнамерени тези неща и използвани съгласно исляма. За да улесни тази работа на хората, Аллāху теāлй е създал в тях сила, наречена **нефс**. Животните нямат нужда от него и затова не го притежават. Нефсът иска и подтиква към направа на онези неща, които са нужни на тялото, но обича да прекалява в тях. Неговите желания се наричат **страсти**. Да се прекалява в страстите, т.е. да се тича след тях без да се допитва до ума, нанася вреда на сърцето, тялото и околните, и затова се превръща в грях.

Част от нездравомислещите пък търпят рийзет, като гладуват с цел да изкоренят страстите, гнева и желанията за забавление, които религията не одобрява. Смятат, че ислямът желае тяхното изкореняване. Тези хора, след дълъг период на глад, виждат, че въпросните желания не са изчезнали, и мислят, че ислямът е повелил нещо, което не би могло да се случи, и накрая казват: *“Тази заповед на исляма не би могла да се изпълни. Човек не би могъл да се отърве от своите навици по природа. Да се полага усилие в тази насока е като да се опиташ да превърнеш чернокожия в белокож. А да се мъчиш да направиш нещо, което не е възможно, е загуба на време.”* Тези хора разсъждават и постъпват неправилно. И особено да се твърди, че това е повеля на исляма, е пълно невежество и идиотщина, защото ислямът не повелява да се унищожат гнева, страстта и човешките качества. Да се твърди това е клевета спрямо религията. Ако ислямът повеляваше това, у Мухаммед (*aleyхисселйм*), собственикът на религията, нямаше да ги има тях. Расуллюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) е казал: **“Аз съм човек. И аз се ядосвам като другите.”** От време на време, Пророкът ни (*aleyхисселйм*) е бил виждан да се ядосва, но го правел единствено в името на Аллāху теāлй. В 134. айет на сūra Ал-и Имрāн Аллāху теāлй хвали **“побеждаващите своя гняв**, а не онези, които не се ядосват. Твърде грешно е да се каже: *“Човек трябва да унищожси страстта си”*, това го казват онези, които не разсъждават правилно. Фактът, че Расуллюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*), бил женен за девет жени (*радияллāху теāлй анхунне*) е явно опровержение спрямо неуместността на тези думи. Ако човек загуби страстта си, трябва да се излекува, за да я възвърне. Същото важи и за гнева. Човек защитава своите жена и деца благодарение на него и чрез него води борба (джихад) срещу ислямските врагове. Човек благодарение на страстта си може да има деца и да върши дела, за които ще се говори с чест и слава след смъртта му. Това са неща, които ислямът харесва и хвали.

Ислямът не повелява изкореняването на страстта и гнева, а тяхното контролиране и използване съгласно религията. Подходящи примери за случая са състоянията на един конник, който не следва да убие своя кон, и един

ловец, който не следва да убие своето куче, а да ги дресират по такъв начин, че да им бъдат полезни. С други думи, страстта и гневът са като ловното куче на ловеца и коня на конника. Без тези две неща благата на отвъдния свят не биха могли да бъдат уловени. Но за извличане на полза от тях е необходимо да се възпитат и използват в съгласие с религията. Но ако не бъдат възпитани, т.е. ако не се обуздаят и прекратят границите на религията, биха довели до гибел своя собственик. **Риязетите**, т.е. да не се правят желанията на нефса, не се прави за изкореняване на тези две качества, а за тяхното възпитаване и следване на исляма. Това е нещо, което е по възможностите на всеки човек. [Да се използва атомна сила и прави реактивен самолет – сами по себе си – не са прояви на цивилизованост. Биха били ако бъдат използвани в полза на хората, което се постига чрез следване на исляма.]

Що се отнася до четвъртата група неправилно мислещи хора, те се самоаблуждават, като казват: *“Всичко е предопределено още в изначалността. Дали даден човек ще бъде са’йд (такъв, който заслужава Дженнета) или шакї (такъв, който заслужава Джехеннема) е ясно (предопределено). Това не би могло да се промени с времето и затова няма полза от правене на ибадети.”* Така рекли и Есхāб-и кирām, когато Расūлюллах (салляллāху алейхи ве селлем) им казал, че казāта и кадерът не се променят и че всичко е предопределено в извечността. Също така сахабиите казали: *“Тогава да се доверим на това предопределение в изначалността и да не правим ибадети”*. Расūлюллах (салляллāху алейхи ве селлем) им отговорил: **“Правете ибадет. За всеки е лесно да прави това, което е предопределено за него във вечността.”** Т.е. човекът, познат като са’йд от Аллāху теāля в изначалността, ще върши делата на са’йдите в земния живот. Оттук се разбира, че фактът, че наречени са’йд в изначалността, вършат ибадети, а наречените шакї, въстават срещу Него, е подобен на това, че за тези, за които в изначалността е определено да живеят здрави, поемат храни и лекарства, а онези, за които е определено да се разболеят и умрат, не поемат храни и лекарства. Онзи, за когото в изначалността е определено да умре от глад и болест, не получава възможността да поеме храна и лекарства. А пътищата на печалба се отварят за онзи, за когото в изначалността е определено да стане богат. Пътищата на запада се затварят за онзи, за когото в изначалността е предопределено да умре на изток. Предадено е, че когато веднъж ангелът (мелйикето) Азрāйл (алейхисселя̄м) посетил пророка Сюлеймāн (алейхисселя̄м), се загледнал внимателно в един от хората, които седели там. Човекът се изплашил от погледа на мелйикето. След като Азрāйл (алейхисселя̄м) си отишъл, човекът замолил Сюлеймāн (алейхисселя̄м) да заповяда на вятъра да го отведе до западните страни, за да се спаси от мелйикето. Когато Азрāйл (алейхисселя̄м) се върнал отново, Сюлеймāн (алейхисселя̄м) го запитал защо е погледнал така остро към човека. Ангелът отговорил: *“Беше ми заповядано да отнема душата му след един час в*

един от западните градове. Изненадах се, когато го видях до теб. По късно, когато отидох на запад да изпълня повелята, го заварих и там и му отнех душата.” [Това събитие е предадено в детайли в книгата “Месневї” на Джелялюддйн Рӯмї (*рахиме-хуллāху теāлйā*)³⁸] Както се вижда, предопределението в изначалността не е заповед, а знание. Човекът се изплашил от Азрāйл (*алеїхисселйāм*), за да се състои съдбата, отредена в изначалността. Сюлеймāн (*алеїхисселйāм*) се подчинил на заръката му и предопределението в изначалността се случило чрез верига от причини. Ето така човек, който е наречен са’їд в изначалността, ще получи възможността да повярва и изчисти лошите черти от характера си чрез отбягване на желанията на нефса: това състояние се нарича рийзет. В 125. āйет на сӯра Ен’ām по смисъл се казва: “**И когото Аллāху теāлйā поиска да напъти, поставя в гърдите му исляма.**” А човек, за когото в изначалността се знае, че ще бъде **шакї** (шакия), т.е. такъв, за когото е предопределено да отиде в Джехеннема, казва: “Няма нужда от поклонения, защото в изначалността за всеки е предопределено дали е са’їд или шакї.” Този човек не изпълнява ибāдетите, защото разсъждава по този начин. Неговото неизпълнение поради тази му мисъл показва, че в изначалността е бил познат като шакї. По същия начин човек, за когото в изначалността е предопределено да бъде невеж, казва: “Всичко е предопределено в изначалността. Обучението и четенето няма да ми помогнат.” Така той не работи, не учи и остава невеж. Ако за даден човек е предопределено да се занимава с растениевъдство и получи обилна реколта, дава му се да оре и сее нива. Такъв е случаят с вярата и поклоненията на предопределените за Дженнета, както и с неверието и неподчинението на предопределените за Джехеннема. Невежите хора не разбират това и казват: “Каква ли връзка имат вярата и ибāдетите с това да бъдеш са’їд в изначалността, и неверието и неподчинението с това да бъдеш шакия в изначалността?” Със своя ограничен ум се опитват да разберат тази взаимовръзка. Мъчат се да разрешат всичко с разума, но човешкият ум е ограничен. Безумие е да се прави опит за разбиране с ум на неща, които са отвъд капацитета му. Несъмнено онези, които мислят така, са безумци. Йсā (*алеїхисселйāм*) е казал: “Не ми беше трудно да отворя очите на слепите по рождение и да съживя мъртъвците, но не можах да обясня истината на глупав човек.” Аллāху теāлйā, с безкрайните Си знание и мъдрост, извисява някои раби до нивото на мелйикета, а дори и над тях, а други ги занижава до степента на куче и прасе. Преводът на осемнадесето писмо приключва тук.

Мектӯбātът на Шерефуддйн Ахмед бин Яхийя Мунїрї се състои от сто писма. Написан е през 741 [1339] г. и издаден през 1329 [1911] г. в Индия. Един от неговите ръкописи е на съхранение в библиотеката “Сюлеймāнийе”. В седемдесет и шесто писмо пише:

³⁸ Джелялюддйн Рӯмї е починал през 672 [1273] г. в Коня.

Се'адет означава да се заслужи Дженнета, а шекавет – да се заслужи Джехеннема. Се'адетът и шекаветът са като две съкровища на Аллāху теāлā. Ключът на първото е послушанието и поклонението, а на второто е да се вършат грехове. В изначалността Аллāху теāлā е знаел кой човек [със собствено желание] ще стане са'йд (праведен) и кой шакī (грешник). Това Негово знание се нарича съдба (кадер). Човекът, за когото от изначалността се знае, че ще стане са'йд, се подчинява на Създателя. А човекът, за когото от изначалността се знае, че ще бъде шакī, винаги върши грехове. В земния живот човек, гледайки своите дела, би могъл да разбере в коя група попада. Ислямските учени, мислещи за отвъдното, по този метод разбират кой е праведен и кой не е. Но учени, които са пристрастени към земно, не биха могли да ги различат. Всяка чест и благословия е в искреното служене на Създателя, а всички злини и неприятности водят начало от вършенето на грехове. Страданията и нещастията, които сполетяват хората, идват по пътя на греха, а спокойствието идва по пътя на подчинението. [Такъв е обичаят на Аллāху теāлā и никой не би могъл да го измени. Не трябва да се приема за щастие онова, което изглежда лесно и сладко за нефса, и не бива да смятаме за шекавет и гибел онова, което изглежда трудно и горчиво за него.] Имало човек в Месджид-и Аксā, в Йерусалим, който прекарал живота си в дълги години ибадет и възхвала на Аллāху теāлā. Но тъй като не бил изучил условията за вършене на ибадети и искреността, го застигнала толкова голяма загуба, когато пропуснал да извърши едно седжде (свежда не на чело до земята), че сетне бил застигнат от гибел. От друга страна, купчето на Есхāб-и Кехф, което провървяло няколко крачки подир съддйците, се е изкачило на толкова високи степени, че не ги загубило, макар да било мръсно. Този факт хвърля човека в изумление и учените векове наред не успели да разгадаят тази тайна. Човешкият ум не би могъл да разбере мъдростта в това. Аллāху теāлā е казал на Āдем (*алейхисселāм*) да не яде от пшеницата, но тъй като знаел, че ще я изяде, му позволил да го направи. От друга страна, повелил на Шейтāна да изпълни седжде на Āдем (*алейхисселāм*), но пожелал да не го стори. Казал е “Търсете ме!”, но не е пожелал неискреният да Го намери. Пътниците по Неговия път не биха могли да кажат нищо, освен че не са способни да Го разберат. Какво остава за нас да кажем? Той няма нужда от вярата и поклоненията на хората. Тяхното неверие и неизпълняване на ибадети не Му вредят. Той не се нуждае от Своите създания. Той е превърнал знанието в причина за премахване на тъмата, а невежеството за вършене на грехове. От знанието се раждат вярата и подчинението, а от невежеството – неверието и грехът. Подчинението не е за пропускане, дори да изглежда малко! И грехът следва да се отбягва, дори да изглежда твърде незначителен! Ислямските учени са казали, че три неща водят до други три неща: подчинението е причина за доволството на Аллāху теāлā; вършенето на грехове е причина за гнева Му, а вярата е причина за спечелване на чест и достойнство. Ето защо следва стрикт-

но да отбягваме дори и малкия грях, защото има вероятност гневът Му да се крие в него. Човек трябва да приема всеки вярващ за по-добър от себе си, защото би могъл да е от най-любимите раби на Аллāху теāлй. Съдбата на всеки, предопределена в изначалността, не би могла да се измени. Ако Аллāху теāлй пожелае, би могъл да опрости на мюсюлманин, който винаги е вършел грехове и не спазвал заповедите Му. Както е посочено в тридесетти āйет на сūra Бакара: когато мелйикетата казали: **“Я, Раббй! (О, Господи!) Защо създаваш хората, които ще сеят по нея развала и ще леят кърви”**, Аллāху теāлй не им отговорил: “Няма да сеят развала”, а казал: “Знам онова, което не знаете вие”, “Превръщам незаслужилите в заслужили. Ще приближа онези, които са далече и ще извися презрените”, “Вие ги съдите по делата им, а Аз гледам вярата в сърцата им. Вие вземате предвид безгрешността си, а те се доверяват на милостта Ми. Както харесвам вашата безгрешност, така обичам да прощавам и греховете на мюсюлманите. Вие не бихте могли да знаете онова, което знам Аз. Ще сторя вярващите да постигнат изначалната Ми благословия и ще погалия всички тях с безкрайната Си милост.” Преводът на седемдесет и шесто писмо свършва тук.

Шерефуддйн Ахмед бин Яхия Мунйрй (*рахметуллāхи теāлй алейх*) е починал през 782 [1380] г. Живял е в град Бихар, Индия. Гробът му също е там. Мунир е едно от имената на селата в района на град Бихар. Неговата биография е изложена подробно в книгата **“Ахбār-ул-ахйр”** от Шах Абдулхак Дехлевй (*рахметуллāхи теāлй алейх*). Тази персийска книга е отпечатана в град Дийобенд, Индия, през 1332 [1914] г., а по-късно и в Лахор, Пакистан. Книгите му **“Иршād-ус-сāликйн”**, **“Ма’дин-ул-ме’āнй”** и **“Мектубāt”** са много ценни.

[Имām Раббāнй (*рахметуллāхи алейх*), в различните си писма, казва: “Нещата, които Аллāху теāлй е заповядал, се наричат **фарз**, а забранените – **харām**. Тези, които не са нито харām, нито фарз, т.е. свободно избираеми, се наричат **мубāх**.” Изпълняването на фарзове, отбягването на харāми и вършенето на мубāхи в името на Аллах, се нарича **правене на ибāдет**. За да стане сахйх (състоятелен) даден ибāдет и да го хареса Аллāху теāлй, трябва да бъде изпълнен съгласно неговите условия и с **ихлйс**. Ихлйс е да се върши ибāдет, само защото Той го е повелил и за постигане на задоволството и обичта Му, без да се мисли за земни облаги от рода на пари, пост или известност. Знанието се постига с четене на фъкъхски книги, т.е. книги по ислямско право, в присъствие на учител, а ихлйсът, т.е. искреността, се постига чрез думите, състоянията и делата на някой евлия (приближен раб на Аллāху теāлй) или четене на тасавуфски книги. Ислямските знания са два вида: религиозни и научни. Изучаването на тези знания в необходими рамки е фарз. Например за онзи, който приема лекарство, е фарз да знае начина и количеството на прием, а за онзи, който използва електрическа лампа, е фарз да изучи малко знания за електрическия ток. Ако не ги знае, би могло да се стигне до смърт.

Ако мюсюлманин, който вярва във фарзовете и харāmите, но не ги изпълнява поради мързел или влияние на лоши приятели, умре без да е направил тевбе (разкаяние) за тях, ще гори в Ада, докато му свършат греховете. Този, който не ги изучава, или ги знае, но не им обръща внимание, или не ги изпълнява без да изпитва угризения и без да се страхува от Аллāху теāлā, става кяфир (неверник). Такива хора ще горят в Ада за вечно. Подобна е ситуацията и с харāmите.

Ибāдет, извършен без необходимото знание за условията му, дори да е придружен с искреност, не става сахйх (валиден). Такъв човек ще гори в Джехеннема все едно не го е извършил. Ибāдетите на онези, които спазват техните правила на изпълнение, стават сахйх и такива хора ще се избавят от мъченията на Ада. Но ако не ги изпълняват с ихляс, ибāдетите им, както и всичките им останали добрини, не ще бъдат приети от Създателя и тези хора няма да спечелят севāб. Аллāху теāлā не харесва ибāдетите и добрините на такива хора. Не би донесъл полза ибāдет, който се върши без знание и искреност, т.е. търсейки само Неговото задоволство. Такъв ибāдет не би могъл да спаси своя собственик от попадане в неверие, грях или мъчение. Имало е много мунāфици (лицемери), които цял живот изпълнявали ибāдети, но сетне умрели като неверници. Поклонението, сторено със знание и искреност, спасява от неверие и грях в земния живот и превръща своя собственик в достоен човек, а в āхирета (отвѣдния живот) го спасява от изтезание в Джехеннема. Аллāху теāлā обещава това в девето знамение на сūra Мāиде и в сūra Вел'аср. Аллāху теāлā е верен в Своето обещание и несъмнено ще го изпълни.”]

Хак теāлā си отмъщава посредством някой раб.

Незнаещият илм-и ледуннй си мисли, че го прави този раб.

**Всичко е на Създателя – с човешка ръка се обработва,
не си мисли, че дори клечка би помръднала без заповед на Изкусния.**

**АЛЛĀХУ ТЕĀЛĀ СЪЩЕСТВУВА И Е ЕДИН. ВСИЧКИ СЪЩЕСТВА,
ОСВЕН НЕГО, БИЛИ В НЕБИТИЕ И СЛЕД ВРЕМЕ ПАК ЩЕ ИЗ-
ЧЕЗНАТ**

Ние опознаваме творенията около нас посредством нашите сетивни органи. Нещата, които влияят на нашите сетивни органи, се наричат **същества**. Влиянието, което съществата оказват на петте ни сетивни органа, се нарича **характеристика** или **качество**. Съществата се разграничават едно от друго по качества си. Светлината, звукът, водата и стъклото са същества. Същества, които имат тегло и обем, т.е. заемат място в пространството, се наричат **вещества** или **материя**. Веществата се отличават едно от друго по своите свойства или качества. Въздухът, водата и камъкът са от-

делни вещества, но светлината и звукът не са, защото не заемат място и нямат тегло. Всяко същество притежава **енергия** (сила). Всяко вещество може да бъде в три състояния: твърдо, течно и газообразно. Твърдите вещества имат форма за разлика от течни и газообразни такива, които приемат формата на съда, в който се намират. Вещества, придобили форма, се наричат тела, но продължават да запазват своята същина. Например ключът, иглата, машата, лопатата и гвоздеят са отделни тела, т.е. имат различни форми, но всички са направени от метал. Обектите биват два вида: прости обекти и съединения.

Във всички тела непрестанно се случват изменения. Например биха могли да сменят своето местоположение чрез движения. Биха могли да станат по-големи или по-малки или да изменят своя цвят. Ако е живо, би могло да се разболее или умре. Тези промени се наричат **събития** или **явления**. Никаква промяна не би могла да настъпи в материята без наличие на външно въздействие. Събития, които не изменят същината на веществата, се наричат **физични**. Да се скъса лист хартия е физично явление. За да се случи физично явление има нужда от въздействие на някаква сила. Събития, които изменят структурата и същината на веществата, се наричат **химични**. Изгарянето на лист хартия и неговото превръщане в пепел е такъв пример. В един обект, за да протече химично явление, е необходимо да му въздейства друго вещество. Въздействието на две или повече вещества чрез протичане на химични събития в тях се нарича **химична реакция**.

Химичните реакции между веществата, т.е. взаимодействието между тях, протича чрез най-малките им градивни единици, наречени **атоми**. Всеки обект е съставен от атоми, т.е. той е съвкупност от атоми. Макар структурите на атомите да си приличат, те се различават по размер и тегло. Ето на тази база днес познаваме битието на сто и пет вида атома. Дори най-големият атом е толкова малък, че не може да се види с най-мощния микроскоп. Струпването на атоми, които си приличат, се нарича **елемент**. Тъй като има сто и пет вида атоми, следователно има и сто и пет вида елементи. Желязото, сярата, живакът и въглеродът са елементи. Струпването на едно място на различни атоми се нарича **съединение**. Има стотици хиляди различни съединения. Водата, спиртът, солта и варта са съединения. Съединенията се образуват при съединяване на два или повече елемента.

Всички обекти, като планини, морета, всички видове растения и животни, са съставени от тези сто и пет елемента. Всички живи и неживи обекти са изградени от тях. Всички обекти са образувани от комбинацията на атоми от един или повече елемента. Въздухът, почвата, водата, топлината, светлината, електрическият ток и микробите стават причина за разпадане на съединения или съединяване на елементи. **Никаква промяна не настъпва без причина**. В тези промени елементите преминават от един обект в друг или се отделят от тях, преминавайки в свободно състояние. Ние наблюдаваме как обектите привидно изчезват, но ако съдим по видяното,

ще сгрешим. Казваме “изчезва” или “появява се”, но това реално не е нищо друго, освен промяна на веществата. Изчезването на един обект, например мъртвеца в гроба, довежда до появата на нови обекти като вода, газове и други вещества в почвата. Ако новопоявилите се вещества при една промяна не оказват влияние върху сетивните ни органи, не можем да осъзнаем тяхната поява и затова казваме “изчезна” за първото вещество, станало обект на промяна. Освен това наблюдаваме, че формите на всички сто и пет елемента се променят, в тях протичат физични и химични събития. Когато един елемент се включи в състава на съединение, става йон. Т.е. неговите атоми отдават или приемат електрони, с което настъпва промяна в химичните и физични свойства на този елемент. Атомите на всички елементи са съставени от ядро и различен брой по-малки частици, наречени **електрони**. Ядрото е в центъра на атома. Ядрата на всички атоми, с изключение на водородните, са съставени от частици, наречени **протони** и **неутрони**. Протоните носят положителен заряд, а неутроните нямат заряд. Електроните имат отрицателен заряд и се движат около ядрото. Електроните се движат в своите орбити, но биха могли да ги променят.

Промени и разпадания биха могли да настанат и в самите ядра на атомите. За това съдим по **радиоактивните** елементи. Разпадането на ядрата довежда до превръщане на един елемент в друг, до изчезване на самите вещества и превръщането им в **енергия**. Това дори е изчислено от **Айнщайн**³⁹. Подобно на съединенията, елементите също се изменят постоянно и преминават от едно в друго състояние. (Материята, жива и нежива, постоянно се изменя. Едни неща изчезват и се появяват нови.) Всяко живо същество днес, всяко растение и животно, е било в небитие. Преди тях битували други. По същия начин след време никое от сегашните живи творения няма да съществува (ще изчезне) и ще се появят нови. Това се отнася и за всички неживи същества. Всички живи и неживи същества например елементът желязо, камъните и костите, които са сбор от няколко обекта, и всички вещества, и всички частици непрекъснато се изменят. Предишните изчезват и се появяват нови. Когато свойствата на новите и предишните вещества се окажат подобни, човек не би усетил тази промяна и би си помислил, че те съществуват винаги. Пример за това е гледането на филм в киносалон: пред обектива постоянно идват нови снимки и си отиват, но тъй като зрителите не са в състояние да осъзнаят това, си мислят, че се движи една и съща снимка. Когато парче хартия изгори и се превърне в пепел, казваме, че хартията изчезна и се появи пепел, защото забелязваме тази промяна. Когато ледът се стопи, казваме: “Ледът изчезна и се появи вода.”

В началото на книгата “**Шерх-и акъид**” пише: “Тъй като всички създания са признаци, разкриващи битието на Аллāху теālā, носят общото наи-

³⁹ **Айнщайн** е еврейски физик, починал през 1375 (1955) г.

меноване **āлем** [свят]. По същия начин съществата от един вид също се наричат **āлем**, светове. Например човешки свят, свят на мелйикета (ангели), животински свят, свят на неживата материя и др. Би могло да се каже, че всяко тяло е своеобразен **āлем**.”

На 441. стр. на книгата **“Шерх-и мевāкиф”**⁴⁰ пише: “**Āлемът**, т.е. всичко е **хāдис**, т.е. създание. С други думи, появили се от небитието. [И винаги продължават да се появяват от един друг. Това бе обяснено по-горе.] И веществата, и качествата на обектите са **хāдис**, т.е. създания. По този въпрос би могло да се изтъкнат четири неща:

1- Според мюсюлманите, юдеите, християните и огнепоклонниците както веществата, така и качествата на обектите са създания.

2- Според Аристотел и философите по неговия път както веществата, така и свойствата на обектите са изначални, т.е. не са творения и винаги са битували. Съвременните знания по химия категорично разкриват, че това твърдение е грешно. Човек, който вярва или казва подобно нещо, напуска исляма и ставя кяфир. Ибни Сйна⁴¹ и Фāрāбй⁴² също твърдели, че веществата и свойствата на обектите са кадйм (изначални).”

3- Според философите преди Аристотел материята е изначална, но нейните свойства са създания. Днес повечето учени поддържат това грешно схващане.

4- Никой не е казал, че материята е създание, а качествата ѝ са изначални. Калинос не е успял да реши какво да каже по този въпрос.”

Мюсюлманите доказват по няколко начина, че материята и нейните свойства са създания. Първият начин: веществата и всички частици постоянно се изменят, а това, което се променя, не би могло да е изначално – следва да е създание, защото процесът на поява на вещества от предишни такива, не би могъл да опира до безкрайни начала, т.е. до изначалността. Тези промени следва да имат начало, т.е. първите вещества би следвало да са създадени от небитието. Ако ги нямаше първите вещества, създадени от нищото, т.е. ако процесът на създаване на всяко вещество от предходно такова продължаваше до безкрайни начала, нямаше да има начало в сътворяването на веществата едно от друго и следователно нямаше да има никакви вещества днес. Сегашното им наличие и тяхната поява едно от друго показва, че се появили от първите вещества, създадени от небитието.

Освен това, за камък, падащ от небето, не би могло да се каже, че идва от безкрая. Безкрай означава липса на начало. Да се идва от безкрая означава да се идва от небитието, т.е. от нищото, и нещо, за което се предполага, че е дошло от безкрая, всъщност не може да е дошло. Ето защо би било невежо, алогично и ненаучно да се каже: “Идва от безкрая”. По същия на-

⁴⁰ Книгата **“Шерх-и мевāкиф”** е подготвена от Сеййид Шерйф Али Джурджāнй, починал през 816 [1413] г. в Шираз.

⁴¹ Ибни Сйна Хусейн е починал през 428 [1037] г.

⁴² Мухаммед Фāрāбй е починал през 339 [950] г. в Шам.

чин появата на хората едни от други не може да е дошло от безкрайни начала. Следва да са се размножили от един такъв, който следва да е създаден от небитието. Ако нямаше първи човек, създаден от нищото, и ако размножаването на хората едни от други опираше безкрайни начала, следваше никой да не съществува днес. Това се отнася и за всяко друго създание. Би било невежо, алогично и ненаучно да се твърди – във връзка с появата на веществата и обектите от себеподобни такива – че: “Така е било (в миналото, т.е. така идва от изначалността) и така ще си продължи (до безкрая). Няма вещества, създадени от небитието”. Самото наличие на промяна не доказва изначалността на творенията, а тяхното сътворение от небитието. Т.е., че не са **вāджиб-ул-вуджūd**, а **мумкин-ул-вуджūd**.

Въпрос: Създателят на всичко е изначален, както са изначални и Неговите качества. Оттук не следва ли, че всичко друго също трябва да е изначално?

Отговор: Винаги сме свидетели на факта, че Творецът, Който е изначален, изменя веществата и частиците чрез различни средства и причини, т.е. унищожават ги и на тяхно място създава други. Изначалният Създател създава веществата от подобни такива, когато си пожелае, т.е. прави го винаги. Както твори всички светове, вещества и частици посредством определени причини, така – когато пожелае – би могъл да ги сътвори от небитието, без средства и причини.

Човек, който вярва, че световите са хāдис (т.е. имат начало), вярва, че ще имат и край. Очевиден факт е, че същества, създадени от небитието, биха могли да изчезнат пак, а и сега виждаме как много творения изчезват.

За да стане мюсюлманин, човек трябва да вярва във факта, че веществата и обектите, т.е. всички същества, са създадени от небитието, и ще изчезнат пак. Виждаме как обектите се появяват и след време пак изчезват, т.е. техните форми и свойства изчезват. Когато обектите изчезват, техните вещества остават, но както бяхме обяснили по-горе, техните вещества не са изначални, а са създадени от Аллāху теāлй преди много дълго време, и ще ги унищожат пак, когато настъпи края на света. Научното познание в днешно време не е пречка да се повярва в този факт. Да не се вярва е равносилно на опетняване на науката и вражда към исляма. Ислямът не отрича науката, а отхвърля непознанието на религиозните знания и неизпълняването на ибāдети. Науката също не отрича исляма, а напротив, подсилва го и го потвърждава.

Тъй като светът е хāдис (създание), следва да има създател, който да го е сътворил от небитието, защото, както споменахме и по-горе, никое събитие не се случва от само себе си. Днес фабриките произвеждат хиляди лекарства, домакински уреди, промишлени и търговски стоки, електронни уреди и оръжия. Повечето от тях са продукти на фини изчисления и стотици опити. Нима някой би могъл да каже, че дори едно от тях става от само

себе си? Не, казват, че се произвежда съзнателно и с желание, и допълват, че всички те следва да имат производител, за да съществуват.

Във всички живи и неживи същества се забелязват милиони особености и явления. Същината на повечето от тях е все още неизвестна. Във всяко столетие се разкриват все по-нови и сложни такива. Как би могло да се твърди, че всичко се случва от само себе си? На какво би могло да се опира това лицемерие, освен на силен инат или явна глупост? Както се вижда има само един Създател, Който твори всяко вещество, всяко движение. Този създател е **вāджиб-ул-вуджūd**, т.е. не е създаден от някой друг и винаги е бил в състояние на битие, и не се нуждае от нищо, за да остане в битие. Ако битието Му не беше непременно необходимо, следваше да е **мумкин-ул-вуджūd**. Т.е. следваше да е хāдис (създание) като всички творения. Създание би могло да бъде сътворено от небитието или чрез предизвикване на промени в някое същество, което също следва да е сътворено. Ако приемем, че промените в създанията не биха могли да са вечни, както обяснихме по-горе, следва да разберем, че и създателите не биха могли да са безкрайни, и че създаването следва да е започнало от първия и единствен създател. Защото ако създаването на създателите един от друг беше продължило до безкрая, следваше да няма нито един такъв. Следователно първият създател на всички творения, който не е създаден от друг, е единственият създател. Няма друг създател преди и след Него. Създателят не би могъл да е създаден. Той следва винаги да е съществувал. Ако престане да съществува за миг, всичко ще изчезне. Вāджиб-ул-вуджūdът не се нуждае от нищо по никакъв начин. Този, който е създал земята, небесата, атомите и живите същества в такъв ред и с такава сложност, следва да е всемогъщ, всезнаещ, веднага да върши онова, което пожелае, да бъде един и в Него да не настъпва никаква промяна. Ако не притежаваше безкрайна мощ и не беше всезнаещ, нямаше да може да създава толкова сложни създания. Ако имаше повече от един създател и желанията им се случеше да си противоречат, онзи от тях, чието желание не намереше реализация, следваше да не е създател, с което би настанала анархия. За допълнителна информация, моля, прочетете турските и арабски разяснения на касīдата “Емāлī”, написана от Али Ёшī⁴³.

Никаква промяна не би могла да настъпи у Създателя. Той – преди сътворението на Вселената – е бил такъв, какъвто е сега. Както е сътворил всичко от небитието, така винаги и сега твори всичко. Промяната е присъщо качество на създанията. По-горе обяснихме, че Той винаги е съществувал и никога няма да изчезне. Ето защо в Него не настъпва никаква промяна. Както създанията се нуждаят от Него, когато били създадени, така се нуждаят от Него и всеки миг. Той е единственият Създател и Правещ всяка промяна. Той създава всичко чрез средства и причини, за да може хората

⁴³ Али Ёшī е починал през 575 [1180] г.

да живеят и да се цивилизоват, и всичко да е в ред. Както създава причините, така създава и техните влияния. Хората са само посредници за оказване на влияние от страна на причините върху материята.

Да се яде, когато се огладнее; да се приема лекарство, когато се разболее; да се използва кибрит, за да се запали свещ; да се изсипе киселина върху цинк, за да се получи водород; да се смеси вар с глина и да се загрее, за да се получи цимент; да се храни крава, за да се получи мляко; да се изграждат електроцентрали, за да се получи електрически ток, както и построяването на фабрики са все причини, до които се прибъгва, за да създава Аллāху теāлй нови неща. Човешката воля и сила са все средства и причини, създадени от Него. Хората стават причина в процеса на създаване от страна на Аллāху теāлй. Той иска да създава по този начин. Както се вижда, да се каже: “Човек създаде нещо” е невежо изказване, несъвместимо с разума и религията.

Хората следва да обичат този единствен Създател, Който ги създава, поддържа ги в битие, създава и им праща нещата, от които се нуждаят. Трябва да Му рабуват, т.е. създанията следва да Му изпълняват ибāдети, да Му се подчиняват и да Го уважават. Този единствен Бог, Който е Вāджубул-вуджūd, им съобщава, че името Му е **Аллах**. Рабите нямат право да изменят името, посочено от Него. Твърде грозен е всеки несправедлив акт, извършен без право.

Християните и свещениците смятат, че създателите са трима. Писанията ни, изложени по-горе, доказват, че тези им твърдения са грешни и изопачени.